

ಕಾಡು ಕುದುರೆ

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಾಗರ-೫೭೭ ೪೦೦ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ

**Kādu Kudure: (Drama) By Chandrasekhar Kambar, Centre of
Kannada Studies Bangalore University Bangalore-560 056.**

**Published by Akshara Prakashana (Akshara Trust) Sagar-577401
Karnataka.**

Printed at Lipi Mudrana Bangalore-560004

Pages 64+12 Price Rs.

© Author

ಮುಖಪುಟ: ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕುಸನೂರ

ಬೆಲೆ : ರೂಪಾಯಿ 6.00

ಮುದ್ರಣ: ಲಿಪಿ ಮುದ್ರಣ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 004

ಈ ನಾಟಕದ ಬಗೆಗೆ....

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರು ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಕವಿಗಳಾಗಿ, ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ, ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ, ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿ, ನಾಟಕ-ಸಿನಿಮಾ ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜಕರಾಗಿ, ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಗಾಯಕರಾಗಿ, ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಗಣನೀಯವಾದುದು. ಇಷ್ಟಿದ್ದೂ ಕಂಬಾರರು ತಾವು ಕೈ ಹಾಕಿದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಯಶಸ್ಸು ಗಳಿಸಿರುವುದೊಂದು ವಿಶೇಷ. ವಿಮರ್ಶಕರ ಮರ್ಜಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿಯದೆ ತಾವು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವುದನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ನಡೆಯುವ ಕಂಬಾರರನ್ನು ಕಾನೂ ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸನಿಹದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆನಾದರೂ ಅವರನ್ನೊಂದು ಪ್ರವಾಣಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ನನಗಿಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಊಹೆ, ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳ್ಳಿಯು ತ್ತಿರುವ ಕಂಬಾರರ ಕೃತಿಯೊಂದರ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯುವುದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಪೇಚಿನ ಕೆಲಸವಾಗಬಹುದೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಕಂಬಾರರ 'ಕಾಡುಕುದುರೆ'ಯ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯಲು ನನಗಿರಬಹುದಾದ ಖಕ್ಕಿಕ ಅರ್ಹತೆಯೆಂದರೆ ನಾನು ಒಬ್ಬ ಸಹೃದಯನಾಗಿ ಅವರ ರಚನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಈವರೆಗಿನ ನಾಟಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು.

'ಕಾಡುಕುದುರೆ' ಜಾನಪದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರೇಮಕಥೆಯೊಂದರ ನಾಟಕ ರೂಪ. ಕಂಬಾರರ ಬಹುಪಾಲು ಕವನ, ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು 'ಕಾಡುಕುದುರೆ'ಯಲ್ಲೂ ಇವೆ. ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಂಬಾರರು ಕಾಡುಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಕಾಡುಕುದುರೆ ಒರಟುತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಅವಿಂಡ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಶಕ್ತಿಯುತ ಕಾಮಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಕಾಮಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಗೆರೆಯೆಳೆದು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ 'ಕಾಡುಕುದುರೆ'ಯನ್ನು ಒಂದು ಕಾಮದ ಕಥೆಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಬಡವ. ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಹುಡುಗಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಬಿದ್ದು, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವಳನ್ನು

ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಬದುಲು ರೋಗಿಷ್ಠಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವಳಕ್ಕನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ. ಈ ನಡುವೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಸಹೋದರಿಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹುಲಿಗೊಂಡನ ಸಂಪರ್ಕ ಬಯಸಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಹುಲಿಗೊಂಡ ತನ್ನನ್ನಾವರಿಸಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಬಂಧನಗಳನ್ನೂ ಕಿತ್ತೊಗೆದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಯಕೆಯ ಕಿಚ್ಚಿಬ್ಬಿಸಿದ್ದವಳೊಡನೆ ಸುಂದರ ಕನಸಿನ ಪ್ರಪಂಚದತ್ತ ದೌಡಾಯಿಸಿದ. — ಇದಿಷ್ಟು 'ಕಾಡುಕುದುರೆ' ನಾಟಕದ ಕಥೆ. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಬದುಕನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಂಸಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೂರ ಹಿಡಿತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಣಯಿಗಳು ನಡೆಸುವ ಮುಗ್ಧ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಈ ನಾಟಕ ಬಿಡಿಸಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಬದುಕಿಗೆ, ಕನಸುಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗೆ, ಅವಿಂಡ ಕಾಮತ್ಯಪ್ತಿಗೆ ಹಾತೊರೆಯುವ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಅಸಂಗತ ಬದುಕನ್ನು ಜಾಡಿಸಿ ಒದ್ದು ಕನಸಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಯಣಿಸುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಾವಿನ ಭೀತಿ, ಸೋಲಿನ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೊಸದಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಾಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಾಡುಕುದುರೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಾಮದ ಮೂಲಕ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಉದ್ದೇಶ ಕಂಬಾರರಿಗಿರುವುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೂ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾಮ ಮಾನವನ ಮೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲೊಂದು ಮತ್ತು ಜನಪದರ ಬದುಕು ಕಾಮಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು. ಕಾಮ ಬದುಕಿನ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಗವಾದ್ದರಿಂದ ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಎಡವಟ್ಟು, ವಿಪರ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಬರುವಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು, ರೊಚ್ಚು ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತಾವುದರಿಂದಲೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಂಬಾರರು ತಾವು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಜನಪದರ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹವನ್ನು, ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು, ಸುಖವನ್ನು, ಸತ್ಯವನ್ನು, ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಣದ ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡರಿಸುತ್ತಲೇ ನಾವು ತಲುಪಬೇಕಾದ ನೆಲೆಯ ಸಾಂಕೇತಿಕ ರೂಪವನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ'ಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕು ಅರಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡದ ಕರಾಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ತಿರುಗಿ ಬೀಳಲು ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು. 'ನಾಯೀಕಥೆ'ಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರೀ ಪ್ರಭುತ್ವದುದುರು ಹೋರಾಟಕ್ಕಣೆಯಾಗಲು ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಡುಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆಯುವ ಪ್ರಬಲ ಒತ್ತಡವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು. ಈ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಬಯಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಕಾಮ. ಹೀಗೆ ಹಿಂದಮೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಾಮದ ಮೂಲಕ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಕಂಬಾರರ ಮಹತ್ವದ ಉದ್ದೇಶ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ, ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅರಳಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಮಾತ್ರ ಬೆರಗು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥದ್ದು. ಅನುಭವದ ಒಟ್ಟಿಂಥದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಬೇಕೆನ್ನುವ

ಕೆಂಬಾರರ ತವಕ ಬದುಕಿನ ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಕಾಮವನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಕೈ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ಪಾರೋತಿಯನ್ನು. ಆದರೆ ಅವನ ಮನವನ್ನು ಹುಚ್ಚೆಬ್ಬಿಸಿದ್ದವಳು ಪಾರೋತಿಯ ಕಿರಿಯ ಸೋದರಿಯಾದ ಚಂಪಿ. ತನ್ನ ಕ್ಷನ ಗಂಡನೊಂದಿಗೇ ಸಂಬಂಧವಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಂಪಿಯ ಕಾಮ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಸಹಜವಾದರೂ ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ದೇಹ-ಮನಸ್ಸುಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಮಾನವೀಯ ಒತ್ತಡ-ಇವುಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಶೀಲಕ್ಕನ ಸ್ಥಿತಿ ಪಾರೋತಿ ಮತ್ತು ಚಂಪಿಯರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು. ಅವಳು ಪಾರೋತಿಯಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಹುಲಿಗೊಂಡನ ಕೈಹಿಡಿದವಳಲ್ಲ, ಚಂಪಿಯಂತೆ ಹುಲಿಗೊಂಡನನ್ನು ಹುಚ್ಚೆಬ್ಬಿಸಿದವಳೂ ಅಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಂಪಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯಳಾದರೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುಂದರಿಯಲ್ಲದ ಶೀಲಕ್ಕನಿಗೆ ಮದುವೆಯ ಭಾಗ್ಯ ಕೂಡಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಯೌವನ ಪ್ರೇರಿಸುವ ದೇಹದ ಅದಮ್ಯ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸು ಅವಳಿಗಿಲ್ಲ. ಭಾವನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡುವ ಯಾವುದೇ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಅವಳು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದ ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಪೀಡಿತ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹುಲಿಗೊಂಡ-ಚಂಪಿಯರ ಸಂಬಂಧ ವ್ಯಭಿಚಾರವಾಗಿಯೇ ಅನೈತಿಕ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗಾದಾಗ ಅಂಥ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ ಅ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬೇರುಗಳು ಆಳವಾಗಿ ಊರಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸುವ ಅವಕಾಶ ತಪ್ಪಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನವಾಗಿರುವ ಗೌಡಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಈ ಸಂಬಂಧಗಳು ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡುತ್ತಾ, ಖಚಿತವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಊರಲ್ಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಘಟನೆಗಳು ಜರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಮಾಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು : ಕೊಮಾಲಿ ನಿಸರ್ಗದ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜ ಭಾಗ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕಾಡುಕುದುರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲರಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಲೀಸಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿ ಗಂಡನ ಮನೆಯಿಂದ ಅವಳು ಪಾರಾಗಿ ಬರಬಲ್ಲಳು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕೆಳ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೊಮಾಲಿಯನ್ನು ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು, ನೀತಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕಳಂಥ ಗಂಡನಿಂದ ತಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಸುಖ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದಾಗ ಅಂಥವನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಅವಳು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಹೋರಿ

ಯಂಥವನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುವ ಹುಸಿ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ದಕ್ಕಿದಷ್ಟು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಅವಳು ಅದಕ್ಕೆ ತೊಡಕುಂಟುಮಾಡುವ ಅಸಂಗತ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅದರ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಆಗಿರುವ, ನಿಸರ್ಗದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುವ ಶೀಲಕ್ಕ, ಚಂಪಿಯರಿಗೆ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ ನೋಣೆಯುವ ಈ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಸಮರಕ್ಕೆ ಶೀಲಕ್ಕ, ಚಂಪಿಯರೂ ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅಥವಾ ಸುಸಂಗತ ಗುರಿಯಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಮಣಿಯಬಲ್ಲದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹುಲಿಗೊಂಡ-ಚಂಪಿಯರತ್ತ ಗೌಡ್ತಿ ಹಾರಿಸುವ ಗುಂಡು ಗುರಿತಪ್ಪುವಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸಾಕ್ಷಿಯೊದಗಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅರ್ಥಹೀನವಾಗಿ, ಘೋರವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತದೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಾಟಕದಲ್ಲೇ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಹುಲಿಗೊಂಡ ತಾನು ಮೆಚ್ಚಿದ ಚಂಪಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು, ಗೌಡಿಕೆ ಹಿರಿಯಳಾದ ಪಾರೋತಿಯ ಪಾಲಿಗಿರುವುದರಿಂದ ಚಂಪಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಆ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರದ ಹಂಬಲವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಚಂಪಿಯನ್ನು ಕೈಹಿಡಿಯೋಣವೆಂದರೆ ಅವನ ಮೇಲೇ ಭರವಸೆ ಯಿರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬಡತನ ಯಾವಾಗ ನೀಗಿತು ಎಂದು ದೈನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಒತ್ತಡವಿದೆ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಮದುವೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿಯಿತೆಂದರೆ ಕುರುಡಿಯೋ ಕುರುೂಪಿಯೋ ರೋಗಿಯೋ ಏನೇ ಆಗಿರಲಿ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳಿಗೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಮಾಜ ಬಯಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬೇಡಿಕೆ, ಬಯಕೆಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಈ ಹೇರಿಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹಿಂಸಿಸುವ, ದಯನೀಯವಾಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹು ನಾಜೂಕಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವ ಹೋರಾಟ ಕಾಡುಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಕಟುವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಆದರ್ಶಗಳ ನಡುವಿನ ಹೋರಾಟದ ಆಶಯವನ್ನು 'ಕಾಡುಕುದುರೆ' ಹೊಂದಿದೆ. ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡೂ ಅವರ ಮೂಲಕವೇ ಬದುಕನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ಜನನಾಡಿಯನ್ನು ಮಿಡಿಯುವ ಧೋರಣೆಯುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಕಂಬಾರರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಕವಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ, ನಾಟಕಕಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಡುಕುದುರೆಯ ಪಾತ್ರಪೋಷಣೆ ಸತ್ವಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಿತಿಯ ಅರಿವಿದೆ. ನಾಟಕದ ಕಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹೊರನಿಲ್ಲುವ

ಯಾವ ಪಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹುಲಿಗೊಂಡ ಈ ನಾಟಕದ ನಾಯಕನಾದರೂ ಅವನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಮಾತಾಡುವುದು ಶೀರಾ ಕಡಿಮೆ. ಚಂಪಿ ಎದುರಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ತವಕವಿದೆ. ಹತ್ತು ಮಾತಾಡುವ ಕಡೆ ಅವನು ಒಂದೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೂರದ ಬಗೆಗಿನ ನೋವು, ಅದರ ಹಿಂಸೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಟೆಯುವ ರೋಷ, ಅದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಬೇಕೆನ್ನುವ ಕಾತರ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಪರೂಪವಾದರೂ ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನೆರಳು, ಅವನ ಕ್ರಿಯೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಉಳಿದ ಪಾತ್ರ-ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಕವಿದು ಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಕ್ರೂರಗಳನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪಾತ್ರ ಗೌಡಿಯದು. ಬೇರೆಯವರ ಹಿತವಾದ ವನ್ನು ಕೇಳದ, ತಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಸರಿ ಎನ್ನುವ, ಅದು ನಡೆದೇ ತೀರಬೇಕೆನ್ನುವ ಧಾಷ್ಟ್ಯದವಳು ಗೌಡ್ತಿ. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ನಾಟಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸಹೃದಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಅನುಕಂಪ ವನ್ನೂ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದುರ್ಗಿ ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳ ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿ. ಒಂದು ಮನೆತನದ, ಒಂದು ಅವಧಿಯ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಆಕೆ ಜೀವಂತ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅನುಭವ ಕಲಿಸಿದ ಪಾಠದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರ ಅಂತರಂಗವನ್ನೂ ಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ತಾನು ಆ ಮನೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದೆ. ಸದಾ ರೇಜಿಗೆಯಿಂದಲೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಆ ಸಂಸಾರವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಹೂವು, ಮಿಡಿ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆನ್ನುವ ಕನಸಿದೆ. ಹುಲಿಗೊಂಡ, ಚಂಪಿ, ಶೀಲಕ್ಕ-ಇವರ ವರ್ತನೆ ಯಿಂದ ಮನೆತನದ ಗೌರವ ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅದು ಹಾಳಾಗದಂತೆ, ನಗೆಪಾಟಲಿ ಗೀಡಾಗದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲ ಅವಳಿದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೈಮೀರಿ ಹೋದಾಗ ಅವಳು ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದುರುಂತಗಳ ಮೌನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಳಾಗು ತ್ತಾಳೆ. ನಾಟಕದ ಆರಂಭದ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಕೊಮಾಲಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮುಗಿಯಬ ಕಥೆ ದುರ್ಗಿಯ ಮಡುಗಟ್ಟಿದ ನೋವು ಮತ್ತು ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರ ವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಕಥಾ ನಿರೂಪಣೆಯ ಭಾಗವಷ್ಟೇ ಒಂದು ಜನಪದ ಶೋಕ ಕಾವ್ಯದ ತುಂಡರಿಸಿದ ಭಾಗದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರುಳು ಹಂಚಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಾಡುವ ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಪಾರೋತಿ, ಶೀಲಕ್ಕ, ಚಂಪಿಯರ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಪಾರೋತಿ ಮಾತ್ರ ಅಪ್ಪ ನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವಳು. ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಸ್ತಿ, ಗೌಡಿಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹಮ್ಮು ಪಾರ್ವತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡಸನ್ನು ಕಿರಳಿಸು ಣಂಥ ರೂಪವಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಎಡಬಿಡದ ಕಾಡುವ ರೋಗ ಬೀರೆ,

ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನ ಗಂಡ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ವಶವಾದಾನು ಎಂದು ಸದಾ ಗುಮಾನಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ. ಚಂಪಿ ಈ ನಾಟಕದ ನಾಯಕಿ. ಹುಲಿಗೊಂಡನನ್ನು ಒಲಿದವಳು, ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣುತನದಿಂದ ಹುಲಿಗೊಂಡನನ್ನು ಗೆದ್ದವಳು. ಅಂತೆಯೆ ಅವನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ತನ್ನ ಹಕ್ಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿದವಳು. ಶೀಲಕ್ಕನದು ಒಂದು ತೆರನಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಪುನಸ್ಥಿತಿ. ಅಕ್ಕನ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಮೋಹವಿದೆ. ತನ್ನ ರೂಪವಂತ ತಂಗಿ ಅವನೊಡನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಬಂಧದ ಬಗೆಗೆ ಅಸೂಯೆಯಿದೆ. ಈ ಮೋಹ-ಅಸೂಯೆಗಳ ದಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದ ಅವಳು ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರ ಮೇಲೆ ರೋಷ ಕಾರುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಾಳೆ. ಕೊಮಾಲಿಯದು ಬದುಕಿನ ಜೀವಂತಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಪಾತ್ರ. ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಬದುಕಿನ ಸುಖ. ಅದನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಸಾಹಸಕ್ಕಾದರೂ ಕೈ ಹಾಕ ಬಲ್ಲಳು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಸಂಗತೆಯನ್ನೂ ಮೀರುವ ಅವಳ ಕೆಚ್ಚು ನವಗೆ ಸಾಹಸವಾಗಿ ತೋರಬಹುದಾದರೂ ಅವಳಿಗದು ನಿಜವಾದ ಬದುಕಿನತ್ತ ಚಲಿಸುವ ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾತ್ರ. ತಾನು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದವನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬಸುರಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಸಮಾಜ ವಿದಿಸಿರುವ ನೈತಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿದ್ದೇನೆ, ಊರಿನಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಬಂಧುಬಳಗದಿಂದ ದೂರ ವಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ—ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರಗಳು ಅವಳನ್ನೆಲ್ಲೆಯೂ ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಣ, ಅಧಿಕಾರ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖ, ಸಂತೃಪ್ತಿಗಳಿಂದ ಪಂಚಿತರಾಗಿ ಎದೆಯ ಹುಣ್ಣನ್ನು ಸದಾ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಆಕೆ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಉಳಿದಲ್ಲರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವತೋಧನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗುವ ಕೊಮಾಲಿಯ ಪಾತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯದಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ 'ಕಾಡುಕುದುರೆ'ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪುತ್ರಷ್ಟು ದೂರ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಹುದು. ದುರ್ಗಿಯೊಬ್ಬಳ ಹೊರತಾಗಿ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಕಾಡುಕುದುರೆಗಳೇ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷಣ ಚಿತ್ತ. ಕ್ಷಣ ಪಿತ್ತ. ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಂಡರೂ ಹುಚ್ಚು ಕೆರಳಿದವರಂತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಾತಿನ ಮೊನೆಯಿಂದ ಚುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ, ಜಗಳವಾಡುತ್ತಾರೆ, ಶಾಪ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ದ್ವೇಷ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಹೃದಯವೂ ಒಂದೊಂದು ಅಗ್ನಿಪರ್ವತ. ಉದ್ರಿಕ್ತ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಪರಸ್ಪರರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಯಮಾಡಿ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಹಿಂಸ್ರ ವಾತಾವರಣವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಂದರೆ ಸಾಕು ಅವರಿಗೆ ತಾವೇ ಮೊದಲು ಚೂರಿ ಹಾಕಿ ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊಂಚುತಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದ್ದು

ಕಾಡುಕುದುರೆ. ಕಾಡುಕುದುರೆಯ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ ಇಡೀ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಆವರಿಸಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಸಿಕ್ಕದ ಹೆಣ್ಣು ಗಾಗಿ ಹಲಬುತ್ತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಿದ್ಧಿದ್ದು ಹುಲಿಗೊಂಡ ಕಾಡುಕುದುರೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಗಂಡು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಸಹಿಸುತ್ತ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಮೀರುವ ಚಂಪಿ ಕಾಡುಕುದುರೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ದಕ್ಕದ ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಪಾರೋತಿ, ಮದುವೆಯ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕ ಅವಕಾಶದಲ್ಲೇ ಸುಖವನ್ನು ದೋಚಬೇಕೆಂದ ಶೀಲಕ್ಕ, ಬಂದೂಕಿನ ಬಲವಿದ್ದೂ ತನ್ನ ನೆರಳಿನಲ್ಲೇ ತಾನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಗೌಡ್ತಿ, ನೈತಿಕತೆಯ ಹಂಗಿಲ್ಲದ ಕೊಮಾಲಿ — ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಡುಕುದುರೆಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

‘ಕಾಡು ಕುದುರೆ’ಯಲ್ಲಿ ಪಾಪದ ಜ್ವಾಲೆ ಒಂದು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹುಸು ಹಿಸಿಯಾಗಿಯೇ ದಹಿಸುವ ರೀತಿ ಮಾತ್ರ ಭೀತಿ-ಕರುಣೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಉಂಟು ಮಾಡುವಂಥದ್ದು. ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಬದುಕಿನ ಕನಸುಗಾರರಾದ ಹುಲಿಗೊಂಡ, ಚಂಪಿ, ಕೊಮಾಲಿಯರ ಬಯಕೆ ಕಾಮಪ್ರೇರಿತವಾದುದಾದರೂ ಕಾಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಅವರೆಲ್ಲರ ಕನಸುಗಳಿಗೆ, ಮಾತುಗಳಿಗೆ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲ ಸರಿ, ಬೇರೆಯವರು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲ ತಪ್ಪಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾದವರನ್ನು, ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡಿದವರನ್ನು ಸಿಗಿದು ತೋರಣ ಕಟ್ಟುವಷ್ಟು ರೋಷ ಅವರಿಗೆ. ಹೀಗೆ ಸುಂದರ ಕನಸು ಮತ್ತು ಅಸಂಗತ ಬದುಕಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ‘ಕಾಡುಕುದುರೆ’ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

‘ಕಾಡುಕುದುರೆ’ ಲೋಕನ ‘ದಿ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಆಲ್ಬಾ’ದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಯಾವುದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಋಣಿಯಾಗುವ ಅಪಾಯವಿಂದ ಹೊರತಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಚಲನಚಿತ್ರವಾಗಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ‘ಕಾಡುಕುದುರೆ’ ಸದಭಿರುಚಿಯ ಚಿತ್ರವೆನ್ನುವ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಂಬಾರರು ಚಿತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾಟಕದ ಬಗೆಗೆ ಅಪಾರ ಭರವಸೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಸೊಗಡು, ಹಕ್ಕಿಯ ಉಲ್ಲಾಸಕರ ಪ್ರೇಮ, ವಿರಸ, ನೋವು, ಸಿಟ್ಟು, ಸಂತೋಷ ಎಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ. ಕಂಬಾರರ ಎಲ್ಲ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣುವ ಜನಪದ ಜೀವನದ ಸಹಜ ಚಿತ್ರಣ, ಖುಷಿ ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಮಾರ್ಮಕ್ಕೆ ತಿವಿಯುವ ಚುರುಕು ಸಂಭಾಷಣೆ, ಲಯ ಹಿಡಿದರೆ ಮೆಲಕು ಹಾಕಬಹುದಾದ ಹಾಡು ಇವೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ವಸ್ತುವಿನ ಕೇಂದ್ರ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಲೀನವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ

ತಾದಾತ್ಮ್ಯದ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ 'ಕಾಡುಕುದುರೆ'ಯನ್ನು 'ತುಘಲಕ್' ನಂತರದ ಉತ್ತಮ ನಾಟಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಸ್ತು ಮತ್ತು ನಾಟಕದ ಚಲನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ 'ಕಾಡುಕುದುರೆ'ಯ ರಂಗವಿನ್ಯಾಸ ಕೂಡ ಹೊಸ ಬಗೆಯದಾಗಿದೆ. ಮನೆಯ ಒಟ್ಟು ಏಳು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದು, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಿಯೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಂಬಾರರ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಗೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಎಚ್ಚರಕ್ಕೆ, ಹೊಸದಾದ ಆದರೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದುದರ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ 'ಕಾಡುಕುದುರೆ' ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನುಮಾನವೂ ಇಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರು

5-4-1981

—ಜೈರಮಂಗಲ ರಾಮೇಗೌಡ

ವಂದನೆಗಳು

ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದು ಬಹುದಿನಗಳಾದವು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಇದನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದು ಆಯಿತು. ಚಿತ್ರವಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಇದೀಗ ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಪ್ರೇರಣೆ ಲೋರ್ಕಾ ಅವರ 'ದಿ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಆಲ್ಬಾ' ಎಂಬ ನಾಟಕ. ಆದರೆ ಅದೇ ಬೇರೆ, ಇದೇ ಬೇರೆ, ದರ್ಶನದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲೂ. ಲೋರ್ಕಾ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಥಮ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ಚಿತ್ರನೋಡಿ ಅದರ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನಾಟಕ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ವೈ.ಎನ್.ಕೆ. ಅವರಿಗೆ, ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಿದ ವ್ಹೀಲ್ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ಸ್ ನಿರ್ಮಾಪಕ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ, ಸುಂದರ ಮುಖಪುಟ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಆತ್ಮೀಯರಾದ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕುಸನೂರ ಅವರಿಗೆ, 'ಈ ನಾಟಕದ ಬಗೆಗೆ' ಬರೆದ ಬೈರಮಂಗಲ ರಾಮೇಗೌಡರಿಗೆ, ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ನವರಿಗೆ, ಮುದ್ರಿಸಿದ ಬಾ. ಕೆ. ನ. ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

ಬೆಂಗಳೂರು

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಏಪ್ರಿಲ್ 1981

ಅರ್ಪಣೆ

ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ

ಅವರಿಗೆ

ಕಾಡು ಕುದುರೆ

ಪಾತ್ರಗಳು

ಕೊಮಾಲಿ
ದುರ್ಗಿ
ಚಂಪಿ
ಗೌಡ್ತಿ
ಪಾರೋತಿ
ಶೀಲಕ್ಕ

ಹುಲಿಗೊಂಡ
ರಾಯಪ್ಪ
ಅಳು
ಹಳಬ

ಗಂಡಸರು
ಹೆಂಗಸರು

ಕಾಡು ಕುದುರೆ

ರಂಗಭೂಮಿ :

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಳ್ಳಿಯ ಗೌಡರ ಮನೆ. ರಂಗದ ಶೀರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಬಲಗಡೆ ಒಂದು ರೂಮು. ಅದರಲ್ಲೊಂದು ಮಂಚ. ನೇತುಹಾಕಿದ ಸೀರೆಗಳು, ಗೋಡೆ ಗೊಂದು ಕನ್ನಡಿ ಇದೆ. ಎಡಬದಿಗೊಂದು ಕಿಡಿಕಿಯಿದ್ದು ಹೊರಗಿನ ಬೆಳಕು ಆ ಮೂಲಕವೇ ಬರಬೇಕು. ಇದೇ ಚಂಪಿಯ ಕೋಣೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾರೋತಿಯ ಕೋಣೆ ತುಸು ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ಚಂಪಿಯ ರೂಮಿನ ಕಡೆಗಿದೆ. ಕಿಡಿಕಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಬೆಳಕು ಆಷ್ಟಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕೋಣೆಯ ಈಚೆಯಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ರಂಗ ಮಂಗಿಯೊಳಲ್ಲಿ ತೊಲೆ ಬಾಗಿಲಿದೆ. ಹೊರಗಿನವರು ಬರುವುದೂ, ಬಂದವರು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೂ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ. ಈ ಎರಡೂ ರೂಮುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪಡಸಾಲೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗೌಡ್ತಿಯ ಮಂಚವಿದೆ. ಅದರ ಹಿಂಭಾಗದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಂದೂಕು ತೂಗುಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಪಡಸಾಲೆಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಅಡಿಗೆಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿದೆ. ಪಡಸಾಲೆಯ ಬಲಬದಿಗೆ, ಪಾರೋತಿಯ ಕೋಣೆಯ ಹಿಂದೆ ಮೆಟ್ಟಿಲಿದ್ದು ಮೇಲ್ಗಡೆ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಿದೆ. ಕೋಣೆಯ ಮುಂದೊಂದು ಕಾರಿಡಾರ್ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ಹೊರಗಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೆ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಬಾಗಿಲು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಬಲದಿಕ್ಕಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಶೀಲಕ್ಕನ ಕೋಣೆ.

ರಂಗವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಆ ಕುದರೀ ಬೆರಗಾ

(ದುರ್ಗಿ ಮತ್ತು ಕೊಮಾಲಿ ಕಾರಿಡಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೊರಗಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಾಗ ರಭಸದಿಂದ ಓಡಾಡುವ ಕುದುರೆಯ ಸಪ್ಪಳ. ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಅದನ್ನು ಪಳಗಿಸುತ್ತಿರುವ ದನಿ. ಕುದುರೆ ಆಗಾಗ ಗುದಮುರಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಇಬ್ಬರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆತಂಕ, ಭಯ. ಕುದುರೆ ಹೇಷಾರವಗೈದು ಚಂಗನೇ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಸೆಗಿದ ಸಪ್ಪಳ. ಇಬ್ಬರೂ ಹೆಂಗಸರು, ಅದು ತಮ್ಮ ಮೇಲೇ ಸೆಗಿದಂತೆ 'ಅಯ್ ಅಯ್ ಶಿವನ್ಸ!' ಎನ್ನುತ್ತ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೂರುತ್ತಾರೆ. ಕುದುರೆ ದೂರಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಇಳಿದು ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕೊಮಾಲಿ ಕಾಳಂ ಹಸಮಾಡತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಕೊಮಾಲಿ

ಏನಂಬೊ ಕುದರಿ ! ಕೆಂಪಗೆ ಗುಲಗಂಜೀ ಕಣ್ಣ !
ನೋಡಿದರ ಕಾದ ಅಲಗೆ ಎದ್ಯಾಗ ನಟ್ಟಾಂಗ ಆಗತ್ಯೆತಿ ! ನನ್ನ
ತೋಡೀ ನಡಕ ಇನ್ನೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ !

ದುರ್ಗಿ

ನಿನ್ನಿ ರಾತ್ರ್ಯಾಗಿಂದ ನೀರ ಮೇವ ಮುಟ್ಟೀ ಇಲ್ಲ, ಹಾಂಗ್ಸ
ಒದ್ದಾಡಕ ಹತ್ತಿತ್ತು. ತೋಡೀಮ್ಯಾಲ ಕೈಯಾಡಸಾಕ ಹೋದರ,
ಹಿಂಗಾಲಿತ್ತಿ ಎದಿಗೇ ಒದೀತಂತ ಹುಲಿಗೊಂಡಗೆ !

ಕೊಮಾಲಿ

ಏನ್ಸ ಹೇಳ ದುರಗವ್ವಾ, ಅವನ ಕುದರೀಹಾಂಗ ಅದಿಲ್ಲಾ,
ಅದರ ಸವಾರನ್ಹಾಂಗ ಅವ ಇಲ್ಲ.

ದುರ್ಗಿ

ಕಾಡಕುದರೀ ಗೆಣತಾನಂದರ ಹಾಂಗನ್ಸ ತಂಗಿ. ಅದೇನೋ
ಅಂತಾರಲ್ಲಾ, ದಂಟ ಅಡಿದ ಹೆಣ್ಣ ಚಂದ, ಹತ್ತಿ ಓಡಿಸಿದ
ಕುದರಿ ಚಂದ, --ಅಂತ. ಇದಂತೂ ಒಂದೆ ದಿನ ಹತ್ತೋದ
ಬಿಡಲಿ, ಮರದಿನ ಹುಲಿಗೊಂಡನ್ನೆ ಮರೀತ್ಯೆತಿ. ಮರೀ
ತ್ಯೆತಲ್ಲಾ ಅಂತ ಹತ್ತಿಪರ ಅವನ ಜೋಡಿ ಕುಸ್ತೀ ಹಿಡಧಾಂಗ
ಮಾಡತ್ಯೆತಿ.

ಕೊಮಾಲಿ

ಏನ ಕುದುರೇ ನಪ್ಪವ್ವಾ ! ಹುಲಿಗೊಂಡ ಬಕ್ಕಬರಲೆ ಅದರ
ಬೆನ್ನಿಗಿ ಆತಕೊಂಡ, ಜುಟ್ಟಿಹಿಡದ ಹಗ್ಗದರ, ಮುಂಗಾಳಿ ಕೊಗ

ಅಮಾತ ಎತ್ತಿ ಹೈ ಅಂತ ನೆಗೀತು, ನೆಗೀತು,—ಅವಯ್ಯಾ ಅನ್ನೂದರಾಗ್ಗೆ ಕೆಳಗ ನೆಲಕ್ಕು, ಮ್ಯಾಲ ಆಕಾಸಕ ಏಕದಂ ಏಕಾಏಕ ! ನನಗ ನೋಡ್ಗೆ ತಾಯೀ, ಎಂಥಾ ಅಂಜಬುರುಕೆ ಅಂತ ಅನ್ನವೊಲ್ಕಾಕ, ಮೈತುಂಬ ಗಮ್ಮಂತ ಬೆವರ ಬಂತ !

ದುರ್ಗಿ (ನಗುತ್ತ) ಕುದರಿಗಿ ಇಷ್ಟ ಅಂಜುವಾಕೆ, ಕುಸ್ತಿ ಹುಡಗೋರ್ನ್ ಹೆಂಗ ಸಂಬಾಳಸ್ತೀಯೆ ?

ಕೊಮಾಲಿ (ನಾಚುತ್ತ) ಬಿಡ್ಗೆ ದುರಗವ್ವಾ, ಏನ ಚಾಪ್ಪೀ ಮಾಡ್ತಿ.

ದುರ್ಗಿ ಗಂಡನ್ನ ಬಿಟ್ಟಿಂತ, ಹೌಂದ ?

ಕೊಮಾಲಿ ಹೌಂದು.

ದುರ್ಗಿ ಪಾಪ, ಆಕಳಂಥಾ ಗಂಡ.

ಕೊಮಾಲಿ ನನಗ ಆಕಳ ಬ್ಯಾಡವೊ,—ಹೋರಿ ಬೇಕು ಹೋರಿ !

(ಇಬ್ಬರೂ ನಗುವರು)

ದುರ್ಗಿ ಯಾಕ ? ಹೋರೀನ ಕಂಡರ ಅಂಜಿಕೆ ಬರಾಣಿಲ್ಲಾ ?

ಕೊಮಾಲಿ ಒಂದ ಸರ್ತ ಹಿಡದ ಹೂಡಿದರ ಸಾಕು, ತಾನ್ಯ ಹಾದಿಗಿ ಬಂದ ಹೇಳಿಧಾಂಗೆ ಕೇಳತ್ಯೆತಿ ! ಕಾಡಕುದರಿ ಹಾಂಗಲ್ಲ ನೋಡು, ದಿನಾ ಪಳಗಿಸಬೇಕು.

(ನಗುತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹೊಡೆಯುವಳು)

ದುರ್ಗಿ ಹಾಳಹರಟೆ, ಕೈಯಾಗ ಪರಟೆ, ತಗೊ ತಗೊ. ಗೌಡ್ತಿ ಬರೋ ಯಾಳೆ ಆಯ್ತು. ತಿರಗಾ ಮುರಗಾ ಸೊಲಿಗಿ ಕಾಳ ಅದಾವ ಹಸಮಾಡಾಕ ನಾಕ ನಾಕ ತಾಸ ಬೇಕೇನೇ—ಅಂತ ಉಗುಳಿ ಉಪ್ಪಹಾಕಿ ಹುರದಾಳು.

ಕೊಮಾಲಿ ಅನ್ನಾಕ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಾಳ ಅದಾವ ತಗೊ, ತಗೊ. ಅಲ್ಲ ದುರಗವ್ವ, ನನಗ ಈ ಹುದಲ್ಸ ತಿಳೀವೊಲ್ಲ —

ದುರ್ಗಿ ಮತ್ತೇನವಾ ತಿಳೀವೊಲ್ಲ ?

ಕೊಮಾಲಿ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಹೊರಗ್ಗೆ, ಕುದರೀ ಬೆನ್ನಮ್ಯಾಲ ಅದಾರು, ಒಳಗ ಚಂಪಕ್ಕನ ಮದಿವೀ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದರಂದರೆ...

ದುರ್ಗಿ ಅವನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಡಳು,

- ಕೊಮಾಲಿ : ಮನೀ ಅಳಿಯಾನ್ನ ಬಿಟ್ಟ ?
- ದುರ್ಗಿ : ಎಷ್ಟಂತ ಹಾದಿ ನೋಡ್ತಾರು ? ಹರೀವತ್ತ ಕುದರೀ ಹತ್ತಿದಾವ, ಮದ್ಯಾನ್ನಾದರೂ ಹಾದಿಗಿ ಬರವೊಲ್ಲ. ಕುದರೀ ತಲೀ ಕೆಟ್ಟತಂದರ ಹಿಂಗ್ : ಹತ್ತಿದಾವ ಜೀವಂತ ಕೆಳಗ ಇಳದಾನಂತ ಹೇಳಾಕ್ತ ಆಗಾಣಿಲ್ಲ.
- ಕೊಮಾಲಿ : ಬೀಗರ ಬಂದಾಗ್ ಹಿಂಗ ಆಗಬೇಕ ?
- ದುರ್ಗಿ : ಗೌಡ್ತಿ ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸೊಪ್ಪ ಹಾಕಿದಾಕೇ ಅಲ್ಲ.
- ಕೊಮಾಲಿ : ಗೌಡ್ತಿ ಬ್ಯಾಡವಾ, ಬಂದ ಬೀಗರೇನಂದಾರು ? ಮನ್ಯಾಗ ಸಣ್ಣ ಮಗಳ ಬಪ್ಪಗಿ ಕಾರ್ಯೇ ನಡದೈತಿ,—ಮನಿ ಅಳಿಯಾ, ಊರಿಗಿ ಹಿರಿಯಾ, ಹುಲಿಗೊಂಡ ಗೌಡರಸ್ ಇಲ್ಲಂದರ ? ಏನಾರ ಜಗಳಾಗೇತೇನ ?
- ದುರ್ಗಿ : ಜಗಳಿಲ್ಲ, ಗಿಗಳಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸೊಭಾವನ ಹಾಂಗ.
- ಕೊಮಾಲಿ : ತಗಿ ತಗಿ, ಬೆಂಕಿಲ್ಲದ್ ಹೋಗಿ ಹೆಂಗ ಕಂಡೀತು ?
- ದುರ್ಗಿ : ಅದೇನ ಹೋಗಿ ಕಂಡೀಯೋ ನಿನಗ್ ಗೊತ್ತವಾ ! ನನ್ನ ಕಣ್ಣ ಮುಂದ ಆಗ್ಯಾವ ; ಹೋಗಿ ಕಾಣಸೂದ್ ಇಲ್ಲ. ಕಾಡಕುದರೀ ತಲೀ ಯಾವಾಗ ಕೆಡತ್ಪತೀ ಅಂತ ಹೆಂಗ ಹೇಳೊದಾ ?
- ಕೊಮಾಲಿ : ಸುಮ್ಮನಸ್ ಚಾರಿಕೊಬ್ಯಾಡ. ಕುದರೀ ತಲೀ ಕೆಟ್ಟರ ಕೊಟ್ಟಿ ಗ್ಯಾಗ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಬೇಕವಾ. ಬೀಗರ ಬಂದಾಗ್ ವಳಿಸಬೇಕ ?
- ದುರ್ಗಿ : ಕಾಳ ಹಸಮಾಡಾಕ ಬಂದೀದಿ, ಹಸಮಾಡಿ ಹೋಗ್. ಊರ ಮಂದೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಮನಿತಾನಾನ್ಯ ಆಡಿಕೊಳ್ತಾರಂತ ಗೌಡ್ತಿಗಿ ಮೊದಲ್ಯ ಸಂತೆ ಐತಿ. ಅದಕ್ಕ ಬಪ್ಪಗಿ ಕಾರ್ಯೇಕ ಯಾರೂ ಕರೀಲಿಲ್ಲ, ನೋಡಿದಿಲ್ಲ ? ಈ ಊರ ಮಂದೀಸೂ ಹಾಂಗ್ ; ಕಂಡದ್ದೂ ಆಡತಾರ, ಕಾಣದ್ದೂ ಆಡತಾರ !
- ಕೊಮಾಲಿ : ಕಂಡಿರತಾರ, ಆಡತಾರ.
- ದುರ್ಗಿ : ಏನ ಕಂಡಿರತಾರಗ್ ?
- ಕೊಮಾಲಿ : ಹೋದವರ್ಷ ಹಿರೀಮಗಳು ಪಾರೋತೀ ಮದಿವಿ ಆತು, ಬಂಗಾರದಂಥಾ ಅಳಿಯಾ ಸಿಕ್ಕ, ಬರೋಬರಿ. ಈ ವರ್ಷ ಎರಡನೇದಾಕಿ ಶೀಲಕ್ಕನ ಮದಿವೀ ಬಿಟ್ಟ, ಕಡೀ ಮಗಳು ಚಂಪಕ್ಕನ ಮದಿವಿಗೇ ಅವಸರ ಮಾಡಿದರ ಮಂದಿ ಯಾಕ ಆಡಿಕೊಳ್ತಾಣಿಲ್ಲಾ ? ಹೇಳಿಲ್ಲ,—

ದುರ್ಗಿ : ಹಿರೀಮಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಇತ್ತು, ಮದಿವ್ಯಾತು. ಕಡೀ ವಂಗಳು ಚಂಪಕ್ಕ ಚಂಡ ಅದಾಳ, ಆಗತ್ಯತಿ. ಶೀಲಕ್ಕನ ಷ್ಟೀನೂ ಇಲ್ಲ, ಚೆಲಿವಿಕೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬಾ ಅಂದರ ವರ ಹೆಂಗ ಬಂದಾವು ? ಇದರಾಗ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾದ್ದು ಏನೈತಿ ?

ಕೊಮಾಲಿ : ದೊಡ್ಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವರಾ ಏನ ಕಮ್ಮಿ ಬಿಡ !

ದುರ್ಗಿ : ಶೀಲಕ್ಕನ ನಶೀಬ ಆಕೀ ಹಲ್ಲಿನ್ನಾಂಗ ಭಾಳ ಪೊಟ್ಟಿ. ಬಂದ ವರಾ ಆಕೀ ಹಲ್ಲ ನೋಡಿ, ಈಕಿ ಬ್ಯಾಡ, ಕಡೀ ಮಗಳ್ಳ ಕೊಡತೀರೇನು ?—ಅಂತ ಹಟ ಹಿಡೀತಾರ. ಗೌಡ್ತಿಗೆ ಏನ ಮಾಡಂದಿ ?

ಕೊಮಾಲಿ : ಏನೋವಾ ! ಅಪಸರ ಮಾಡೋದ ನೋಡಿದರ ಹಾದೀಲೆ ಹೋಗವನ್ನ ಕರದು ಚಂಪಕ್ಕನ ಕತ್ತಿಗೆ ಕಟ್ಟು ಹಾಂಗ ಕಾಣತ್ಯತಿ.

ದುರ್ಗಿ : ನೀ ಆಡೋ ಮಾತ ಗೌಡ್ತಿ ಕೇಳಿದರ—ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಾನೂ ಸಾಕು, ನೀ ಆಡಿಕೊಳ್ಳೋದೂ ಸಾಕಂತ ಮನೀಗಿ ಕಳಸ್ತಾಳಪ್ಪ.

ಕೊಮಾಲಿ : ಅದಯ್ಯಾ ! ಅದವಾರದ್ದು ನು ಏನ ಆಡಿದೆ ?

ದುರ್ಗಿ : ದೊಡ್ಡವರ ಸುದ್ದಿ ನಮಗ್ಯಾಕ ತಂಗಿ ?

ಕೊಮಾಲಿ : ಅಯ್ ಬಿಡಪೋ, ಸಣ್ಣವರು, ನಮ್ಮ ಮುಂದ ಯಾಕ ಹೇಳೀ ನೀನು ?

ದುರ್ಗಿ : ಹೇಳಾಕ ನನಗೇನ ಗೊತ್ತೈತಿಗೆ ? ನಾನೂ ನಿನ್ನಾಂಗ್ಲ ಒಂದ ಆಳು.

ಕೊಮಾಲಿ : ನೀ ಒಳ್ಳೆ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುವಾಕಿ ಬಿಡ. ಸಣ್ಣಂದಿರತ ಇದ್ದ ಮನ್ಯಾಗ ಬೆಳದ ಮುದಿಕಿ ಆದಿ ; ನಿನಗ ತಿಳಿದ್ದ ಇರತೈತಿ ? ಹೇಳಾಕ ಲ್ಲೆಂದರ ಆಗಾಲ್ಲ ಅನ್ನು.

ದುರ್ಗಿ : ನಾ ಒಲ್ಲೆಂದರೂ ಒಂದ್ಲ, ಆಗಲೆಂದರೂ ಒಂದ್ಲ ; ಆಗೋದನ್ನ ಯಾರಾದರೂ ತಪ್ಪಸಾಕ ಆಗತೈತಿ ? ಅವರವರ ಹಣ್ಣಾಗ ಬರದದ್ದ ಆಗತೈತಿ.

ಕೊಮಾಲಿ : ಅದ್ಲ ಅಂತೀನ್ನಾನೂ ! ಹುಲಿಗೊಂಡ ಮನೀ ಅಳಿಯಾ ಆಗ್ಯಾರ, ಗೌಡರಾಗಿ ಊರಗಾರಿಕಿ ಮಾಡತಾರ,—ಹೌಸೀಲೆ ನಗಾಕ ಬಾಯಿ ತೆರದವರು ಸಾಯೋತನಕ ಮುಚ್ಚ ಬಾರದು.

ನಕ್ಕಾರೇನು ಅಂತ ಪಾರೋತೆವ್ವನ ಮದಿವ್ಯಾದಾಗಿಂದ ನೋಡ ತೇನು, ಅವರೇನೂ ಚಪ್ಪಾಳಿ ಹೊಡೆದ ಖೊಕ್ಕಂತ ನಗಲಿಲ್ಲ; ಒಬ್ಬರ ಜೋಡೀ ವೋಜಿನಿಂದ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ.

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚಂಪಿ ವಿಷಣ್ಣವದನಳಾಗಿ ತನ್ನ ರೂಮಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂರುವಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಮಾಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೈ ಒರಸಿಕೊಂಡು ಚಂಪಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ)

ಅಯ್ ಚಂಪಕ್ಕಾ! ಮದಿವಿ ಗಟ್ಟಿ ಆಯ್ತಂತ!

(ಎಂದೂ ಆಸೆಬುರುಕತನದಿಂದ ಚಂಪಿಯುಟ್ಟ ಸೀರೆ ಹಿಡಿದು)

ಗಂಡನ ಮನಿ ಸಿರೇನ್ರಿ? ಏನ ಚಂದ ಐತಿದು!

(ಎನ್ನುತ್ತ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡುವಳು. ಚಂಪಿ ರೇಗಿ ಚಪ್ಪನೆ ಅವಳ ಕೈಗೆ ಹೊಡೆದು ಕಣ್ಣು ಕಿರಿಯುವಳು. ಕೊಮಾಲಿಗಿ ಹೊಯ್ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಮೂಲಕಿಂದ ಬಂದು ತಿರುಗಿಮನ ತಡೆ ಹೋಗುತ್ತ ಹೇಳುವನು)

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ದಂಗೇ, ಊಟಕ್ಕ ಕೊಯಬಾರಬೇ.

(ತಕ್ಷಣ ಚಂಪಿ ಎದ್ದು ನೋಡಿದಂತೆ ಕುಲು ಕುಲು ನಗುತ್ತ ಸೀರೆ ಸರಗು ತೂಗಿ ಹುಟ್ಟುರ ಮಾಡುತ್ತಾ)

ಚಂಪಿ

ಹೌದ್ವ ಕೊಮಾಲ, ಎನ್ನ ಗಂಡನ ಮನಿಯವರು ತಂಹಾರ. ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಾರಂತ. ಏನ ಚಂದ ಐತೆಲ್ಲಾ? ಎಷ್ಟ ಹಗಲ ಐತೆಂದಿ? ಉಟ್ಟ ನಡದಾಡಿದರ ಆಕಾಶದಾಗ ಹಾರಾಡಿದಾಂಗ ಅನಸತ್ಯೆ! ಇದರ ಸೆರಗ ನೋಡ್ಸ! ಸೆರಗ ನಾಗಿನ ಗಿಣೀ ಹಿಂಡ ನೋಡ್ಸ!

(ಅಡಿಗೆವನೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಇವಳ ಸಂಭ್ರಮ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಹುಲಿಗೊಂಡನಿಗೆ ಇದನ್ನು ನುಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಭಸದಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೊರಗೇ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಚಂಪಿ ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಬೀದಿ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಸೆರಗು ಹಾಕಿ ಅಳ ತೊಡಗುವಳು. ಕೊಮಾಲಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿದಾದೆ, ಹೇಚಿನಲ್ಲಿ

ದ್ವಾಳೆ. ಬೇದಗೊಂಡ ದುರ್ಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಚಂಪಿಯತ್ತ ಬರೂ
ತ್ತಾಳೆ. ಚಂಪಿ ಥಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ
ಬಾಗಿಲಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ದುರ್ಗಿ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು
ಬಡಿಯುತ್ತಾಳೆ.)

ದುರ್ಗಿ : ಚಂಪಕ್ಕಾ, ಚಂಪಕ್ಕಾ, ಬಾಗಿಲು ತಗಿಯವಾ.

(ಕೊಮಾಲಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ದನ್ನು
ಗಮನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಂತಾನೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.)

ಏನ ಹೇಳಲೆ ತಂಗಿ! ಈ ಮನ್ಯಾಗ ಇದ್ದವರ ಎದ್ಯಾಗ
ಒಂದೊಂದ ಹುಣ್ಣು ಅದಾವ. ಒಂದ ಕೈಲೆ ತಮ್ಮ ಹುಣ್ಣು
ಹಿಡಕೊಳ್ಳಾರ, ಇನ್ನೊಂದ ಕೈಯಾಗ ಚೂರಿ ಹಿಡಕೊಂಡ
ಹಗಲಿ ರಾತ್ರಿ ಕಾಯತಾರ. ಯಾರಾದರೂ ಎದರ ಬಂದರ
ಸಾಕು, ತಾವ್ವ ಮುಂದಾಗಿ ಅವರ ಹುಣ್ಣಿನಾಗ ಚೂರಿ ಆಡ
ಸಾಕ ಹೋಗತಾರ. ಇದು ಮನೀ ಅಲ್ಲಸ ಮಗಳ್ಳಿ,
ಇರದಾಡೋ ಕಣ!

(ಮಲಿಗೊಂಡ ಕುದುರೆ ಕಟಿಯುವ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ.)

ಕೊಮಾಲಿ : ಹಾ, ನನಗ ಆಗ್ತ ಸಂಶೆ ಬಂತ್ಯ ಎವ್ವಾ, ಇಕ್ಕು ಈಗ
ಚಂಪಕ್ಕನ ಮನಿತನ ಗಟ್ಟಿ ಆಗೇತಿ, ಎಪ್ಪ ಖುಶಿ ಮೋಜಿನಿಂದ
ಇರಬೇಕು; ಬೀಗರುಂಡ ಮುಸರಿ ಇನ್ನೂ ತೊಳದಿಲ್ಲಾ, ಅತ್ತ
ಅತ್ತ ಉರದ ಬೆಂಕಿ ಕಂಡ ಆಗ್ಯಾಳ! ಬಪ್ಪಗೀ ಕಾರ್ಕೇಕ
ಬೀಗರ ಬಂದಾರ, ಮನೀ ಅಳಿಯಾ ಕುದರೀ ಹತ್ತಿ ಓಡಿಸ್ಕಾಡಕ
ಹತ್ಯಾನ! ಇಕಾ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ತೇವಾದುವು. ನನ್ನ ಮುಂದ
ಹೇಳಬಾರದ್ದ ಅದೇನೈತಿ ?

ದುರ್ಗಿ : ಚಂಪಕ್ಕನ್ನ ಕಂಡರ ಜೀವ ಮರಗತ್ತೈತಿ. ಏನಂದರೂ ಈ
ಮನ್ಯಾಗ ಕರುಳ ಇದ್ದಾಕೀ ಅಂದರ ಆಕಿ ಒಬ್ಬಾಕೇನ್ಯ. ಆಕಿ
ದೊಂದ ಮದಿವಿ ಆದರ ತಣ್ಣಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಬೇಕಂತೀನಿ.
ದೇವರ ಯಾವ ದಡಕ್ಕ ಹಜ್ಜತಾನೊ!

ಕೊಮಾಲಿ : ಎಲ್ಲಾ ಚೆಲೋ ಆಗತ್ತೈತಿ ತಗೊ.

ದುರ್ಗಿ : ನಿನ್ನ ಮಾತ ಖರೇ ಬರಲೇ ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೆಲ್ಲಾ
ಇಡತೇನು.

ಕೊಮಾಲಿ ಇಟ್ಟೀಯಂತೆ, ಇದರ ಹಿಂದಾ ಮುಂದಾ ಅಷ್ಟ ಹೇಳಲ್ಲಾ. ಇನ್ನೂ ಗೌಡ್ತಿ ಬೀಗರ್ನ್ ಕಳಿಸಿ ಬರಬೇಕು, ಅಲ್ಲಿತನಕಾ ಹಿಂಗ್ ಕೂರೋದಾ ?

ದುರ್ಗಿ (ಒಳಗಿನ ದುಗುಡ ಮುಚ್ಚುತ್ತ) ಕುದರೀ ಕತಿ ಹೇಳ್ತೀನ ಕೇಳ.

ಕೊಮಾಲಿ ಚಂಪಕ್ಕನ ಸುದ್ದೀ ಹೇಳಂದರ....

ದುರ್ಗಿ ಕತಿ ಹೇಳ್ತೀನಿ ಕೇಳಗ್ಗ. ದೊಡ್ಡ ಕತಿ. ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದೈತಂದರ ಆ ಕತಿ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದ್ ಇಲ್ಲ.

ಕೊಮಾಲಿ ಅದೇನ ಹೇಳ್ತೀಯೋ ಹೇಳವಾ.

ದುರ್ಗಿ ಹೆಂಗ್ಗ ಹೇಳಲಿ ತಂಗೀ ನಿನಗಾ ಆ ಕುದರೀ ಬೆರಗಾ ||

ಗಂಡಮೆಟ್ಟಿ ನಾಡಿನಾಗೊಬ್ಬ ಪುಂಡ ಸರದಾರಿದ್ದಾ, ನೆಲ ಒದ್ದ ನೀರ ತಗೀತಿದ್ದ. ಬೆರಳಿನಾಗ ಬೆಟ್ಟ ಎತ್ತತಿದ್ದಾ. ಒಂದ ದಿನ ಏನೇನೋ ಕನಸ ಕಾಣತಾ ಶಿವಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೊಂಟಿದ್ದಾ. ದಾರ್ಯಾಗ ಕಾಡಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ ಹರಕೊಂಡ ಉಡೀ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಾ. ಕಾಡ ದಾಟಿದ ಮ್ಯಾಲೊಂದ ಕಬ್ಬಿನ ತೋಟ ಇತ್ತು. ತೋಟದಾಗೊಂದ ಮಗೀದುರುಬಿನ ಹೆಣ್ಣು ಕುಂತಿತ್ತು. ಆಕೀ ಚೆಲ್ವಿಕಿ ನೋಡಿ ಹುಡುಗ ಕರಗಿ ಹೋದ. ಯಾರ ಮಗಳು, ಏನು, ಎತ್ತಾ ತಿಳಕೊಂಡಾ. ಮನೀಗಿ ಬಂದು ಕಂಬಳಿ ಹೊತ್ತು ಮಲಗಿದ. ಅವ್ವ ಬಂದು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು, ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ಬಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿದ, ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಊರ ಹಿರೇರಿಗೂ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಕಡೀಕ ಒಬ್ಬ ಹಿರ್ಮಾ ಕೇಳಿದ : ಈ ಹುಡುಗ್ಗು ಮದಿವೀ ಮಾಡೀರೇನು ?

ಹುಡುಗ ಥಟ್ಟಿನ ಎದ್ದಕೂತ. “ಹಾ ಅದನ್ನ ಮಾಡ್ಕಾರೇನು, ಕೇಳ್ತೀ, ಮಾಡ್ಕಾರೇನು ಕೇಳ್ತೀ” ಅಂದ. ಹಿರೇರಲ್ಲಾ ನಕ್ಕರು. “ಯಾರನ್ನ ಮದಿವ್ಯಾಗ್ತೀ ?” ಅಂದರು.

ಮಗೀದುರುಬಿನ ಅಸ್ತಲ ಹೆಣ್ಣು
ಎದ್ದಾಗ ಮಾಡ್ಕಾಳ ಮಾಯದ ಹುಣ್ಣು
ತಂದ ಕೊಟ್ಟರ ಬದಕೇನಣ್ಣು
ಸಾವಿಗೊ ಇಲ್ಲೊ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ಕರುಣಾ ||

ಅಪ್ಪ ಅಂದಾ :

ಅವರನ್ನೋಡೀಯಾ ? ರಾಜರಂ. ನಮ್ಮನ್ನೋಡೀಯಾ ?
ಬಡರೈತರು. ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಮಗಳ್ಳ ಹೆಂಗ ಕೊಟ್ಟಾರು ?
ಬ್ಯಾರೇ ಹುಡುಗೀನ್ನ ತರ್ರೀನಿ.

ಮಗ ಅಪ್ಪನ ಕಾಲ ಹಿಡದಾ. ಮಗನ ತಾಪ
ನೋಡಲಾರದ ಅಪ್ಪ : ಸಿಕ್ಕರ ಶಿಕಾರಿ.
ಸಿಗದಿದ್ದರ ಭಿಕಾರಿ ; ಬಾ—ಅಂದ,—

ಹೆಂಗ ಹೇಳಲಿ ತಂಗೀ ನಿನಗಾ
ಆ ಕುದರೀ ಬೆರಗಾ ||

ರಾಜನ ಅರಮನೀ ಮುಂದೊಂದು ಕಾಡಕುದರಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದರು.
ನಾಡಿನಾಗಿನ ಸವಾರರೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನ ಪಳಗಿಸಬೇಕಂತ ಬಂದೂ,
ಮೀಸಿಗಿ ಮಣ್ಣು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಹಾಕಿದ ಜೀನ
ಸೈತ ಬಿಚ್ಚೋ ಧೈರ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ
ಅದನ್ನ ನೋಡ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅಪ್ಪ, ಮಗ ಬಂದರು.

“ರಾಜರ ರಾಜರಸ್ ...”

“ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲವಾ”

“ರಾಜರ ರಾಜರಸ್ ...”

“ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಚಾಕರಿ ಇಲ್ಲವಾ”

“ನೌಕರಿಗಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಚಾಕರಿಗಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ ನನ್ನ
ಮಗನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ್ಳ ಕೇಳಾಕ ಬಂದೀನಿ”

ರಾಜಾ ಹುಬ್ಬೇರಿಸಿ ನೋಡಿದಾ; ಹರಕಬಟ್ಟಿ ತಿರುಕರು, ಚಿಂದೀ
ಬಟ್ಟಿ ಗೊಂದಲವರು, ಕಾಡರೈತರು ನನ್ನ ಮಗಳ್ಳ ಕೇಳೋ
ಪಾಂಗ ಆಯ್ತಲ್ಲವಾ ! ಬಾ ಮುಂದಂದ, ಕುದರೀ ತೋರಿಸಿದ—

ಹತ್ತಿ ಪಳಗಿಸೋ ಮಾಡಿ ಸವಾರಿ
ಮಗಳ ಕರೆದೊಯ್ಯೊ ಕುದುರೆಯನೇರಿ !

ಹೆಂಗ ಹೇಳಲೆ ತಂಗೀ ನಿನಗಾ
ಆ ಕುದರೀ ಬೆರಗಾ ||

ನೋಡೀಯಾ ? ಕಾಡಕುದರಿ. ಹತ್ತೀಯಾ ? ಜೀವದಾಸೆ ಇಲ್ಲ.
ಬಿಟ್ಟೀಯಾ ? ಮಗೀದುರುಬಿನ ಹೆಣ್ಣು ಅಟ್ಟಿದ ಮ್ಯಾಲ
ನಂತಾಳ !

ವೀರಿವೀರಿ ಮಿಂಚಿತು ಕಾಡಿನ ಕುದರಿ
ಕರಿ ಮೈ ಬಣ್ಣದ ಉಕ್ಕಿನ ಕುದರಿ
ಕತ್ತಿನ ಕೇಶ ಹೊತ್ತಿದ ಉರಿ ಉರಿ
ಕಣ್ಣಾಗಿದ್ದವು ಸಣ್ಣಾನ ಚೂರಿ
ಪಳಗಿಸುವಂಥಾ ಘನ ಎದಿವಂತಾ
ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲದ ಹೈಹೈ ಕುದರಿ

ಹುಡುಗ ನೋಡಿದ. ಹೌಸೀಲೆ ಕಡಿವಾಣ ಕೈಯಾಗ
ಹಿಡಕೊಂಡ. ಹತ್ತಾಕ ಕಾಲ್ಕುಂಡೀ ಒಳಗ ಕಾಲ ಹಾಕಿದ.
ಅಯ್ ಶಿವನ !

ಕುದರಿ ಹ್ಯಾಕರಿಸಿದ್ದು ಚಂಗನ ನೆಗೀತು, ನೆಗೀತು,—
ಕಾಲ್ಕುಂಡೀ ಒಳದಿನ ಕಾಲು ಅಲ್ಲೇ ಐತಿ, ಹುಡುಗ ಅಂಗಾತ
ಬಿದ್ದಾ. ಬಿದ್ದ ಹುಡುಗನ್ನ ದರೆದರ ಎಳಕೊಂಡ ಬಂದೂಕಿನ
ಗುಂಡ ಹಾತಿಧಾಂಗ ಓಡಿತು ! ಕೂಡಿದ ಮಂದಿ ಹಾ ಹಾ
ಅನಂದರಾಗ ಹೈ ಹೈ ಅಂತ ಕಾಡಿನಾಗ ಓಡಿ ಕಣ್ಮರಿ
ಆಯ್ತು !

ಎಲ್ಲಾರು ಹುಡುಗನ ಆಸೇಬಿಟ್ಟರು. ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಾಣೆ
ಲ್ಲಾಂತ ಭಿದೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕುದರೀ ಪಳಗಸು
ಅಂತ ಯಾಕಾದರೂ ಹೇಳಿದೋ — ಅಂತ ರಾಜ ಮರುಗಿದ.
ಅಟ್ಟಿದ ಮ್ಯಾಲ ಮಗೀದುರುಬಿನ ಹುಡುಗಿ—ಬಂದಾನೋ
ಬಾರನೋ ಅಂತ ನಿಂತಿದ್ದಾ. ತುರುಬ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿತ್ತು ; ಊರ
ತುಂಬ ಕತ್ತಲಾಯ್ತು. ಮಂದಿ ಹಾಂಗಳ ಕುಂತಿದ್ದರು.

ಅಷ್ಟರಾಗ ಕುದರಿ ಕಾಡದಾಟ ಉಸಕಿನಾಗ ಓಡುವಾಗ,
ಅದರ ಅಟ ನಡೀಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗ ಸಿಕ್ಕಲೇ ಅಂದವನ ಹತ್ತಿ
ಪಳಗಿಸಿದ. ತಿರಿಗಿ ಬಂದ. ಹುಡುಗೀ ಎದಿ ಗೆದ್ದ ಬಂದ.
ಮಗೀದುರುಬಿನ ಹುಡುಗಿ ಕುಲುಕುಲು ನಕ್ಕಳು. ಊರ
ತುಂಬ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬಿತ್ತು. ರಾಜ “ಮಗಳ ಕೊಟ್ಟೆ” — ಅಂದ,

ಹೆಂಗ ಹೇಳಲೆ ತಂಗಿ ನಿನಗಾ
ಆ ಕುದುರೀ ಬೆರಗಾ ||

ಮದಿವೀ ಮೆರವಣಿಗೆ ಬಂತು. ಬೆರಳೂರೇನಂದರ ಜಾಗಾ
ಸಿಗಧಾಂಗ ಮಂದಿ ಸೇರಿತ್ತು. ಹುಡುಗ ನೋಡತಾನ: ಬ್ಯಾರೇ
ಇನ್ನಾರೋ ಹುಡುಗೀ ಜೊತೆ ಮದಿವೀ ತಯ್ಯಾರಿ ನಡಸ್ಯಾರ !
ಛೇ—ನನಗ ವೋಸ ಮಾಡಿದಿರಿ. ನನಗ ಈ ಮದಿವಿ ಬ್ಯಾಡ
ಅಂದ. ರಾಜಾ ಅಂದ :—

ನೋಡಪಾ, ನನಗ ಮೂರ ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು. ಹಿರೇ
ಮಗಳು, ನನ್ನ ಖಾಸಾ ಮಗಳು. ಉಳಿದಿಬ್ಬರು ನನಗ ಹುಟ್ಟಿ
ದವರಲ್ಲ. ಏನ ಮಾಡ್ಲೆಪಾ, ಬಂದೂಕ ಹಿಡಿಯೋ ತಾಕತ್ತಿಲ್ಲ.
ಹಿರೇ ಮಗಳಿಗೆ ಮಸ್ತ ಅಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿ ಐತಿ. ಯಾರಿಗುಂಟು,
ಯಾರಿಗಿಲ್ಲ; ತೆಗೊ ಕೊಡತೀನಿ, ಕೈಮ್ಯಾಲ ಕೈಹಾಕಿ.

ಅಪ್ಪ ಬಂದ

ಮಗನನ್ನ ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಬಡತನ ಹೋದೀತು. ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋ
ಅಂದ. ಸೆರಗೊಡ್ಡಿದ, ಕೈಕಾಲ ಹಿಡಿದಾ. ಕಡೀಕ ತಂದೀ
ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಗ ಮದಿವ್ಯಾದ.

ರಾಜಾನ ರಾಜೋ ಎಲ್ಲಾ ಬಂಜರ ಭೂಮಿ. ನೀರ
ತಗೀಬೇಕಂತ ನೆಲಾ ಒದ್ದ. ಒದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದ ತಗ್ಗ ಬಿದ್ದು,
ಬಿದ್ದ ತಗ್ಗ ಗೋರೀ ಮಾಡಿ ಆಸೇ ಹೂಳಬೇಕಂದ,—
ನೀರ ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ನೀರಿತ್ತವ್ವಾ, ವೆಲದಾಗಲ್ಲ, ಮಗೀ
ದುರುಬಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣಾಗಿತ್ತು. ಜಲ ಎಲ್ಲೇ ತಾಯಿ
ಜಲವಲ್ಲೆ ? ಮಗೀದುರುಬಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣಲ್ಲೆ.

ಆಯ್ತವ್ವಾ, ಕತೀ ಮುಗೀತು. ಅವರಲ್ಲೇ—ನಾವಿಲ್ಲೆ.

ಕೊಮಾಲಿ : ಅವಯ್ಯಾ, ಸರದಾರೇನಾದ ? ಮಗೀದುರುಬಿನ ಹೆಣ್ಣು
ಏನಾದ್ತು ?

ಧೂರ್ಗಿ ಇನ್ನೇನಾಗಬೇಕು ? ಎಲ್ಲಾ ಆ ಕುದುರಿಂದ್ಯ ಆಯ್ತು ಅಂಬವ
ರ್ದಾಂಗ ಹಗಲೀ ರಾತ್ರಿ ಅದನ್ನ ಹತ್ತಿ ಓಡ್ಕೊಡಸ್ಯಾನ.

ಕೂಮಾಲಿ : ಕತೀ ಮುಗೀಲಿಲ್ಲ

ದುರ್ಗಿ : ಇನ್ನೂ ಮುಗೀಲಿಲ್ಲ. ನಾ ಹೆಂಗ ಮುಗಸಲಿ ?

ಕೂಮಾಲಿ : ಅಯ್ ಶಿವನ !

ದುರ್ಗಿ : ಹೆಂಗ್ ಹೇಳಲಿ ತಂಗಿ ನಿನಗಾ
ಆ ಕುದರಿ ಬೆರಗಾ ||

ಹುಣ್ಣಾದನರು

(ಮಾರನೇ ದಿನದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯ. ಗೌಡ್ತಿ, ದುರ್ಗಿ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.)

- ಗೌಡ್ತಿ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಈಗಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ?
- ದುರ್ಗಿ ಕುದುರೀ ಕೊಟ್ಟಿಗ್ಗಾಗ ಕುಂತಾರಿ.
- ಗೌಡ್ತಿ ಉಟ ಮಾಡ್ಕಾನಿಲ್ಲ ?
- ದುರ್ಗಿ ಇಲ್ಲರಿ.
- ಗೌಡ್ತಿ ಕುದುರೀ ಬೆನ್ನಬಿಟ್ಟು ಇಳಿಧಾನಂಧಾಗಾಯ್ತು.
- ದುರ್ಗಿ ಕುಡುರೀ ಭಾಳ ಕಟದ್ದಾರ ಕಾಣತ್ಯೆತಿ, ಬಾಯಲೆ ಒಂದ್ಕ ಸವನ ಬುರುಗ ಬೀಳಾಕ ಹತ್ತೇತಿ. ಕಣ್ಣಂತೂ ಕೆಂಡಧಾಂಗ ಉರದ ಉರದ ಉದರಿ ನೀಳಾನು ಇಂದಿ ಕೆ ರಾವ.
- ಗೌಡ್ತಿ ಅದೆೊಂದ ಕುಣಗಿ ಎಂ ಕಾಯ ತೆ ?
- ದುರ್ಗಿ ನೀವೊ ಒಂದ ಕುಣಗಿ ನೀಲೇನ ?
- ಗೌಡ್ತಿ ಹಸಿದಾಗ ತಿಡದಾನೇಳು. ಎ ಮುಲಕ ಯಾರು ಕರತಂದರು ?
- ದುರ್ಗಿ ನಾನಸ್ಸರಿ.
- ಗೌಡ್ತಿ ನಿನಗ್ಗಾರು ಹೇಳಿದ್ದರು ?
- ದುರ್ಗಿ ಯಾರಿಲ್ಲರಿ.
- ಗೌಡ್ತಿ ನಾಯಿಗಿ ಹೇಳಿದರ, ನಾಯಿ ಕನ್ನ ಬಾಲಕ್ಕ ಹೇಳಿತಂತ. ಮನಿ ಗೆಲಸಾ ಮಾಡಾಕಂತ. ನೀ ಇಟಿಕೊಂಡರ ನಿನ್ನ ಕೈಯಾ ಗೊಂದ ಆಳ ಬ್ಯಾರೇ ಬೀಳಾಯ್ತು ?
- ದುರ್ಗಿ ಕಾಳ ಭಾಳಿದ್ದರಿವರಿ.
- ಗೌಡ್ತಿ ಎಂಟ ದಿನ ಆಗಲಿ. ನೀನಸ್ಸ ಹಸನ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಮನ್ಯಾಗ ನನ್ನ ಮಾತ ನಡೀಬೇಕೊ ? ನಿನ್ನ ಕಾರಭಾರ ನಡೀಬೇಕೊ ? ನನ್ನ ಆರೈಕೆಗೆ ಬೀಗರ್ದ ಕಳಸಾಕಂತ ಹೋದರ ನಾನು ಆರೈಕೆ ಕೊಡಬೇಕು ಕೊಡಬೇಕು ತಿಳಿದಾರರು ?

ದುರ್ಗಿ ಆಕಿಗೇನೂ ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲರಿ. ತಂಗಳನ್ನ ಹಾಕಿದೆ, ಅಷ್ಟು.
 ಗೌಡ್ತಿ ತಂಗಳನ್ನಾನೂ ಕೊಟ್ಟು; ಚಾಡೀ ಹೇಳಾಕ ಸಂದ್ವೀನೂ ಕೊಟ್ಟು.
 ದುರ್ಗಿ ಈ ಮನೀ ಗುಟ್ಟಿನಾಗ ನಂದೂ ಪಾಲ್ಯತಿ. ಸಾ ಯಾಕ
 ಹೇಳೇನೀ ಎವ್ವಾ?

ಗೌಡ್ತಿ ನೀ ಯಾಕ ಹೇಳಬೇಕ ? ಆಕಿಗಿ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲಾ ?

ದುರ್ಗಿ ಕಾಣಾಕ ಆಕೀನ್ನ ಒಳಗ ಬಿಟ್ಟೀ ಇಲ್ಲರಿ.

ಗೌಡ್ತಿ ಸಾಲದ ? ಬೀಗರ ಬಂದ ಒಳಗ ಕುಂತಾರ. ಹುಲಿಗೊಂಡ
 ಹೊರಗ ಕುದರೀ ಓಡ್ಯಾಡ್ಯಾಕ ಹತ್ತಾನ್ಸ. ಇಷ್ಟ ಕಾಣದ ?
 ಇನ್ನ ತಗೊಳ್ಳುವಾ : 'ಬೀಗರು ಒಳಗ ಕುಂತಾಗ, ಮನೀ
 ಅಳಿಯಾ ಹೊತಗ ಕುದರೀ ಕಟೀತಿದ್ದ ರೇಸ್' ಅಂತ ಡಂಗರಾ
 ಸಾರತಾಳ. ಈ ಊರ ಮಂದಿ ಬಾಯಾಗ ನಾಲೀಗೀ
 ಇಟಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ - ಕುಡಗೋಲ ಇಟಿಕೊಂಡಾರ. ಹಾಕಿ
 ಎಳದರ, ಹೊಟ್ಟಾಗಿನ ಕರಳ ಹರದ ಹೊರಗ ಬರತಾವ !

ದುರ್ಗಿ ಹೆಂಗೂ ಮದಿವಿ ಗಟ್ಟಿ ಆತಲ್ಲ. ಮತ್ತ ಯಾಕ ಆ ಮಾತು ?

ಗೌಡ್ತಿ ಬೀಗರ ಮನಸ್ಸಿನಾಗ ಸಂಶೆ ಉಳೀತ್ಸ ? ಮಂದಿ ನನ್ನ ಮನೀ
 ಕಡೆ ಬಟ್ಟ ಮೂಡಿ ನಗೋ ಹಾಂಗಾಯ್ತು ? ಮನಿತನದ
 ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ನಿನ್ನಂಥ ಆಳಿಗಿ ಹೆಗ ತಿಳೀಬೇಕ ?

ದುರ್ಗಿ ಗಂಡ ಕರ್ಯಾಕ ಬಂದಾನ. ಚಾಡೀ ಹೇಳ್ತಾಳೆಷ್ಟು ? ನಾಲೀಗೀಲೆ
 ನಿಮ್ಮ ತಟ್ಟಿ ನೆಕ್ಕಾಳೆಷ್ಟು, ಬಿಡರಿ.

ಗೌಡ್ತಿ ಗಂಡನ ಜೋಡೀ ಬಾಳ್ವೀ ಮಾಡೋ ಹೆಗಸೇನ್ಸ ಅದು ?
 ಇಡೀ ಊರಿಗೇ ಬೆದಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಮೋಜಾ ನೋಡೋ ಚಾತಿ.
 ಅವರವ್ವ ನನಗೊತ್ತಿಲ್ಲಂದ್ಯಾ ? ಆಕೀ ಗಂಡ ಕರ್ಯಾಕ ಎಂದ
 ಬಂದಾನ ?

ದುರ್ಗಿ ಇಂದ್ಸ.

ಗೌಡ್ತಿ ಕರಕೊಂಡ ಹೋದ್ನ ?

(ಹೊರಗೆ ಗಲಾಟೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಪಗ. ಹೇಳ್ತೀನೆಂದೂ
 ಪಾರೋತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.)

ಹೊತಗೇನ ಗದ್ದಲಮು ? ಏನೇ, ಪಾರೋತಿ, ಶೀಲಕ್ಕಾ ?

(ಪಾರೋತಿ, ಶೀಲಕ್ಕ ಒಳಬರುವರು.)

ಪಾರೋತಿ

ನೋಡವ್ವಾ...

ಶೀಲಕ್ಕ

(ನಡುವೆ ತಡೆದು) ನಾ ಹಾಂಗಂದಿಲ್ಲ.

ಪಾರೋತಿ

ಸುಳ್ಳು ಹೇಳ್ತೀಯೇನ ?

ಶೀಲಕ್ಕ

ನಾ ಹಾಂಗಂದಿಲ್ಲ, ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಪನ್ನ ಕೇಳು.

ಪಾರೋತಿ

ಓತಿಕ್ಕಾತಿಗೊಂದು ಬೇಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ, -ನೋಡವ್ವಾ....

ಗೌಡ್ತಿ

ಎನ್ನೇ ಅದು ?

ಪಾರೋತಿ

ಶೀಲಿ ಕುದರೀ ಹತ್ತತಾಳಂತ.

ಗೌಡ್ತಿ

ಬರೋಬ್ಬರಿ ಹೇಳು, ಏನು ಹೇಳಬೇಕಂತಿ ?

ಪಾರೋತಿ

ಅವ ಅಂಗೀ ಕಳವ ಕುದರೀ ಮೈ ತಿಕ್ಕತಿದ್ದಾ,

ಗೌಡ್ತಿ

ಹೂ.

ಪಾರೋತಿ

ಈಕೆ ಅವನ ಬೆನ್ನ ನೋಡಿಕೋತ, ಕುದರೀ ಹತ್ತತೀನಿ ಮಾವಾ ಅಂತಿದ್ದು.

ಗೌಡ್ತಿ

ಅವ ಏನಂದ ?

ಪಾರೋತಿ

ಅಷ್ಟರಾಗ ನಾ ಹೋದೆ

ಗೌಡ್ತಿ

ದುರ್ಗಿ ಆ ಬಾರಕೋಲ ತತಾ.

ದುರ್ಗಿ

ಸಣ್ಣ ಮಗಳು, ಏನೋ ಅಬಕ್ಕ ಅಂದಿರಬೇಕು, ಬಿಡ್ತಿ ಎವ್ವಾ.

ಪಾರೋತಿ

ಅಹಾ! ಸಣ್ಣ ಮಗಳು! ಆಗಲೇ ಕುದರೀ ಹತ್ತಾಕ ನಿಂತಾಳ!

ದುರ್ಗಿ

ಏನಂತ ಮಾತಾಡ್ತಿ ಬಿಡ್ಸ ಪಾರೋತಿ. ಶೀಲಕ್ಕ, ನಿನ್ನ ಕ್ವಾಣಿಗಿ ನಡಿ.

ಗೌಡ್ತಿ

ದುರ್ಗೀ, ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಬಾಯಿ ಹಾಕಬ್ಯಾಡಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲಾ ? ನೀನು ಈ ಮನೀ ಆಳು. ನಿನ್ನ ಜಾಗ ಚಪ್ಪಲಿ ಹುತ್ಯಾಕಿನ ಮೂಲಿ. ಈ ಮನೀ ವ್ಯವಹಾರದಾಗ ಬರಬ್ಯಾಡ. ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ನಾ ಹೇಳತೀನಿ, ಆಗ ಬೊಳಿ ಯಂತ. ಅಲ್ಲೇತನಕ ಆ ಮೂಲ್ಯಾಗ ಬಿದ್ದಿರು.

(ತಾನೇ ಹೋಗಿ ನೇತು ಹಾಕಿದ ಬಾರುಕೋಲು ತಗೊಂಡು)

ಏನು ಶೀಲಿ ?

- ಶೀಲಕೃ : (ಹೆದರಿ) ಖರೇನ್ಯ, ನಾ ಹಾಂಗಂದಲ್ಲ ವ್ಯಾ....
 ಗೌಡ್ತಿ : ಕೊಟ್ಟಿಗ್ಗಾ, ದರೂ ಹೋಗಿದ್ದೊ, ಇಲ್ಲೊ ?
 ಶೀಲಕೃ : ಕೋಳಿ ತತ್ತೀ ಹಾಕೇತೇನಂತ ನೋಡಾಕ ಹೋಗಿದ್ದೆ.
 ಗೌಡ್ತಿ : ಯಾಕ, ಅದನೆಂದೂ ಕಂಡಿಲ್ಲೇನ ?

(ಫಟ್ಟನೆ ಬಾರುಕೋಲಿನಿಂದ ಶೀಲಕೃನನ್ನು ಕಟೆಯುವಳು.
 ಏಟು ಬಿದ್ದ ಶೀಲಕೃ ಅಳತೊಡಗುವಳು.)

ಕುದುರೆ ಹತ್ತತೀ ಏನ್ಯ ಬೋಸಡೆ ? ಹತ್ತಿದ ಮ್ಯಾಲ ಕುದುರೆ
 ಹೆಂಗ ಕಟೇಬೇಕಂತ ಹೇಳಿಕೊಡಲಿ ?

(ಮತ್ತೆ ಕಟೆಯುವಳು. ದುರ್ಗಿ ಬಂದು ಗೌಡ್ತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ
 ಬಾರುಕೋಲು ಕಸಿಯುವಳು.)

- ದುರ್ಗಿ : ದೊಡ್ಡ ಪರಾಗಿ ನಿಮಗೂ ತಿಳಿಯಾಣೆಲ್ಲೇನ ಬಿಡ್ತೀಯೆವ್ವ.
 ಗೌಡ್ತಿ : ದುರ್ಗೀ, ಮೂಪತ್ತ ವರ್ಷ ಈ ಮನೀ ಎಂಜಲಾ ತಿಂದೀದಿ,
 —ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ನಿನಗ ನಾ ಯಾರ ಬುದ್ಧೀಮಾತ ಕೇಳಾ
 ಣೆಲ್ಲಂತ ?

(ಶೀಲಕೃನಿಗೆ)

ಏ, ನಿನ್ನ ಕ್ವಾಣಿಗೆ ಹೋಗು. ಹಾಸಿಗ್ಯಾಗ ಬಿದ್ದ ಕೊಂಡ ಅಳು.
 ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ ? ಪಾರೋತೀ, ಔಷಧಿ ತಗೋ ಯಾಳೇ ಆಗೇತಿ,
 ನೀ ಹೋಗು.

(ಶೀಲಕೃ ಅಟ್ಟಿದ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೂ, ಪಾರೋತಿ
 ರಂಗದ ಬಲಭಾಗದ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೂ ಹೋಗುವರು.)

- ಗೌಡ್ತಿ : ದನ, ದನಾ ಕಾಯೋದ ಬೇಕು; ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕಾಯೋದ
 ಬ್ಯಾಡಾ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಊರ ಮಂದೀ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ
 ಮನೀ ಮ್ಯಾಲಿ. ಇವರೇನ ತಿಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರು. ಹೆಣಮಗಳು,
 ಹೆಂಗ ನಿಭಾಯಿಸ್ತಾಳು ಅಂತ. ತಾಳು ತಾಳು, ನನ್ನ
 ಬಂದೂಕಿನ ಗುರಿ ಎಂದಿಗೂ ಹುಸಿ ಹೋಗಿಲ್ಲಂತ, ಈ
 ಭಾಡೇರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದ ಧನ ತೋರಿಸ್ತೀನಿ.

- ಪಾರೋತಿ : (ರೂಪಿನ ಒಳಗಡೆಯಿಂದ) ಎವ್ವಾ,
 ಗೌಡ್ತಿ : ಮತ್ತೇನು ?
 ಪಾರೋತಿ : (ಹೊರಬಂದು) ನನ್ನ ಪಾವುದರ'ಡಬ್ಬಿ ಇಲ್ಲೆವ್ವಾ
 ಗೌಡ್ತಿ : ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀತ ಹುಡುಕಿ ನೋಡು.
 ಪಾರೋತಿ : ನೋಡಿದೆ. ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಹರೀವತ್ತ ಚಂಪಿ ನನ್ನ ಕಪ್ಪಾಣಿಗೆ
 ಬಂದಿದ್ದು ...
 ದುರ್ಗಿ : ಬಿಡ್ತ ಪಾರಕ್ಕ, ಚಾಡೀ ಹೇಳಾಕಲ್ವ ನೀ ಬಾಯಿ ತಗ್ಗೂದ್ತ
 ಇಲ್ಲ. ಚಂಪಿ ಏನ ಮಾಡಿದರೂ ಕತೀ ಕಟ್ಟಿತಿ.
 ಪಾರೋತಿ : ನೀ ಬಾಯ್ತುಚ್ಚಿ ಗ. ಆಳಂದ ಮ್ಯಾಲ ಅಳಿನ್ದಾಂಗ ಇರಬೇಕು.
 ಕೆತ್ತಂದರ ಕೆತ್ತಬೇಕು, ಮೆತ್ತಂದರ ಮೆತ್ತಬೇಕು.
 ಗೌಡ್ತಿ : ವಯಸ್ಸಿಗಾದರೂ ಕಿಮ್ಮತ್ತ ಕೊಡಾಕ ಕಲಿಯೇ ಪಾರೋತಿ.
 ದುರ್ಗಿಗಿ ನಾ ಅಂತೀನಂತ ನೀನೂ ಅನ್ನೋದಾ ?
 ಪಾರೋತಿ : ನೀ ಎಬ್ಬಿರೂ ಗುಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೊಂಡೀರಿ, ಬೇಕಾದರ ನೀ ಕಿಮ್ಮತ್ತ
 ಕೊಟ್ಟಕೊ. ಆಕೀ ಮಾತಿಗಿ ಮುನ್ನೂರು ರುಪಾಯಿ ಕೊಡು,
 ಯಾರ ಬ್ಯಾಡಾಂತಾರ ? ನನ್ನ ಉಸಾಬರಿಗಿ ಬಂದರ, ನಾ
 ಅನ್ನುವಾಕೇ.
 ಗೌಡ್ತಿ : ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿತ್ತೀಯೋ ? ನೀನಗೂ ಬಾರಕೋಲ ಬೇಕೋ ?
 ಪಾರೋತಿ : ಬಾರಕೋಲ್ಯಾಕ, ಬಂದೂಕ ತಗೊ.

(ಅಳುತ್ತ)

ಈ ಪುನ್ಯಾಗ.ನನ್ನ ಮಾತಂದರ ಎಲ್ಲಾರ ಬದ್ತಿ ಉರೀತೈತಿ.
 ಯಾಕ ? ನಾ ಇದ್ದದ್ದ ಇದ್ದಾಂಗ ಹೇಳ್ತೀನೋಡು. ಅಪ್ಪಾ
 ಇದ್ದಿದ್ದರ ..

- ಗೌಡ್ತಿ : ಚಂಪಿ, ಏ ಚಂಪಿ ...
 ಪಾರೋತಿ : ನಿನ್ನ ಮಾತ ಅಕಿಗಲ್ಲ ಕೇಳಸ್ತಾವ ? ಮಾವನ್ನ ನೆನೀತಾ ಬೆರಳ
 ಸೀಪಿಕೋತ ನಿಂತಿರತಾಳ.

- ಗೌಡ್ತಿ : ಏನಂಬೊ ಮಾತಾಡ್ತಿಯೆ ? ಚಂಪಿ ನಿಂತರ ಮಾವನ್ನೋಡಿ
 ನಿಂತಳಂತಿ, ಕುಂತರ ಮಾವನ್ನೋಡಿ ಕುಂತಳಂತಿ. ಬೇಕ,
 ಬ್ಯಾಡಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡಿ ಮನೀತುಂಟ ಯಾಕ ನಿನ್ನ ನಾರೋ

ಉಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯೇ ? ಆಕೆ ಈ ಎಂನಾಗ ಇರಬೇಕಂತೀಯೋ, ಬ್ಯಾಡಂತೀಯೋ ? ಹಿರೀ ಅಕ್ಕ ಅಂದರ ಹಿರೀ ಹೊಳೀ ಹಾಂಗಿಂಬೇಕ. ಹೆಜ್ಜೊ ಕಮ್ಮಿ ಆದರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಾಕ ನಾ ಇಲ್ಲಾ ? ಅವಳೇನು, ನಿನ್ನ ಆಸ್ತೀ ಒಳಗ ಪಾಲಾ ಬೇಡಿದಳ ?

ಪಾರೋತಿ : ಆಸ್ತಿ ಬೇಡಿದರ ಕೊಟ್ಟೇನು, ನನ್ನ ಹಾಸಿಗ್ಯಾಗ ಪಾಲಾ ಬೇಡತಾಳ ; ಈಕಿನ್ನ ತಂಗಿ ಅಂತ ಹೆಂಗನ್ನಲಿ ? ನನ್ನ ಎದ್ಯಾಗ ಹಿಂತಾ ದೊಡ್ಡ ಹುಣ್ಣು ಮಾಡ್ತಾಳ. ಮಾತಾದಿದಾಗೊಮ್ಮಿ ನಾ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಹುಣ್ಣು ಮಾತಾಡತ್ಯೆತಿ. ಅದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಮಾತ ನಿಮಗ ನಾರತಾಪ.

(ಅಳುವಳು)

ಗೌಡ್ತಿ : ಆಕಾಶ ಕಳಚಿ ಬೀಳೋವಂಥಾದ್ದೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ನೀ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ದರ, ಬೀಳೋ ಆಕಾಶ ಅಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತೀನಿ, ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ತಿ ? ಚಂಪೀ, ಏ ಚಂಪಿ,

(ಚಂಪಿ ಹೊರಬರುವಳು)

ಈಕೀ ಪಾವ್ವಡರ ಡಬ್ಬೀ ತಗೊಂಡೀಯೇನ ?

ಚಂಪಿ : ಇಲ್ಲ.

ಗೌಡ್ತಿ : ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರ ಚರ್ಮಾ ಸುಲೀತೀನಿ.

ಚಂಪಿ : ನಾ ತಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಗೌಡ್ತಿ : ದುರ್ಗೀ, ಹೋಗಿ ಅಕೀ ಕ್ವಾಣ್ಯಾಗ ಹುಡುಕು. ನಾ ಶೀಲೀ ಕ್ವಾಣ್ಯಾಗ ಹುಡುಕತೀನಿ.

(ಗೌಡ್ತಿ ಇನ್ನೇನು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಬೇಕೆನ್ನು ಎಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶೀಲಕ್ಕು ವಡಬಡ ಇಳಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಪೌಡರ ಡಬ್ಬಿ ತಂದು ಗೌಡ್ತಿಯ ಮುಂದಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಹೊರಡುವಳು. ಗೌಡ್ತಿಯ ಕೋಪ ನೆತ್ತಿಗೇರುತ್ತದೆ.)

ಗೌಡ್ತಿ : ನೀ ಯಾಕ ಅವನ್ನ ತಗೊಂಡಿದ್ದೆ ?

ಶೀಲಕ್ಕ : ವಾಸನೆ ನೋಡಾಕ ತಗೊಂಡಿದ್ದೆ.

(ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಬಾಗಿಲಿಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳುವಳು. ಗೌಡ್ತಿ ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ಅವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪಾರೋತಿ ಬಂದು ಆ ಡಬ್ಬಿಂಗನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಳು. ಗೌಡ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಅಸನದಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುವಳು)

ದುರ್ಗಿ : (ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ) ಈ ಮನಿ ಎಂದ ತಂಪಾಗತೈತೋ !

ಗೌಡ್ತಿ : ಈಗೇನೂ ಈ ಮನೀಗಿ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳೆ; ಒಂದ ವೇಳೆ ಬಿತ್ತಂತ ತಿಳಕೊ; ಆಗಲೂ ಕಣ್ಣೀರ ಸುರಿಸಿ ಆರಸ ಬಾ ಅಂತ ನಿನ್ನ ಕರೆಯೋಣಿಲ್ಲ, ಆಯ್ತು ?

ದುರ್ಗಿ : ಏನಂತ ಮಾತಾಡ್ತೀರವ್ವ, ಇದ್ದ ಮನ್ನಾಗ ನಾನೂ ಮುದುಕ್ಕಾಗೀನಿ...

ಗೌಡ್ತಿ : (ಹೊರಗೆ ಯಾರೋ ಬಂದುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವಳು)
ಆದರಿದೂ ನಿನ್ನ ಮನಿ ಅಲ್ಲ; ನಂದು. ನನ್ನ ಹಾಂಗ ನೋಡ ಬ್ಯಾಡ, ಮತ್ತೆ ಬಾಯಿ ತಗೀಬ್ಯಾಡ. ನೀ ಇರೋದು ಈ ಮನೀ ಆಳಾಗಿ; ಅಡಗೀ ಮಾಡಾಕ, ಕಸಗೂಡಸಾಕ, ಅದು ಇದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಾಕ. ಈಗೊಂದ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತೀ ಯೇನು ? ಹೊರಗ್ಯಾರೋ ಬಂದಾರ, ಯಾರು, ಯಾಕ ಬಂದಾರಂತ ಕೇಳಿ, ಒಳಗೆ ಕರಕೊಂಬಾ.

(ದುರ್ಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಗೌಡ್ತಿ ತನ್ನ ಪಲ್ಲಂಗದ ಸುತ್ತ, ದಿನಾ ಹೊರಗಿನವರು ಬಂದಾಗ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ದಾದ್ದರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಬರುವ ಒಂದು ಪರದೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈಗವಳ ಮುಖ ಪೂತ್ರ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಿ, ಅವಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ರಾಯಪ್ಪ, ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗರಡೀ ಹುಡುಗರು ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಗೌಡ್ತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕೊಮಾಲಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬರುವಳು.)

ರಾಯಪ್ಪ : ಶರಣ್ಯೇವ್ವ.

ಗೌಡ್ತಿ : ನಿಂತಕೊಂಡ್ಲ ಹೇಳು, ಏನ ತಕರಾರು ? ಯಾರ ನೀನು ?

ರಾಯಪ್ಪ : ಎವ್ವಾ ಗೌಡ್ತಿ, ಕೊಮಾಲಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ. ನಡ್ಯಾಕ ಕರಕೊಂಡ್ಲ ಹೋದರ ಹೇಳದ್ಲ ಕೇಳದ್ಲ ಓಡಿಬಂಧಾಳ,

ಗೌಡ್ತಿ : ಕೊಮಾಲೇ ಗಂಡನನ್ನ ನೀನು ?

ರಾಂಪ್ಪ : ಹೂನ್ರಿ. ಈಗ ನನ್ನ ಜೋಡಿ ಬರಾಕ ಒಲ್ಲೆ ಅನ್ನಾಕ ಹತ್ಯಾಲ್ರಿ. ಬುದ್ಧೀರೀತಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿಕೊಡ್ತೀಯಿಪಾ ಅಂತ ಗೌಡ್ತಿಗಿ ಹೇಳಿದರ, — ನಿನ್ನಂಥವನ ಜೋಡಿ ಅಥಂಗ ಇದ್ದಾಳೋ — ? ಅಂತಾರ.

ಗೌಡ್ತಿ : ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಗಂಡ ಅಂತಿ, ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಆಳಾಕ ಆಗವೇಲ್ಲು ಅಂದರ ಅನ್ನದ್ವ ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡತಾರ ? ದಯಾಪಾಯದ ಕಾಲ ಅಲ್ಲವಾ ಇವು. ಇಂಥಾ ದಿಂಡೇನ್ನ ಆಳೋದಂದರ, ಸಣ್ಣ ಮಾತಲ್ಲ. ಏಳತಾ ಬೀಳತಾ ಸೊಂಟದ ಮ್ಯಾಲ ಎರಡೆರಡ ಚೆಲ್ಲಬೇಕು. ಬರೀ ನೇಸ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಡಾಡೋ ವಾಗೆಲ್ಲಾ ಆಕೇ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಕಿರಚಬೇಕು. ಕಿರಿಚಿ ದಾಗೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಉಗುಳ ಆಕೇ ಮಾರೀ ಮ್ಯಾಲ ಸಿಡೀತರಬೇಕು. ತಿಳಿತ ? ಕಟ್ಟಿ ಆಳೋದಂದರ ಅದು.

(ಕೊಮಾಲೆಗೆ)

ಏಯ್, ಏನನ್ನ ಕೊಮಾಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಗಂಡನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಬಂದಿದಿ, ನಾಚಿಕೆ ಬರೋಣಲ್ಲಾ ? ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ಊರ ಹುಡುಗೇರಲ್ಲಾ ಹಾದಿಗೆಟ್ಟಾರು. ಸುಮ್ಮನ ಗಂಡನ ಮನೇಗಿ ಹೋಗಿ ಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡು. ತಿಳೀತಿಲ್ಲ ? ಹಾಂಗ್ಲಿಂಗ ಪಾಂಡತನ ಮಾಡಿದರ ಈ ಊರಾಗಿನ ಎಲ್ಲಾರೂ ನಿನ್ನ ಮಾರೀ ಕಡೆ ಉಗಳೋಹಾಂಗ ಮಾಡೇನು. ಇನ್ನೇನ ನೀ ಹೇಳೋ ಜಡೂರಿಲ್ಲ. ನಿಂತ ಕಾಲ ಮ್ಯಾಲ, ಈಗಿಂದೀಗ ಹೊರಡು. ಹೊರಬೀಳೇಗ ...

(ಕೊಮಾಲಿ ಹೊರಡುವಳು. ಉಳಿದವರು ಗೌಡ್ತಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗುವರು.)

ಕರುಳು-ಹಂಚಿಕೊಂಡವರು

(ದುರ್ಗಿ ಕಾಳು ಹಸನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಪಾರೋತಿ ಮುಖಕ್ಕೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಪೌಡರ್ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ತಲೆಬಾಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರುತ್ತಾಳೆ.)

ದುರ್ಗಿ : ಪೊದಲ್ಸ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಎತ್ತಸ್ ಬೂದಿಯಂಥಾ ಪಾವ್ವಡರ ಯಾಕ ಬಡಕೊಂಡೇ ನಮ್ಮವ್ವಾ ?

ಪಾರೋತಿ : ಶಾರದಾಗ ಅದೆಂಥಾದೋ ಕೆಂಪ ಪಾವ್ವಡರ್ ಸಿಗತ್ಯಂತ, ಇವ ಗೋಕಾವಿಗಿ ಹೊಂಟಿ ನಿಂತಾಗೆಲ್ಲಾ ತಗೊಂಬಾ ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳಿಸಿ, — ಒಂದ ಸರ್ತಿನೂ ತರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡರ ಗೊಂಬೀ ಹಾಂಗ ಕಾಣಸ್ತಾರಂತ ಹೆಂಗಸರೂ.

ದುರ್ಗಿ : ಅದೆಲ್ಲಾ ನಿಮಗ್ಯಾಕ್ರಿಯೆವ್ವಾ ? ಹೊಟ್ಟಾಕ್ಕ ಮಗರಾಮ ಮೂಡಲಿ, ನಿನಗ್ಗೆ ಹೆಂಗ ಬಣ್ಣ ಬರತ್ಯೆತಿ, ನೋಡೀಯಂತ.

ಪಾರೋತಿ : ಈ ರೋಗ ನನ್ನ ಬಿಡಬೇಕಲ್ಲ. ಔಷಧ ಕುಡದ ಕುಡದ ನನ್ನ ನಾಲಿಗ್ಯಾಗಿನ ರುಚೀನ್ಸ ಹೋಗೇತಿ. ಇವಗೊಂದಿಟಾದರೂ ಕಾಳಜಿ ಐತೇನ, ಹೇಳು. ಹಗಲಿ ರಾತ್ರಿ ಆ ಕುದರಿ ಮೈ ತಿಕ್ಕುತಿರತಾನ. ಅವ್ವಗ ಇಂದ ಹೇಳೇಬಿಡತೇನಿ, ಆ ಕುದರೀ ಈ ವಾರ ಮಾರಾಕ್ಸ ಬೇಕಂತ.

ದುರ್ಗಿ : ಊರ ಗೌಡಂದಮ್ಮಾಲ ಹತ್ತಾಕೊಂದ ಕುದರಿ ಬ್ಯಾಡಾ ?

ಪಾರೋತಿ : ಬೇಕಾದರ ಹಜಾರ ಕೊಟ್ಟ ಬ್ಯಾರೇ ಕುದರೀ ಕೊಳ್ಳಲೇ, ಅದರ ಇದೂ ಬ್ಯಾಡಾ. ಇದರ ಕರೀಕಲ್ಲಿನಂಥಾ ಮೈಯಿ, ಪೇಸಿ ಕಣ್ಣಾ, ಒಸರ ಸೋರೋ ಬಾಯೀ, — ಅವಯ್ಯಾ, ಅಥೆಂಗ ಅದರ ಮ್ಯಾಲ ಹತ್ತಿ ಹೊಡೀತಾನೊ! ನೆನಪಾದರ ಸಾಕು, ಉಂಡದ್ದ ತಿರಿಗಿ ಬಾಯಿಗಿ ಬರತ್ಯೆತಿ.

ದುರ್ಗಿ : ಅಂಥಾಂಗ ಔಷಧ ತಗೊಂಡಿ ?

ಪಾರೋತಿ : ಮರವಾಗಲಿ ತಡೀಯೇ ಹಡದವ್ವಾ !

(ಶೀಲಕ್ಕ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಕಬ್ಬು ತಿನ್ನುತ್ತ ಬರುವಳು.)

- ಪಾರೋತಿ : ನಿನಗೆ ಕಬ್ಬೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು ?
 ಶೀಲಕ್ಕ : ಮಾವ ಕೊಟ್ಟು.
 ಪಾರೋತಿ : ನನಗಷ್ಟು ಕೊಡು.
 ಶೀಲಕ್ಕ : ನಿನ್ನ ಮೈಗಿ ಕಬ್ಬು ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲಂತ ಡಾಕ್ಟರ ಹೇಳಿಲ್ಲಾ ?
 ಪಾರೋತಿ : ನಿನಗೂ ಕಬ್ಬು ತಂದ ತಂದ ಕೊಡಾಕ ಹತ್ತಿದನ್ಯ ಅವ ? ಅವ್ವ ಬರಲಿ.

(ಚಂಪಿ ತನ್ನ ರೂಮಿನತ್ತ ಹೊರಬಂದು)

- ಚಂಪಿ : ಶೀಲೀ, ನನಗಷ್ಟು ಕಬ್ಬು ಕೊಡ.
 (ಶೀಲಿ ಒಂದು ಗಣಕೆ ಮುರಿದು ಚಂಪಿಯತ್ತ ಎಸೆಯುವಳು.
 ಇಬ್ಬರೂ ತಿನ್ನ ತೊಡಗುವರು. ಪಾರೋತಿ ಕುದಿಯುವಳು.)

- ಪಾರೋತಿ : ತಿಂತಾವ ಹೆಂಗ ನೋಡು, ಕಸಾಪಸಾ ಕಸಾಪಸಾ ಅಂತ.
 ಚಂಪಿ : ನೋಡಾಕ ಆಗದಿದ್ದರ ಎದ್ದ ಒಳಗ ಹೋಗು. ಇಲ್ಲಾ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಬಿದ್ದಿರು.
 ಪಾರೋತಿ : ಬಾಯ್ಕುಚ್ಚ ಭೋಸಡೆ. ನನ್ನ ಜೋಡೀ ನಿಂದೇನ್ಯ ಸಲಿಗೆ ?
 ದುರ್ಗಿ : ಬಿಡ್ನ ಪಾರೋತಿ, ಕಬ್ಬು ತಿಂದರೇನಾತು ?
 ಪಾರೋತಿ : ಮತ್ತೆ ? ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಬಿದ್ದಿರು ಅಂತಾಳ ನೋಡಲ್ಲ.
 ಚಂಪಿ : ಮಾತಾಡ್ತ ಮಾತಾಡ್ತ ಜೀವ ಹೋದೀತು ಅಂತ ಹೇಳಿದ, ಅಷ್ಟು.
 ಪಾರೋತಿ : ಏಂದ ಸಾಯತೀನೋ ಅಂತ ಹಾದಿ ನೋಡಾಕ ಪತ್ತೀದಿ. ನಾ ಸತ್ತರೂ ನಿನಗೆ ಮಾವ ದಕ್ಕಾಣಿಲ್ಲ, ತಿಳಿಕೊ.
 ಚಂಪಿ : ದಕ್ಕತಾನೋ ಇಲ್ಲೊ—ತಿಳಿಕೊಳ್ಳಾಕಾದರೂ ನೀ ಸಾಯ ಬೇಕಲ್ಲ !
 ಪಾರೋತಿ : ಥೂ ಹೊಲ್ಯಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು.
 ದುರ್ಗಿ : ಒಂದ್ ಕರಳ ಹಂಚಿಕೊಂಡೀರಿ, ತಂಗೇರಿಗಿ ಒಂಗ ಅಂದರ ಪೆಂಗ್ನ ಪಾರೋತಿ ?
 ಪಾರೋತಿ : ಅನ್ನೋ ಹಾಂಗ ಮಾಡ್ತಾಳಲ್ಲ, ಅದ್ದೇಳು.

- ಚಂಪು : ಹೆಂಗೂ ಸಾಯ್ತೇಯಲ್ಲ, ಅಂತ ನಂಬಿ ಸುಮ್ಮನಿರತೀನಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರ...
- ದುರ್ಗಿ : ಏನಂಬೋ ಮಾತು ಚಂಪಕ್ಕಾ ?....
- ಪಾರೋತಿ : ನೋಡ ದುರ್ಗೀ, ಹೆಂಗ ಮಾತಾಡತಾಳು ? ಅವ್ವ ಬರಲಿ ಭೋಸಡೇ, ರಾತ್ರಿ ಕುಬಸದ ಗುಂಡೇ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದಕೊಂಡಿರತೀ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದರ ಹೇಳು,....
- ಚಂಪು : ಬೇಕಂದರ ಚೆತ್ತಲೆ ಮಲಗತೇನು, ಕೇಳಾಕ ನೀ ಯಾರಾ ?
- ದುರ್ಗಿ : ಗಮ್ಮಾಗಿ ಕುಬಸದ ಗುಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಿ ದರ ಏನಾತು ಪಾರೋತಿ ?
- ಪಾರೋತಿ : ಗಮ್ಮಾಗಿ ಬೀಳತಾಳೋ, ನನ್ನ ಗಂಡ ಬರಲಂತ ಬೀಳತಾಳೋ !
- ಚಂಪು : ನನಗ ಮೈ ಐತಿ, ಮೈಗಿ ಮದಾ ಐತಿ, ಬಿದ್ದಿರತೇನು. ನಿನ್ನಗೇನೈತಿ ? ಒಣಾ ಕಟಗೀ ಹಂತಾ ನಾಕ ಎಲುವ, ಹಾಳ ಬಾವೀ ಹಂತಾ ಎರಡ ಕಣ್ಣಾ !
- ಪಾರೋತಿ : ಕೇಳದೇನು ದುರ್ಗಿ ಹೆಂಗ ಮಾತಾಡತಾಳು ?
- ದುರ್ಗಿ : ದಿನ ಬೆಳಗಾದರ ನಿಮ್ಮ ಜಗಳ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಸಾಕಾತು ಎವ್ವಾ ! ಎಷ್ಟಂದರೂ ಅಕ್ಕ, ಒಂದೆರಡ ಮಾತ ಅಡಿರಬೇಕು. ಸೇರಿಗಿ ಸವ್ವಾ ಸೇರಂತ ನೀನೂ ಅಡೋದೇನಾ ಚಂಪಕ್ಕಾ ?
- ಚಂಪು : ದೈವಾಚಾರ ಮಾಡಾಕ ಈಕಿನ್ನಾರ ಕರಸಿದರ ? ಬಂದ್ಕು ತಂದೊಂದ ಸೋ ಸೇರಸಾಕ.
- ಪಾರೋತಿ : ಮಾತಾಡ ಮಾತಾಡ. ದೇವರ ಚೆಲಿವಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಾನ. ಸುದ್ದ ಮೂಗಿನಾಕೆ ಹೆಂಗ ಮಾತಾಡಿದರೂ ಚಂದ್ಕ.
- ಶಿಲಕ್ಕ : ಅಷ್ಟಾದರೂ ಇರಲಿ ಬಿಡಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಹಾಂಗ ನಮಗೇನು ಆಸ್ತಿ ಐತಿ ?
- ಪಾರೋತಿ : ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಉತ್ತರಕ ಹುಟ್ಟೀನಿ, ಅದಕ್ಕ ವವಗ ಆಸ್ತಿ ಐತಿ. ಯಾರಿಗಿ ಹುಟ್ಟೀದೀರೋ ಹುಚ್ಚರಂಡೇರಾ, ನಿಮಗಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ಬರಬೇಕು ?
- ದುರ್ಗಿ : ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ಭಾಳ ಉದ್ದಾಯ್ತವಾ ಪಾರೋತಿ,....
- ಪಾರೋತಿ : ಅಂತೇನ್ಯಾಕ ಅಂತೇನ ! ಅವ್ವ ಬರಲಿ, ಈಕೆ ಕುಬಸದ ಗುಂಡ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದಕೊಂಡದ್ದ ಹೇಳಲಿಲ್ಲಂದರ ನಾ ಈಕೀ ಕುಬಸದ ಗುಂಡಿಗಿ ಸಮ ಅಂತ ತಿಳಿ.

ಚಂಪಿ : ಹೇಳಿ ಹೋಗ್ತು. ನಿನಗೆ ಕ್ಷಮಿಸೋಗ ಏತೆಂತ ಮಾವು ಹೇಳಿಲ್ಲಂದರ ನಾ ನನ್ನ ತಟ್ಟಿಗೆ ಸಮ ಅಂತ ತಿಳಿ.

ಶೀಲಕ್ಕ : ಆಪ್ತಿ ಇದ್ದರ ಎಂಥೆಂಥಾ ರೋಗ ಗುಣಾ ಆಗತಾವ ಬಿಡ್ತು ಚಂಪಿ

ಪಾರೋತಿ : (ಶೀಲಕ್ಕನಿಗೆ) ಮತ್ತು ನೀ ಯಾರು ? ಆಕೀ ಅಕ್ಕ !

(ಹೊರಗಿನಿಂದ 'ಬಾಪ್ಪ ಬಾ' ಎನ್ನುತ್ತ ಗೌಡ್ತಿ ಒಳಗೆ ಬರುವಳು. ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ದುರ್ಗಿ ಧಾನ್ಯ ಕೇರಿ ಬುಟ್ಟಿ ತುಂಬಿದ್ದಾಳೆ. ಚಂಪಿ, ಶೀಲಕ್ಕ ತಂತಮ್ಮ ರೂಮುಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗುವರು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬೀಗರ ಕಡೆಯ ಆಳು ಬರುವನು.)

ಗೌಡ್ತಿ : ಬಾಪ್ಪ, ಬಾ. ಏ ದುರ್ಗೀ, ಬೀಗರ ಕಡೆಯವರು ಬಂದಾರ, ಏನಾರ ತಿನ್ನಾಕ ತಗೊಂಬಾ.

(ದುರ್ಗಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಳು.)

ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವಾ. ಬೀಗರೆಲ್ಲಾ ಆರಾಮದಾರ ?

ಆಳು : ಹೂನ್ರಿ.

ಗೌಡ್ತಿ : ಬಾವೀದೇನೋ ತಕರಾರಿತ್ತಂತಲ್ಲ, ಬಗೀಹರೀತ ?

ಆಳು : ಹೂನ್ರಿ.

ಗೌಡ್ತಿ : ಅದು ಊರಗೌಡರಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗಲ್ಲಾ ಅಂಜಿ ಕುಂತರ ಹೆಂಗ ಹೇಳು. ಗೌಡರಂದರ ಗೌಡರ್ದಾಂಗಿರಬೇಕಪ್ಪ, ಖರೆ ಅಂತಿ, ಸುಳ್ಳಂತಿ ?

ಆಳು : ಹೂನ್ರಿ.

(ದುರ್ಗಿ ಬಂದು ಅವನ ಮುಂದೆ ತಿಂಡಿ ಇಡುವಳು. ಆಳು ಗಬ ಗಬ ತಿನ್ನ ತೊಡಗುವನು. ಗೌಡ್ತಿ ವೀಳೈದಲೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ)

ಗೌಡ್ತಿ : ಮತ್ತೇನಪಾ ? ಬೀಗರಂ ಏನಾದರು ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿ, ಕಳಿಸ್ಸಾರೇನು ?

ಆಳು : ಹೂನ್ರಿ.

ಗೌಡ್ತಿ : ಏನು ?

ಅಳು ವರ ಕನ್ಯಾ ನ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾನ್ರಿ, .. ಅದರ....
 ಗೌಡ್ತಿ ಏನಾದರ ?
 ಅಳು ಅವರ ತಂದೀ ತಾಯಿನೂ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಾರಿ. ಅದರ....
 ಗೌಡ್ತಿ ಹೌಂದ ? ಮತ್ತೇನಾದರ.... ?
 ಅಳು ನಮಗೆಲ್ಲಾ ರಿಗೂ ಕನ್ಯಾ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದೈತ್ತಿ, ಅದರ....
 ಗೌಡ್ತಿ ಅದರ ಅದರ.... ಅದೇನ ಹೇಳಬಾರದ ?
 ಅಳು ಅದರ .. ಹೆಹೆಹೆ.... ಆ .. ಈ....

(ಹುಲಿಗೊಂಡ ಹೊರಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು ಒಳಗಿನದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.)

ಗೌಡ್ತಿ ಏಯ್ ! ಏನೋ ಆ ಈ ಆ ಈ ಅಂದರ ? ಅದೇನ ಬೊಗಳ ಬಾರದ ?

ಅಳು ವರಾ ಒಪ್ಪಾನ್ರಿ, ತಂದೀತಾಯೀ ಒಪ್ಪಾನ್ರಿ, ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪಿವಿ, ಅದರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದ ಸಾವಿರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೇಳತಾರಿ.

ಗೌಡ್ತಿ (ಪಿಚಕ್ಕನೆ ಉಗುಳಿ)
 ಇಪ್ಪತ್ತೈದ ಸಾವಿರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ? ಇಪ್ಪತ್ತೈದ ಸಾಕ ? ಇನ್ನ ಹತ್ತ ಬೇಕ ? ಏನಪಾ ಮುವತ್ತೈದ ಕೊಟ್ಟರ ಹೆಂಗ ?

ಅಳು ಹೋಗಿ ಹೇಳತೇನ್ರಿ.

ಗೌಡ್ತಿ ಹೋಗೋ ಕಳ್ಳ ನನ ಮಕ್ಕಳಾ, ಅದೊಂದ ಮೂಗು, ಅದರಾಗ ಸೇರಿಸೋ ಬೆರಳು — ಎರಡ ಬಿಟ್ಟರ ಏನೈತೋ ಆ ವರನ ಹಂತ್ಯಾಕ ? ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ ಮಾಡಿ ಮಗಳ್ಳ ಕೊಡೋಣಂದರ, ಅದೇನೋ ಅಂತಾರಲ್ಲ, — ಕರದ ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟರ ಅಳಿಯಾಗ ಮಲರೋಗ ಬಂತಂತ ! ಏಯ್ ಹೋಗಿ ಹೇಳೋ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಾಗ ವರ ನೀನೊಬ್ಬ ಅಲ್ಲ, ತುಂಬಾ ರಂತ ಹೇಳು. ಹೊರಬೀಳು ...

(ಅಳು ಅವಸರದಿಂದ ಹೊರಡುವನು. ಗೌಡ್ತಿ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಳು ಅವಸರದಿಂದ ಹೋಗು ತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೇಬಿನಿಂದ ಹಣ ತೆಗೆದು ಬಕ್ಷೀಸು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸುವನು. ಅಳು ಸ್ವಹೃತ್ತಾನೆ,

ಗೌಡಿಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಚಂಪಿ, ಶೀಲಿ, ಪಾರೋತಿ ಮೂವರೂ ತಂತಮ್ಮ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚಂಪಿ ಮಿಶಿಪಟ್ಟರೆ ಪಾರೋತಿ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ಸುತ್ತಾಡಿ ದಿಂಬು ಸೀರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಎಸೆಯುತ್ತಾಳೆ.)

ಗೌಡ್ತಿ

ಮುನ್ನೂರ ಎಕರೆ ಜಮೀನಂತ ಇವಗ. ನಾ ? ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನದಾರ್ತಿ, ನನಗೆಷ್ಟು ಕೊಬ್ಬು ಇರಬ್ಯಾಡ ! ಹಲ್ಕಟ್ಟು ಭಾಡೇರ್ದ ತಂದು.... ಯೋಳ್ಕೊಳ್ಳ ವರ್ಸ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರ ಇಂಥಾ ಹುಡುಗಿ ಸಿಗತಿದ್ವಳು ಅವಗ ? ನಶೀಬ ಬೇಕ ನಶೀಬ !

(ಪಾರೋತಿ ಹಣೆ ಹಣೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೊರಗೆ ಹೋಗು ವಳು. ಗೌಡ್ತಿ ಕೋಪದಿಂದ ಇದ್ದವಳು ಈಗ ಎಚ್ಚತ್ತು 'ಪಾರೋತಿ, ಪಾರೋತಿ', ಎನ್ನುತ್ತ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಾಳೆ. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದುರ್ಗಿಯೂ ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗು ತ್ತಾಳೆ. ಅವರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅಲ್ಲೇ ಅಡಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಚಂಪಿ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಶೀಲಿ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಇವರ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಚಂಪಿ ಬಂದೊಡನೆ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಚಂಪಿಯ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಡುತ್ತ)

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿತ ?

ಚಂಪಿ

ನನ್ನ ಎುಟ್ಟು ಬ್ಯಾಡ.

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ನಿನ್ನ ಸಿಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಆರಿಲ್ಲ ?

ಚಂಪಿ

ಅದು ಆರೋದೂ ಇಲ್ಲ.

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ನನ್ನ ತಪ್ಪು ಮೆರೆಯೋದಿಲ್ಲ ?

ಚಂಪಿ

ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಬಕತಾಳ ಹೊಂಟೋಗು.

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ಇಂದ ರಾತ್ರಿ ಕುದರಿ ಕೊಟ್ಟಿಗ್ಗಿ ಬರತಿ ?

ಚಂಪಿ

ಯಾಕ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ಮಾತಾಡೋದ್ಯತಿ.

30/ಕಾಡು ಕುಡುರೆ ,

ಚಂಪಿ -ಅದೇನ, ಇಲ್ಲೇ ಹೇಳು.

ಹುಲಿಗೊಂಡ ನಿನ್ನ ಜೋಡಿ ಎರಡು ಮಾತಾದೋದಕ್ಕೂ ನಾ ನಾಲಾಯಿಬ್ಬಿ
ಅಂತೀಯೇನು ?

ಚಂಪಿ ಸನ್ನ ಹಾಂಗ ನೋಡಬ್ಯಾಡ.

ಹುಲಿಗೊಂಡ ಹಂಗಾದರ ಬರೋದಿಲ್ಲಾ ?

ಚಂಪಿ (ತುಸು ಹೊತ್ತು ಅವನನ್ನೇ ನೋಡಿ)
ಬರತೀನಿ.

(ಶೀಲಿ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ.)

ಅಡ್ಡಮುಳೆ

(ರಾತ್ರಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಡ್ಡಮುಳೆಯ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲೊಂದು ದೀಪ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಪಾರೋತಿಯ ರೂಮಿನಲ್ಲೂ ಒಂದು ದೀಪ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆಕೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಚಡಪಡಿಸುವ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿ ಪಾರೋತಿ ಅರೆ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.)

ಪಾರೋತಿ : ಏ ದುರ್ಗೀ, ಕುದರಿ ಹಗ್ಗ ಹರಕೊಂಡೈತಿ, ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಬಾರದೇನೇ ಅದನ್ನು ? ಇಪ್ಪೊತ್ತಿನಾಗ ಇವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೊ ?

(ಎನ್ನುತ್ತ ಮಗ್ಗಲು ಬದಲಿಸಿ ಮಲಗುತ್ತಾಳೆ. ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ದುರ್ಗಿ ಎದ್ದು, ದೀಪ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ, ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ. ಬಾಗಿಲು ಚಿಲಕ ಹಾಕಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸುವಳು.)

ದುರ್ಗಿ : ಆಯ್ ಶಿವನ ! ಬಾಗಲ ಚಿಲಕಾ ಯಾರೂ ಹಾಕೇ ಇಲ್ಲಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದೊಂಥಾ ಮರವೋ ಅಂತೀನಿ ! ಅಡಮುಳೆ ಸುರುವಾತು.

(ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಹೊರಗೆ ನೋಡುವಳು)

ಕುದರಿ ಒದ್ದಾಡಕ ಹತ್ತೇತಿ, ಹೊರಗೆ ಹೋದೇನಂದರೆ ಈ ಮಳೆ ಬ್ಯಾರಿ. ಎಳೆ ಮಾವಿನ ಗಿಡ ಇದ್ದ ಸಲ ಹೂ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು, ಹಾಟ್ಕಾನ ಮಳೆ ಈಗ ಬರಬೇಕ ? ಮಳೆ, ಗಾಳಿ ಅಬ್ಬರ ನೋಡಿದರೆ ಒಂದ ಹೂ ಉಳಿಯೋ ಹಾಂಗ ಕಾಣಸೊದಿಲ್ಲ. ಮೈತುಂಬ ಹೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಗುಂಡಗ ಎಂಥಾ ಚೂದ ಕಾಣತಿತ್ತು ! ದೇವರಾಟ !

(ಬಾಗಿಲ ಚಿಲಕ ಹಾಕುವಳು. ಮತ್ತೆ ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ದೀಪ ಸಣ್ಣದು ಮಾಡಿ "ಎಪ್ಪಾ ಶಿವನಿಂಗ ಸ್ವಾಮೀ" ಎನ್ನುತ್ತ

ಮಲಗುವಳು. ತುಸು ಸಮಯಾದ ಬಳಿಕ ಚಂಪ ತನ್ನ ರೂಮಿ
ನಿಂದ ಹೊರಡುವಳು. ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಲೂ ಹೊರಗಡೆ
ಯಿಂದ ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು
ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ತುಸು ಸಮಯ ಯೋಚಿಸಿ ಬಾಗಿಲು
ತೆರೆಯುವಳು. ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಕೂದಲು ಚೆದುರಿದ, ಒದ್ದ
ಮೈಯ ಶೀಲಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದು ಮಂಡ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಶೀಲಿ ಗೆದ್ದವಳಂತೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಚಂಪಿಯಕಡೆ
ನೋಡುತ್ತ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಚಂಪ ವ್ಯಗ್ರಳಾಗಿ ಶೀಲಿಯ
ಕೂದಲಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಎಳೆಯುತ್ತಾಳೆ.)

ಚಂಪ

ಖರೆ ಹೇಳ ಎಲ್ಲಿಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಿ ?

ಶೀಲಿ

ಕುದುರೆ ಕೊಟ್ಟಿ.

(ಚಂಪ ಅವಳನ್ನು ಸೀಳುವಂತೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗುವಷ್ಟ
ರಲ್ಲಿ ಗುಡುಗು, ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆದ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ
ಕ್ಷಣ ಪಾರೋತಿ “ಎವ್ವಾ ಎವ್ವಾ” ಎಂದು ಕಿರುಚುತ್ತಾಳೆ.
ತಕ್ಷಣ ಇಬ್ಬರೂ ಜಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೂರುತ್ತಾರೆ.
ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಕುದುರೆ ಕಚೆಯಾಪ, ಅದೂ
ಒದ್ದಾಡುವ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಚಂಪ ಶೀಲಿಯರಿಬ್ಬರೂ
ಪರಸ್ಪರ ಖಿನ್ನರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪಾರೋತಿ ಮತ್ತೆ
ಒದರುತ್ತಾಳೆ.)

ಪಾರೋತಿ

ಎವ್ವಾ ! ಎವ್ವಾ !

ಗೌಡ್ತಿ

(ಎಚ್ಚತ್ತು) ಪಾರೋತಿ, ಪಾರೋತಿ....

(ಗೌಡ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಪಾರೋತಿಯ ರೂಮಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ.)

ಪಾರೋತಿ, ಎ ಪಾರೋತಿ....

(ಪಾರೋತಿ ಎಚ್ಚತ್ತು ಕೂರುತ್ತಾಳೆ.)

ಗೌಡ್ತಿ

ಕನಸ ಕಂಡೇನ ಮಗಳ ? ಹೆದರಿದಿ ?

ಪಾರೋತಿ

ಕನಸಿನಾಗ ಕುದುರೆ ಬಂದಿತ್ತು ಎವ್ವಾ ! ಉಕ್ಕಿನಂಥಾ ಕರೀ ಮೈ,
ಜೊರಿಯಂಥಾ ಕಣ್ಣು — ಕೆಂಡದಂಥಾ ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳಿ ಫಳಾ

ಫಲಾ ಹೊಳೇತಿತ್ತು ! ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿಧಾಂಗ ಕತ್ತಿನ ತುಂಬ ಕೂದಲಿದ್ದವು ! ಕುಣಕೋತ ಕುಣಕೋತ ನಮ್ಮ ಮನಿ ಹೊಕ್ಕಾಂಗಾತು ! ಅಡಕಲ ಗಡಗಿ ಬಿದ್ದ, ಸಮಾನೆಲ್ಲಾ ಜೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲೆ ಆಗಿ ನಮ್ಮ ಮನಿ ನಡುಗಂಬ ಕುಸಿಧಾಂಗಾತು. ಆಯ್ ಶಿವನ್ಯ ಕುದುರೇ ಕುದುರೇ ಅನ್ನೂದರಾಗ ಹೈ ಅಂತ ಮುಂಗಾಲೆತ್ತಿ ಮ್ಯಾಲ ಆಕಾಸಕ, ಕೆಳಗ ನೆಲಕ್ಕ ಏಕಾಏಕ ಆಗಿ ನನ್ನ ಎದೀಮ್ಮಾಲ್ ಹಾರಿಧಾಂಗಾಯ್ತು !

ಗೌಡ್ತಿ : ಛೇ ಹುಚ್ಚೇ ಏನೇನೋ ಕನಸ ಕಾಣ್ತೆ ! ಮಲಗು ಮಲಗು.

ಪಾರೋತಿ : ಎವ್ವಾ ನೀ ಹೋಗಬ್ಯಾಡಬೇ, ನನಗ ಅಂಜಿಕೆ ಬರತ್ಯೆತಿ.

ಗೌಡ್ತಿ : ಹುಲಿಗೊಂಡ ಎಲ್ಲೆಗಿ ಹೋಗ್ಯಾನ ?

ಪಾರೋತಿ : ಅಪ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗತಾನೋ, ಯಾವಾಗ ಹೋಗತಾನೋ ! ಯಾವಾಗ ಬರತಾನೋ—ನನಗ ಬಂದೂ ಹೇಳಾಣ್ತಲ್ಲ. ನಾ ನೋಡಿದಾಗೆಲ್ಲಾ ಹಾಸಿಗಿ ಪಾಲೇನ್ಯ ಇರತ್ಯೆತಿ.

ಗೌಡ್ತಿ : ಇಂಥಾ ವ್ಯಾಳ್ಯಾದಾಗ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನಾದೀತು ! ಕುದುರೇ ಕಟ್ಟಾಕ್ದತ್ತಾನಂತ ಕಾಣತ್ಯೆತಿ, ನಾಳೆ ಕೇಳೋಣು, ಮಲಕೊಳ್ಳು.

(ಗೌಡ್ತಿ ಯೋಚನಾಪುಗ್ಗುಳಾಗಿ ಹೂರಡುವಳು.)

ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ

(ಹೊರಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಾರೋತಿ ಕೂತಿದ್ದಾಳೆ. ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವವರನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ಶೀಲಕ್ಕ ತನ್ನ ರೂಮಿನ ಮುಂದಿನ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಿ ಪಾರೋತಿಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚದೆ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ.)

ದುರ್ಗಿ : ಒಳಗೆ ಬಾ ಪಾರೋತಿ,....

ಪಾರೋತಿ : ನಾ ಬರೂದಿಲ್ಲ.

ದುರ್ಗಿ : ಚಂಪಿ ಬರಲಿ, ಬಂದ ಮ್ಯಾಲ ಕೇಳೋಂತ.

ಪಾರೋತಿ : ಆಕೆ ಬರುತನಕ ನಾ ಇಲ್ಲೇ ಕೂರುವಾಕೆ.

ದುರ್ಗಿ : ಎಳೇ ಮಕ್ಕಳಾಂಗ ಹುಟ್ಟಿ ಹಿಡೀಬ್ಯಾಡ. ಇಷ್ಟಾಗಿ ಶೀಲಕ್ಕ ಹೇಳಿದ್ದ ವಿರೇ ಅಂತೇನು ?

ಶೀಲಕ್ಕ : ನನಗೆ ಸುಳ್ಳೇ ಪಳ್ಳೀ ಅಂದರ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇ ದುರ್ಗೀ,

ದುರ್ಗಿ : ನೀ ಬಿಡವ್ವಾ, ಚಾಡಿ ಹೇಳದಿದ್ದರ ಉಂಡ ಕೂಳ ಹೊಟ್ಟೆಗೇ ಹತ್ತೋದಿಲ್ಲ, ನಿನಗೆ. ಚಾಡೀ ಹೇಳಾಕ ಏನಾರ ಸಿಕ್ಕೀತೋ ಇಲ್ಲೋ ಅಂತ ಹದ್ದಿನ್ನಾಂಗ ಕಾಯತಿರತಿ. ಒಂದ ಸಿಕ್ಕರ ಸಾಕು, ಒಂಬತ್ತು ಮಾಡಿ ಹೇಳ್ತೆ. ಚಂಪಕ್ಕನ ಕಂಡರ ಅರಗಳಿಗೆ ಸೇರಾಣಿಲ್ಲ; ವೈರೀನ ಕಂಠಾಂಗಾಡ್ತಿ. ನಿನಗೆ ಅಂಥಾದ್ದೇನ ಮಾಡ್ಯಾಳಾಕೆ ?

ಶೀಲಕ್ಕ : ಒಡದ ಕುರುವಿನಂಥಾ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿ ತಗೀಬ್ಯಾಡ್ ! ಬೆಳದ ಹುಡುಗಿ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡನ ಜೋಡಿ ಕುದುರೆ ಹತ್ತಿ ಓಡ್ಯಾಡಸ್ತಾ, ಳಂದರ.... ಇದ ಸಣ್ಣ ಮಾತ ?

- ದುರ್ಗ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿ, ಆಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ಓಡುತ್ತಾಡಿದರ ಎನಾಯ್ತು ?
ಯಾಕೆ, ಮೊನ್ನೆ ನೀ ಹತ್ತತೇನಂತ ಗಂಟ ಬಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲಾ ?
ಮಾವನ ?
- ಶೀಲಕ್ಕು ಆದರ ನಾ ಕುದರೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ.
- ದುರ್ಗ ಯಾಕೆಂದರ ಮಾವ ಹತ್ತಸಲಿಲ್ಲ.
- ಪಾರೋತಿ ಸರ್ವ ಚಿನ್ನದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಕಾದ್ದಾಂಗ ನನ್ನ ಗಂಡನ್ನ ಕಾಯುತ್ತಾ
ಕುಂದರ ಬೇಕಾಗೇತೇ ದುರ್ಗ, ಏನ ಹೇಳಲಿ ನನ್ನ ಬಾಳುವೆ !
ನಾ ಎಂದ ಸಾಯತೇನೋ, ಎಂದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೇತೋ
ಅಂತ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿದ್ದವರಲ್ಲಾ ಕಾಯಾಕ ಹತ್ತಾರ ! ಈ ನನ್ನ
ಸವತಿ ಶೀಲಿ ಏನ ಕಮ್ಮಿ ?
- ಶೀಲಕ್ಕು ಉಪಕಾರ ಮಾಡೋ ದಿನ ಅಲ್ಲಿವು. ಏನೋ ಅಕ್ಕನ ಬಾಳುವೆ
ಸುದ್ದಾ ಗಲಂತ ಹೇಳಿದರ ನನಗ್ ತಿರಿಗಿ ಬೀಳ್ತೀಯಲ್ಲ !
- ಪಾರೋತಿ ಮೆದ್ದಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ವೆಲ್ಲಾ ಕಸಬರಿಗೇ !
- ದುರ್ಗ ಆಯ್ತಲ್ಲ ಪಾರೋತಿ, ಇನ್ನ ಒಳಗ ಬಾ, ನಿಮ್ಮವ್ವ ಬಂದ
ಮ್ಯಾಲ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಾಳ !
- ಪಾರೋತಿ ನಾ ಬರಾಣಲ್ಲಂದರ ...
- ಶೀಲಕ್ಕು ಚೆಂಪ ಬಂದ್ಲ !
- (ಪಾರೋತಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಳು. ಶೀಲಕ್ಕು ಮೋಜು ನೋಡುವು
ದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬರುವಳು. ದುರ್ಗಯ ಆತಂಕ ಜಾಸ್ತಿ
ಯಾಗಿದೆ. ಕೂದಲು ಕೆದರಿದ ಚೆಂಪ ಒಳಬರುವಳು.
ಪಾರೋತಿ ದಾರಿಗಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವಳು.)
- ಪಾರೋತಿ ಯಾಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿ ?
- ಚೆಂಪ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.
- ಪಾರೋತಿ ಏನ ಮಾಡಾಕ ಹೋಗಿದ್ದೆ ? ಕೂದಲೆಲ್ಲಾ ಚೆದರಿ ಹೋಗೇತಿ!
- ಚೆಂಪ ಮಾವನ ಉಟಾ ಕೊಡಾಕ ಹೋಗಿದ್ದೆ.
- ಪಾರೋತಿ ಕುದರೇ ಲದ್ದೀ ಹಾಂಗ ನಾರತಿ....
- ಚೆಂಪ ನಿನ್ನ ರೋಗ ಏತಲ್ಲಾ, ಏನೇನೋ ನಾರತೈತಿ !
- ಪಾರೋತಿ ಹುಚ್ಚರಂದೇ, ಮಾವನ ಕೋಡಿ ಕುದರೇ ಹತ್ತಿದ್ದೀಯೆ....

(ಎನ್ನುತ್ತ ಚಂಪಿಯ ಕೂದಲು ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗುವಳು. ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ದುರ್ಗಿ ಚಂಪಿಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಬರುವನು. ಪಾರೋತಿ ಚಂಪಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟುವಳು. ಚಂಪಿ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗುವಳು.)

ಪಾರೋತಿ : ಚಂಪೀನ ಕುದರೀಮ್ಯಾಲ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಹೋಗಿದೆಂತ ಹೌದ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ : (ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ) ನನ್ನ ಪಾಡಿಗಿ ನನ್ನ ಬಿಡತಿ ?

ಪಾರೋತಿ : ಯಾಕ ಬಿಡಲಿ ? ಈ ಗೌಡಿಕೆ, ಈ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ನಿನಗೆ ಲ್ಲಾರಿಂದಾಯ್ತು ? ಒಂದೀಟಾದರೂ ನನ್ನ ದಾದ, ದರಕಾರ ಮಾಡತಿ ? ಇವ ಚಂಪೀನ ಕುದರೀ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಓಡ್ಕಾಡಸ್ತಾನಂತ ; ನಾ ? 'ಅವ್ ನನ್ನ ಗಂಡ, ಏನ ಸರದಾರ !' — ಅನ್ನಬೇಕಂತ !

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ನನಗೀಗ ಏನ ಮಾಡಂದಿ ?

ಪಾರೋತಿ : ನನಗೆ ಇಂಥಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ಸರಿಬರಾಣೆಲ್ಲಾ - ಅಂದೆ.

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ಆಯ್ತು.

ಪಾರೋತಿ : ಆದರೆ ಆಕೀನ್ಯಾಕ ಕುದರೀ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಹೋಗಿದ್ದಿ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ಹೋದರೇನಾಯ್ತೀಗ ?

ಪಾರೋತಿ : ಇನ್ನೇನಾಗಬೇಕು ? ವಯಸ್ಸಾಗಿ ಬಂದ ಹೆಂಗಸನ್ನ ಹಿಂಗ ಜೋಡೀ ಜೋಡೀ ಕಡಕೊಂಡ ಅಡ್ಡಾಡಿದರ ಮಂದಿ ಏನಂದಾರಂತ ವಿಚಾರ ಬ್ಯಾಡಾ ? ನೋಡ ದುರ್ಗೀ, ಹೆಂಗ ಮಾಡತಾನು ?

ದುರ್ಗಿ : ಹುಲಿಗೊಂಡಾ, ಚಂಪಿ ಹುಡುಗಾಟಕ್ಕಂದರ ನೀ ಖರೆ ಖರೇನ್ಯ ಕುದರೀ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಹೋಗೋದಾ ? ಬ್ಯಾಡಂತ ಬುದ್ಧೀ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಕಳಸಬೇಕಪ.

ಪಾರೋತಿ : ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಅಮೊಂದ ಕುದರಿ ಆಗೇತಿ. ಅವ್ವ ಬರಲಿ, ಇಂದ್ನ ಅದನ್ನ ಸಂತಿಗೆ ಮೊಡೀದಿದ್ದರ ನನ್ನ ಹೆಸರ ಪಾರೋತೀನ್ಯ ಅಲ್ಲ !

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ಈಗೇನಾ ? — ಪನೀ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗ್ಲೊ ?

(ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪಾರೋತಿಯ ಆರ್ಭಟ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಚಂಪ ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಈ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ.)

ನೀ ಏನೂ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾದೀತು : ನಿನ್ನ ಆಸ್ತಿಗಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಗೌಡಿಕಿಗಾಗಿ ನಾ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀನಿ—ಅಂತ. ನಂದು ಅಂಬೋದು ಈ ಪುನ್ಯಾಗಿರೋದು ಒಂದ್ಕೂ ಒಂದು. ಅದೇನ ಹೇಳ್ಲಿ?—ಹೆಣ್ಣು ಕೇಳಾಕ ಬಂದಾಗ ಹಾಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆಲ್ಲಾ, —ಆ ಅಂಗಿ. ಕುದುರೆ ಪಳಗಿಸೋವಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರದೈತಿ ಖರೆ,—ಅದನ್ನಿನ್ನೂ ಹಾಂಗ್ಕೂ ಇಟ್ಟೀನಿ. ಬೇಕಾದಾಗ ನಾ ಅಂಗಿ ಬದಲ ಮಾಡಿ ಹೋಗಬಲ್ಲೆ. ಮತ್ತು ಹೋಗೋವಾಗ ನನ್ನ ಕರುಳೇನೂ ಜುರ್ ಅನ್ನೋದಿಲ್ಲ, — ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೀರ ಕಂಡರೂ....

ಮನೆತನದ ಮಾನ

(ರಾತ್ರಿ. ಪಾರೋತಿ ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಚಂಪಿ ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಶೀಲಿಯೂ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಶೃಂಗಾರಗೊಂಡು ತನ್ನ ರೂಮಿನಿಂದ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆಳ ಬಂದು ಚಂಪಿಯ ರೂಮಿನ ಹೊರಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.)

ಪಾರೋತಿ : ದುರ್ಗಿ ಇವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ಯಾನಂತ ನಿನಗೇನಾರ ಗೊತ್ತೇನೇ ?

ದುರ್ಗಿ : (ಒಳಗಿನಿಂದ) ಇಲ್ಲ ಎವ್ವಾ. ಯಾಕು? ನಿನಗೇನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲೇನ?

ಪಾರೋತಿ : ನನ್ನ ಲೆಕ್ಕದಾಗ ಇಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲೇನು ? ನೋಡಿದಾಗ್ಯೂಮ್ ನನ್ನ ಹೆಸರ ಸೈತ ಮರತವರಾಂಗ ಮಾಡತಾನ.

ದುರ್ಗಿ : (ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ) ಊರ ಮಂದಿ ಉಂಡಮಲಗ್ಯಾರಲ್ಲ ಎವ್ವಾ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನು ?

ಪಾರೋತಿ : ಯಾ ಕಾಡಿನಾಗ ಕುದರೀ ಹತ್ತಿಕೊಂಡ ಅಡ್ಡಾಡತಾನೋ !

ಶೀಲಿ : (ಪಾರೋತಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ)
ನಿನಗೇನಾರ ಮಾವ ಹೇಳ್ಯಾನೇನು ಚಂಪಿ?

ಚಂಪಿ : (ಜೋರಿನಿಂದ) ನನಗ್ಯಾರ ಹೇಳಾನ ?

ಶೀಲಕ್ಕ : ದಿನಾ ತೋಟಕ್ಕೆ ಊಟಾ ಒಯ್ಯೆಯಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳ್ಯಾನೇನು ?
—ಅಂದೆ.

ಚಂಪಿ : ದೀಡೀ ಮಾತಾಡಿದರ ನಾಲಿಗಿ ಕೇಳತೀನಿ.

ಶೀಲಕ್ಕ : ಇಲ್ಲಂದರ ಇಲ್ಲಂತ ಹೇಳಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಕಪ್ಪ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡ್ತಿ ?
ಎನೋ ಆಗಾಗ ಅವನ ಕುದರೀ ಹತ್ತತೀ, ಸಣ್ಣ ಸೊಸೀ ಅಂತ ಅವಗೂ ನಿನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ಮಾಯೇ ಭಾಳ ಐತಿ, ನಿನಗಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನು, ಅಂತ ಅಂದಕೊಂಡ್ವಾ.

ಚಂಪಿ : (ಇವಳೂ ಅದೇ ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ)
ನನುಗ ಎಷ್ಟಂದರೂ ಕುದರೀ ಬಿನ್ನ ಗೊತ್ತವಾ. ನೀ ಅಣ್ಣ

ಲಿದ್ದೀ ಸೈತ ಕಂಡಾಕೆ. ಯಾಕಂದರ ನಾಕ್ಕಿದ ಬರೆ ಒದಿಸಿ
ಕೊಂಡೀದಿ ನೋಡು.

(ಶೀಲಿಗೆ ಇದರಿಂದ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿತನಕ ಪಾರೋತಿಗೂ
ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಂಪಿ ಈಗ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಶೀಲಿಗೆ
ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ)

ಸಾಕೆ ? ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೇಳಲಾ ?

ಶೀಲಕ್ಕ

ಘೂ ಹಲೈಟ್ಟು ರಂಡೆ !

ಪಾರೋತಿ

ಶೀಲೀ, ಕೊಮಾಲಿ ಮತ್ತ ಓಡಿಬಂದಾಳಂತ, ಖರೇ ಏನ ?

ಶೀಲಕ್ಕ

ಅದೇನೋ ನನಗೊತ್ತಿಲ್ಲವಾ.

ಚಂಪಿ

(ಮೆಲ್ಲಗೆ) ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾಕಂತಿ ? ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಾಗ ಭೇಟ್ಯಾಗಿದ್ದೀ,
(ಜೋರಿನಿಂದ) ಹೇಳಿ ಶೀಲಕ್ಕಾ, ಕೊಮಾಲಿ ಮಾಡೋದನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಕದ್ದ ಕದ್ದ ನೋಡತಾ ಬೆರಳ ಸೀಪತಿ, ಹೇಳಲ್ಲ.

ದುರ್ಗಿ

ಆಕೇ ಸುದ್ದಿ ಏನಂತ ಮಾತಾಡ್ತೀರಿ, ನಿಮ್ಮ ವ್ಯ ಬರೋ ಯಾಳೇ
ಆತು, ಇನ್ನ ಮಲಗಬಾರದ ?

ಪಾರೋತಿ

ಕದ್ದ ಕದ್ದ ಏನ ನೋಡತಾಳು ?

(ಶೀಲಿಗೆ ಆತಂಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಂಪಿಯ ಬಾಯಿ ಹೇಗೆ
ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾಳೆ.)

ಚಂಪಿ

ಅದ್ಯ ಕೊಮಾಲಿ ಮದ್ಯಾಹ್ನ ಎಂನೀಗಿ ಬಂದು ಶೀಲಕ್ಕಗ
ಎಲ್ಲಾ ಕತಿ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ ಹೋಗ್ತಾಳ.

ಪಾರೋತಿ

ಹೌದೇನ್ಯ ಶೀಲಿ ? ಮದ್ಯಾಹ್ನ ಕೊಮಾಲಿ ಬಂದಿರಾ.

ಶೀಲಕ್ಕ

ಹೌದು.

ಪಾರೋತಿ

ಮತ್ತ ನನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಂದಿ ?

ದುರ್ಗಿ

ತಂಪೊತ್ತಿನಾಗ ಇದೇನ ಸುದ್ದೀ ಹೇಳತೀಯೆ ಚಂಪಕ್ಕ ?

ಚಂಪಿ

ಎಷ್ಟು ಮಜಾ ಏತಿ ಕತಿ ಅದು ! ಕೊಮಾಲಿ ಗಂಡನ ಜೋಡಿ
ಮಲಗಿದ್ದಳಂತ. ಗಂಡಗ ನಿದ್ದಿ ಹತ್ತಿತ್ತಂತ. ಅಷ್ಟರಾಗ
ಗಲ್ಲದ ಮ್ಯಾಲ ಹೂ ಬಿತ್ತಂತ. ಅವ್ ಇದೇನ ?,—ಅಂತ

ನೋಡತಾಳ: ನಮ್ಮೂರ ಹುಡುಗೋರೆಲ್ಲಾ ಕಿಡಿಕ್ಕಾ ಗ
ನಿಂತಾರಲ್ಲ! ಈಕಿಗೂ ಪುನಸ ತಡ್ಯಾಕಾಗದ್ ಬಂದಳಂತ.
ಮತ್ತೇನ ಕೇಳ್ತೆ ? — ಹುಡುಗೋರೆಲ್ಲಾ ಈಕೀನ್ನ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ
ಕಾಡಿಗಿ ಹೋದರಂತ. ಆಮ್ಯಾಲ ಕಾಡಿನಾಗೇನ ಪುಜಾ
ಅಂತೀ....ಮುಂದಿಂದ ನೀ ಹೇಳು ಶೀಲಕ್ಕಾ....

ದುರ್ಗಿ ಏನ ಕೇಳ್ತೆ ಮಲಕ್ಕೊಕ್ಕಾ ಎವ್ವಾ. ಪುನತನಸ್ತ ಹುಡುಗೀರು
ಮಾತಾಡೋ ಮಾತು ಇವೆಲ್ಲಾ ?

ಪಾರೋತಿ ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿನಗ್ಗೆಂತ ತಿಳೀತು ಚಂಪಿ ?

ಚಂಪಿ ಶೀಲಕ್ಕ ಹೇಳಿದ್ದು. ಅಲ್ಲೇನು ಶೀಲಕ್ಕಾ ?

ಪಾರೋತಿ ಶೀಲೀ.

ಶೀಲಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು. ಏನೇನೋ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಹೇಳತಾಳ.

ಪಾರೋತಿ ಥೂ ರಂಡೇರಾ ! ನಿಮ್ಮ ರಗತದ ಗುಣ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೀತ
ಹೇಳು. ಅವ್ವ ಬರಲಿಲ್ಲೇನು ಇನ್ನೂ ?....

ದುರ್ಗಿ ನಿನ್ನ ಚಂತಿ ನಿನಗ್ಗೆ ಸಾವಿರದಾವ, ಮತ್ತೊಂದ ಯಾಕ ಹಚ್ಚಿ
ಕೊಳ್ತೆ ? ಏನಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮವ್ವ ನೋಡಿಕೊಳ್ತಾಳ ;
ನೀ ಸುಮ್ಮನ ಮಲಗು. ಬೆಳೆದ ದೂಡ್ಡ ವರಾದರೂ ಇನ್ನೂ
ಹುಡುಗಾಟಕಿ ಬಿಟ್ಟೇ ಇಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರೂ. ಎಂಬ ಸಮ ಬುದ್ಧಿ
ಬರತ್ತೇತೋ, ದೇವರು ಬಲ್ಲ.

(ಶೀಲಿ ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಹೊರಡುವಳು. ದುರ್ಗಿ
ಬಂದು ಪಾರೋತಿಗೆ ಔಷಧ ಕುಡಿಸಿ, ದೀಪ ಆರಿಸಿ ಮಲಗುವ
ದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು. ಪಾರೋತಿ ಹೊರಳಿ ಮಲಗುವಳು. ಎಲ್ಲ
ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಚಂಪಿ ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ
ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಇನ್ನಷ್ಟು ಶೃಂಗಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.
ಆಗಾಗ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ದೊರಗೆ ಇಳುಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಶೀಲಕ್ಕ ತನ್ನ
ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ದೀಪ ಆರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರಬರು
ತ್ತಾಳೆ. ಎಲವು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇಳಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ
ಗೌಡ್ತಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯು
ತ್ತಾಳೆ. ಗೌಡ್ತಿ ಬಂದು ತುಸು ಯೋಚಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ತೂಗು
ಹಾಕಿದ್ದ ಬುರುಡು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.)

ಗೌಡ್ತಿ ದುರ್ಗೀ
 ದುರ್ಗೀ (ಏಳುತ್ತ) ಏನವ್ವಾ ?
 ಗೌಡ್ತಿ ಯಾರೋ ನಮ್ಮ ಬಣವೀ ಸುತ್ತ ನಡೆದಾಡಿಧಾಂಗಿತ್ತು. ನೀ
 ಏನಾರ ನೋಡೀಯೇನು ? ನಾಕೈದ ದಿನಾ ಹಿಂಗಾತು....
 ದುರ್ಗೀ ಇಷ್ಟದಿನ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿ ಗ್ಯಾರೂ ಬಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲರಿ.
 ಗೌಡ್ತಿ ಈ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನು ? ಮನ್ಯಾಗ
 ಗಂಡಸಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲಧಾಂಗಾಗೇತಿ. ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬರೋಣು,
 ಬಾ.

(ಗೌಡ್ತಿ ಹೊರಡುವಳು, ದುರ್ಗಿಯೂ ಬೆನ್ನ ಹತ್ತುವಳು.
 ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೂ ಶೀಲಕ್ಕ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆಳಗಿಳಿದು
 ಬರುವಳು. ಪಾರೋತಿಯ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಹಣಕಿ, ಅವಳು
 ಮಲಗಿದ್ದು ಪಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಚಂಪಿಯ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗುವಳು.
 ಗೌಡ್ತಿ ಇರೋತನಕ ಮಲಗಿದಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಂಪಿ ಎದ್ದು
 ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಿ, ಹೊರಡುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಶೀಲಕ್ಕ
 ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮೊದಮೊದಲು ಪಾರೋತಿಗೆ
 ಕೇಳಿಸದಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆತಂಕ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಇಬ್ಬರ
 ದನಿಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತವೆ.)

ಶೀಲಕ್ಕ ಏನು ! ಮಲಗಬೇಕಾದರೂ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗಾರ ಆಗಬೇಕ ?
 ಓಹೋ ! ಕನಸಿನಾಗೂ ಚಂದ ಕಾಣಬೇಕಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೂ ಇರಬೇಕು.
 ಚಂಪಿ ನನ್ನ ಹಾಂಗ ನೋಡಬ್ಯಾಡ, ನೋಡಿದರ ನನ್ನ ಮುಖದ
 ಮ್ಯಾಲ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೋತೀನಿ.
 ಶೀಲಕ್ಕ ನಿನ್ನಿ ರಾತ್ರಿ ಎಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಮಲಗಿದಿ ?
 ಚಂಪಿ ಯಾಕ ?
 ಶೀಲಕ್ಕ ರಾತ್ರಿ ಹಿತ್ತಲಾಗ ಕುದರೀ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸ್ತು.
 ಚಂಪಿ ಕುದರಿ ಹಗ್ಗಾ ಹರಕೊಂಡು ಓಡ್ತಾಡಿರಬೇಕು.
 ಅದರ ಮ್ಯಾಲ ಯಾರೋ ಕುಂತಿದ್ದರು !
 ಚಂಪಿ ನನಗ ಹ್ಯಾಂಗ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು ?
 ಶೀಲಕ್ಕ ನಾ ನೋಡಿದೆ.

ಚಂಪಿ : ಯಾರು ?

ಶೀಲಕ್ಕ : ಮಾವ.

ಚಂಪಿ : (ಶೀಲಕ್ಕನ ಜುಟ್ಟು ಹಿಡಿಯುತ್ತ)
ಹುಚ್ಚರಂಡೆ ಸುಳ್ಳಾಕ ಹೇಳ್ತೆ ?

(ಇಬ್ಬರೂ ತುಸು ಹೊತ್ತು ಕಿತ್ತಾಡುವರು. ಶೀಲಕ್ಕ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡು)

ಶೀಲಕ್ಕ : ಸಂಘ ? ಹೋಗಿ ಕಿಡಿಕ್ಕಾಗ ನೋಡು.

(ಚಂಪಿ ಕಿಡಕಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ತುಡುಗು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆತಂಕ ಗೊಳ್ಳುವಳು.)

ಶೀಲಕ್ಕ : ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ,

ಚಂಪಿ : ಹೌದು, ಮಾವನ

(ಶೀಲಕ್ಕ ಜಗಳದಿಂದ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಉಡುಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಹೊರಗೆ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೌಡ್ತಿ, ಅವಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ದುರ್ಗಿ ಬರುವರು.)

ಚಂಪಿ : ಇಷ್ಟದಿನ ಕೊಮಾಲಿ ಏನ ಮಾಡತಾಳಂತ ಕದ್ದ ಕದ್ದ ನೋಡತಿದ್ದಿ. ಈಗ ನನಗೂ ಗಂಟ ಬಿದ್ದೇನು ಬೇತಾಳ ? ಸಾಕೈದ ಸಲ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಾಗ ನೋಡಿದೆ. ನಾಕೈದ ಸಲನೂ ಸತ್ತಿದ್ದಿ. ಮತ್ತೆ ಜೀವಂತ ಎದ್ದ ಬಂದ ನನ್ನ ಬನ್ನ ಯಾಕ ಕಾಯತೀಯೆ ?

ಶೀಲಕ್ಕ : ಯಾಕ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ; ಮನಿತನದ ಮಾನಾ ಕಾಯಾಕ. ಹುಲಿಗೊಂಡ ಮಾವ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡ, ನೆಪ್ಪಿರಲಿ.

ಚಂಪಿ : ನಿನ್ನಷ್ಟು ನನಗೂ ಗೊತ್ತೈತಿ.

ಶೀಲಕ್ಕ : ಗೊತ್ತಿದ್ದಿದ್ದರ ಹಿಂಗ ಮಾಡತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಚಂಪಿ : ದೇವರೂ, ನಿನ್ನ ಕುರಡೀನ ಮಾಡಿದ್ದರ ಎಷ್ಟ ಚೆಲೋ ಇತ್ತು, ಗೊತ್ತಾ ?

ಶೀಲಕ್ಕ : (ಮೈಮೇಲಿನ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಸಾವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ)
ಮಾವನಾಂಗ್ಸ ಎಷ್ಟ ಕಸುವಿದ್ದೀಯೆ ?

ಚಂಪಿ : ಮಾವನ ಕಸುವು ನಿವಗೂ ಗೊತ್ತಾಗೇತಿ!....

ಶೀಲಕ್ಕ : ಬಾಯ ಮುಚ್ಚದಿದ್ದರ ನೀ ಮಾಡೋದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವ್ವಗ ಹೇಳ್ತೀನೋಡು.

ಚಂಪಿ : ಹೇಳ ಹೋಗ್ತು. ಮೊನ್ನೆ ನೀ ಮಾವನ ಕೆಳಗ ಉಳ್ಳಾಡಿ ಬಂದದ್ದ ನನಗ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಂದಿ? ಮೈಗೆಲ್ಲ ಕುದರಿ ಲದ್ದಿ ಹತ್ತಿತ್ತು....

ಶೀಲಕ್ಕ : ಥೂ ದಂದ್ರ ರಂಡೆ !

(ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೌಡ್ತಿ ಕುಸಿಯುವಳು. ಮೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ದುರ್ಗಿ ಅವಳ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಒದಗುವಳು.)

ಬ್ಯಾಡ ! ಬ್ಯಾಡ !

(ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೌಡ್ತಿ ಕೈಮೇಲೆ ತಲೆಯೂರಿ ಚಿಂತಾಮಗ್ನಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ದುರ್ಗಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ, ಹೇಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಚುಂಚು ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕಿಡಕಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ತದೇಕ ಧ್ವಾನದಿಂದ ಬಿಂತಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ.)

ದುರ್ಗಿ : ಸಮಾಧಾನ ತಗೊಳ್ಳುವುದು, ಮಾತಾಡಿ ಮನಸಹುಣ್ಣು ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಬಂತು ? ಈಗೇನು ಅಂಥಾದ್ದಾಗಿದೆ ?

ಗೌಡ್ತಿ : ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ? ಇನ್ನೂ ಏನು ಆಗೋದ ಬಾಕಿ ಏನು ?

ದುರ್ಗಿ : ಆಗೋದ ಆಗೇತಿ, ಇನ್ನೆಂಗು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಂತ ನೋಡ್ತಿ ಹಿಂಗಾತಲ್ಲಾ ಅಂತ ಕುಂತರ ಎದಕ್ಕೆ ಬಂತು ?

ಗೌಡ್ತಿ : ಅಕ್ಕಾ ತಂಗೇರಾಗಿ, ಒಂದ ಹೊಟ್ಟೆಲೆ ಹುಟ್ಟಿದವರಾಗಿ ಹಿಂಗು ಮಾಡೋದು ಉಂಟೇನು ?

ದುರ್ಗಿ : ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಾರೆವ್ವಾ, ಏನೋ.

ಗೌಡ್ತಿ : ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ವಯಸ್ಸು ನನಗಿಗೂ ತ್ತಿಲ್ಲೇನು ?

ದುರ್ಗಿ : ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಶಿಲಕನ ಮದುವೀದೂ ಹೆಂಗರೆ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಬಿಡ್ತಿ....

ಗೌಡ್ತಿ : ಹಾಂಗಂತ ಹಾದಿ ಬೀದಿಲೆ ಹೋಗುವರಿಗೆ ಕಟ್ಟಾಕ ಆಗತ್ತೇನು ? ನೋಡಿದಿಲ್ಲೋ - ಬಡವ ಅಂತ ಪಾರೋತೀನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮನ್ಯಾಗ ಹೆಂಗ್ಲೆಂಗ ಹಾರ್ಯಾಡತಾನ ! ಸಲಗೀ ನಾಯೀ ತಲೇಗೇರಿಕೊಂಡ್ಲಾಂಗ ಆಗೇತಿ !

ದುರ್ಗಿ : ಆಗೋದ ಆಗಿ ಮೋಯ್ತಲ್ಲವಾ, ಗ್ವಾಡೀ ತೊಳದಷ್ಟೂ ರಾಡಿ ಬರತ್ತೆತಿ, ಸುಮ್ಮನ ಅದನ್ನಾಕ ಅಡಿ ಕಿಡಕಿ ?

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾರೋತಿ ಹುಲಿಗೊಂಡನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಳು. ಗೌಡ್ತಿ ಬಿಗುಮಾನದಿಂದಲೇ ಮಾತಾಡುವಳು. ಚಂಪಿ ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ನಿಂತು ಇವರ ಮಾತು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಳು.)

ಗೌಡ್ತಿ

ಹುಲಿಗೊಂಡಾ, ಇಂದ್ರ ಬೇಗರ ಉರಿಗಿ ಹೋಗು. ಅದೇನೋ ಇಷ್ಟತ್ತೈದ ಸಾವಿರ ಪರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರಲ್ಲ, — ಎಷ್ಟು ಆಗತ್ತೈತೋ ಅಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಾಕ ಖಟಪಟ ಮಾಡು. ಅಷ್ಟು ಬೇಕು ಬೇಕಂತ ಅವರೇನಾದರೂ ಹಟ ಹಿಡಿದರ, ಹೋಗಲಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಬಾ.

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ಕುದರೀ ನಾಲ ಬಡಸಾಕ ನಾ ಇಂದ ಗೋಕಾವಿಗಿ ಹೊಂಟೇನ್ನಿ.

ಪಾರೋತಿ

ಕುದರೀ ನಾಲ ನಾಳಿ ಬಡಸಾಕ ಆಗಾಣಲ್ಲಾ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ಇಲ್ಲ.

ಗೌಡ್ತಿ

ಮನೀ ಅಳಿಯಾ ಆಗಿ ನೀ ಹಿಂಗ ಮಾಡಿದರ ಹೆಂಗೋ ತಮ್ಮ ? ಕುದರೀ ನಾಲ ದೊಡ್ಡದೊ ? ಮದಿವೀ ವ್ಯವಹಾರ ದೊಡ್ಡದೊ ? ನಾಲ ಬಡಿಯುವರು ನಾಳಿಗಂದರ ಎಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗತಾರೆನು ? ಹುಚ್ಚರಾಂಗ ಆಡಬ್ಯಾಡ. ಇಂದ್ರ ಹೋಗಿ ಬಾ.

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ನನಗ ಮದಿವೀ ವ್ಯವಹಾರ ತಿಳಿಯಾಣಲ್ಲ.

ಗೌಡ್ತಿ

ಜೋಡಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕರಕೊಂಡ ಹೋಗು.

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ಆ ಜೋಡಿದಾರ್ನ್ಯ ಕಳಸರಿ.

ಪಾರೋತಿ

ಹೋಗಲಿ, ಬೇಗರ್ದು ಇಲ್ಲಿಗಿ ಕರಕೊಂಡಾದರೂ ಬಾ.

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ಅದಕ್ಕ ನಾಸ್ ಆಗಬೇಕಂತೇನು ?

ಪಾರೋತಿ

ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಯಾಕ ಮಾತಾಡ್ತಿ ? ನನ್ನಿಂದ ಆಗೋದಿಲ್ಲಾ — ಅನ್ನು. ಚಂಪೀನ ಮದಿವೀ ಮಾಡಿಕೊಡಾಕ ಮನಸ್ಸ ಹೆಂಗ ಬಂದೀತ ಹೇಳು; ದಿನಾ ತೆಕ್ಕಿ ತುಂಬ ಸುಖ ಕೊಡತಾಳ !

ಗೌಡ್ತಿ

ಪಾರೋತಿ ನೀ ಸುಮ್ಮನಿರು. ಹುಲಿಗೊಂಡಾ, ಮನೀ ವ್ಯವಹಾರ ಅಂದಮ್ಯಾಲ ಮನಿಯವರು ಮಾಡಬೇಕೋ ಹೊರಗಿನವರು ಮಾಡಬೇಕೋ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ನಾ ಈ ಮನೆಯ ಮನಸ್ಸು.

(ಸಗ್ರಹ ಹೋಗುವನು ಗೌಡ್ತಿ ಬೆರಗು ಕೋಪಗಂಧ ಕೂರುವಳು. ಪಾರೋತಿ ಉಳಿದವರ ಅಶ್ಚರ್ಯ ಗಮನಿಸದೆ ಮಾತಾಡತೊಡಗುವಳು.)

ಪಾರೋತಿ

ನೋಡ, ಹೆಂಗಿದ್ದ ನಾಡ ಬಡವ! ಒಂದುಪವಾಸ ಎರಡುಪವಾಸ ಸಂ ತಿದ್ದಿ ಹೋಗಿ ನಾನೆ ದೊಡ್ಡ ವನಸ್ಸ ಮಾಡಿ ಗೌಡಕೀ ಬಿಡದ ಕೊಟ್ಟು ಮದಿವ್ಯಾದರ ತಲೆಮ್ಯಾಲ ಮೆಣಸ ಅರೀಕೇನಂತಾನ! ಬೇಡಿ ಬಂದಿರಬೇಕ ಬಾ. ಬರಿಗೈಲೆ ಬಂದಾನ ಕೈಯಾಗ ಅತ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿರ ಉಣ್ಣಾಕ ಬರ ಬೇಕಲ್ಲ! ಯಾಕೆ? ಎಣ್ಣಾಗ ಬರದಿಲ್ಲ ನೋಡು.

(ಪಾರೋತಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಹೊರಗೆ ಜನರ ಗಲಾಟೆ, “ಎಳಕೋಂಬರೋ ಬಿದ್ದಾಡೀನ” “ಓಡಿಬಂದಾಳ ವತ್ತ” “ಬಿಡಬ್ಯಾಡ ಆ ರಂಡೀನ” ಎಂತಾದ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಪಾರೋತಿ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ರಕ್ತಿ ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ರೂಪಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವಳು. ರಂಗಿ ಗೌಡ್ತಿಯ ವನದಿಂಗಿತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಂಗಳಿಗೆ ಪರದೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಳು. ರಾಂಪು ಮತ್ತು ಅವನ ಮಿತ್ರರು ಕೊರವಾಲಿಯನ್ನು ಎಳೆದು ತರುವರು. ಚಂಪಿ ಈಗ ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಆಯಾಸದಿಂದ ಒರಗುವಳು.)

ರಾಯಪ್ಪ : ಎವ್ವಾ ಗೌಡ್ತಿ, ಶರಣೈ; ನಾ ರಾಯಪ್ಪ.

ಗೌಡ್ತಿ : ಮತ್ತೇನಪಾ? ಇನ್ನೆ ಬಾಳುವೇಕ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ ಇವಳು?

ರಾಯಪ್ಪ : ಬಾಳ್ವೆ ವಾಡೋ ಹೆಂಗಸೇನಿ ಎವ್ವಾ ಇದು? ಈ ಹೇಂಟಿನೂ ಸಾಕು, ಈ ಊರ ಬೇಗತನಾನೂ ಸಾಕು. ಸ್ವಂತ ಹಡದವ್ವಂತ ತೀಕೊಂಡ ಹೇಳ್ತೀವ್ವಾ, ನೀವು ಹೇಳಿ ಕಳಸಿದ ಮ್ಯಾಲ ಒಂದ ದಿನ ರೂಕೊಂಡ ಇದ್ದಾಂಗ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಹಾದಿಗಿ ಒಂಗಳಂತ ನಾನೂ ಮೈಮರತೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಾಂಗ ಒಂದ ದಿನ ಹರೀವತ್ತ ನೋಡತೇನಿ, ‘ಮನೀ’ ಎಲ್ಲಾ ಬಳಕೊಂಡ, ಯಾರನ್ನೋ ಕಟಕೊಂಡ ಪರ್ಯಾ ಆಗ್ಯಾಳ! ಈಕೆನ ಪತ್ತೇ ಮಾಡಾಕ, ಖರೇ ಹೇಳ್ತೀನಿವ್ವಾ, ಜೋಡ ಕಾಲ್ಕುರಿ ಸವದ ಹೋಮವು. ಮೊನ್ನೆ ನಿಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಳಂತೆ ಸುದ್ದಿ

ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬಂದವು. ಬಂದ ನೋಡಿದರ ಆಗಲೇ ಬಸರೂ ಆಗ್ಯಾಳ!

ಗೌಡ್ತಿ ಬಸರ!

ರಾಂಪ್ಪ ಆಲೇನು ಕೇಳಿ ಎಷ್ಟು. ಕೆಲಸೇ ಸೇರ್ದು ಮನ ಕೂಡ ಬೇಕಿ ತಾಯೀ.

ಗೌಡ್ತಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣು, ತುಸು ತಡೀಯಪ.

ರಾಂಪ್ಪ ಏನ ವಿಚಾರ ಬ್ಯಾಡ, ವಿಚಾರ ಬ್ಯಾಡ, ನನ್ನ ಮನ್ನಾಗಿನ ದಾಗಿನ ತಂದಾಳ ಆ ನನ್ನಪ್ಪ ಕೂಡಸರಿ; ಸೋಡ ಪತ್ರ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಡರೆಪ್ಪ, ಅಪ್ಪ ಸಾಕು.

ಗೌಡ್ತಿ ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಹೇಳಿದ್ದ ಖರೇ ಏನ ಕೊಮಾಲಿ?

ಕೊಮಾಲಿ ಹೌದು

ಗೌಡ್ತಿ ಬಸರಾದದ್ದೂ ಖರೇ ಏನ ?

ಕೊಮಾಲಿ ಹೌದು

ಗೌಡ್ತಿ ಗಂಡನಿಗೊ ? ಮಿಂಡನಿಗೊ ?

ಕೊಮಾಲಿ ಮಿಂಡರಿಗೆ

ಗೌಡ್ತಿ ಮಾದೋದಲ್ಲರೂ ಹಾರರ ಮಾದಿರೇ ಅಂತ ಹೇಳೋವಪ್ಪ ರೈಯ ಬಂತೇನು ಸಿನಗ ? ನಿನ್ನ ಮನಸುಮಂಥರು ಈ ಊರಾಗೆ ಎರೂ ಇಂತ ಕೂಡ ? ನೀ ಏನ ಮಾಡೀಯೇ, ನಿನ್ನ ಸೊಂಬದಾಗಿನ ಬೇರಿ ಹಾಕಿ ರೂಪಕೃತಿ! ಗಂಡನ ದಾಗಿನ ಕೊಡು, ಈ ಊರಾಗೂ ಇಂಬ್ಯಾಡ; ಎಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗಿ ಪೋಗಿ ಹೋಗು. ಈ ಊರಾಗಿನ ಯಾರಾದರೂ ತುತ್ತ ಅನ್ನ ಹಾಕಿದರೆ, ಅದರನ್ನ ಸಂಭಾಳಿನಿ. ಹೊರಬೀಳು.

(ಗೌಡ್ತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಂಪಿ ಭಯಗೊಂಡು ಥಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು "ಬ್ಯಾಡ ಬ್ಯಾಡ!" ಎಂದು ಕಿರುಚುತ್ತಾಳೆ. ತಕ್ಷಣ ತಾನು ಚೀರಿದ್ದು ಅರಿವಾಗಿ "ಬ್ಯಾಡ ಬ್ಯಾಡ" ಎಂದು ದನಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬರೀ ತುಟಿಯಲ್ಲೇ ಗೊಣಗುತ್ತ ಮತ್ತೆ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಬರಗುತ್ತಾಳೆ. ಹೊರಗೆ ನವರಿಗೆ ಇವಳು ಕಿರುಚಿದ್ದು ಕೇಳಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಕಡೆ ನೋಡು

ತ್ತಾರೆ. ಗೌಡ್ತಿ ಶಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಗೆ ಕಳಿಸುವ ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ)

ಕೊಮ್ಮಲಿ ಗಂಡೂದರ ಇವನೊಬ್ಬನು ಅಲ್ಲ. ಊರಂದತ ಇದೊಂದನು ಅಲ್ಲ.

(ಎನ್ನುತ್ತ ಹೋಗುವಳು. ಗೌಡ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೋಪ ಬರುವುದು)

ಗೌಡ್ತಿ ಏ ಹಳಬಾ, ಪಂಚರಿಗೆ ಹೇಳು,—ಈ ರಂಡೀವ ಈಗಿಂದೀಗ ಊರ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಂತ.

ಹಳಬ ಆಗಲೆವ್ವ.

ಗೌಡ್ತಿ ಹೋಗ್ರೆವ ಇನ್ನ

(ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವರಂ. ಗೌಡ್ತಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪರದೆ ಹರಿದು ಚಂಪಿಯ ರೂಮಿನತ್ತ ಬೆಕ್ಕುರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ)

ಗೌಡ್ತಿ ಏ ದುರ್ಗಿ

ದುರ್ಗಿ ಎವ್ವಾ

ಗೌಡ್ತಿ ಈಗಿಂದೀಗ ಬೀಗರ ಊರಿಗೆ ಹೋಗು. ಇಪ್ಪತ್ತೆಲ್ಲ, ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೇಳಿದರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊ. ಎಂದ ಮೊದಲನೇ ಮುಹೂರ್ತ ಐತಿ ನೋಡು, ಅಂದನು ಮದಿವಿ! ಮದಿವಿ ಇಲ್ಲೇ ನಮ್ಮೂರ ಶಿವನಿಂಗನ ಗುಡ್ಯಾಗಂತ ಹೇಳು. ಮುಹೂರ್ತ ನಾಳೇ ಇದ್ದರ ದಿಬ್ಬಣ ನಿನ್ನ ಜೋಡೀನು ಕರಕೊಂಬಾ. ತಿಳೀತಿಲ್ಲ ?

ದುರ್ಗಿ (ಚಿಂತೆಯಿಂದ) ಹೂನ್ರಿ.

ಗೌಡ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಹೊರಡೀಗ.

ನೀನೆಲ್ಲಾ ಬದುಕಬೇಕೆ ಎನ್ನಾ

(ಮದುವೆ ಸಂಭ್ರಮ. ಮನೆಯನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೊರಗೆ ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ದುರ್ಗಿ ತುಂಬ ಗಡಿಬಡಿಯಿಂದ ಒಳಗಿಂದ ಏನೇನೋ ಸಾಮಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ, ಬರುತ್ತಾಳೆ. ತುಸು ಸಮಯವಾದ ಮೇಲೆ ಬೀಗರ ಕಡೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಮದುವೆ ಆಚರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಒಳಗಿಂದ ಗೌಡ್ತಿ ಬಂದು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪಾರೋತಿ ಹಾಗೂ ಶೀಲಕ್ಕ ಹೋಗಿ ಶೃಂಗಾರಗೊಂಡಿರುವ ಚಂಪಿಯನ್ನು ಕರತರುತ್ತಾರೆ. ಹಸೆಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೀಗಿತ್ತಿಯರು ಆರತಿ ಬೆಳಗಿ ವಧುವಿಗೆ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಾಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪಾರೋತಿ, ಗೌಡ್ತಿ, ಶೀಲಕ್ಕ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ದುರ್ಗಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಈಗ ಚಂಪಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಯೋಚನಾಪುಗ್ನಳಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗೊಂಡ ರಭಸದಿಂದ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯ ವೆಂದರೆ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಈಗ ಹಳೇ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ, ಅವನು ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದಂಥ, ಕುದುರೆ ಪಳಗಿಸುವಾಗ ಹರಿದು ರಕ್ತ ವಯವಾಗಿದ್ದ ಅಂಗಿ ಹಾಕಿ ಹಳೇ ಧೋತ್ರ ಉಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಕುಳಿತ ಚಂಪಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಸಿ, ಅವಳ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಿ, ಸೋತು ಅವಳನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಚಂಪಿಯೇಗ ಕುತೂಹಲ, ಆಸೆಗಳಿಂದೆಂಬಂತೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಹುಲಿಗೊಂಡ

ಚಂಪಿ,

ಚಂಪಿ

ಈ ಬಳಿ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಚಂದ ಕಾಣತಾವೇನ ಮಾವಾ ? ನೋಡು, ಮಣಕೈಮಟ ಇಡಿಸ್ಕಾರ. ಬಳಿ ಇಟಗೊಂಡ, ಹಣತುಂಬ ಕುಂಕುಮ ಹಚಿಕೊಂಡ ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿದರ, ಕೆನ್ನಡ್ಯಾಗ ನನ್ನ ಬದಲ ಗುಡ್ಯಾಗಿನ ಮಾರಿ ಮೂಡ್ಯಾಳ !

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ಸೇಡ ತೀರಿತ ?

ಚಂಪಿ : ಮಾಪಾ ಈ ಸರ ಎಷ್ಟು ಚೆಲೋ ಖತೆಲ್ಲಾ ? ಹದಿನೆಂಟ ತೂಲಿ ಐತೆಂತ !

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ಇಂದಾದರೂ ಸೇಡ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡಿಯೋ ಇಲ್ಲೋ—ಹೇಳು.

ಚಂಪಿ : ಇದೇನ ಮಾವಾ, ಹಳೇ ಅಂಗೀ ಹಾಕೀದಿ ! ನಾ ಮದಿವಾ ದರ ನಿನಗ ಆನಂದ ಆಗಲಿಲ್ಲೇನು ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ಇಲ್ಲ.

ಚಂಪಿ : ಮತ್ತ ಯಾಕ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತೀದಿ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ಕಣ್ಣ ತುಂಬ ನಿನ್ನ ಮದಿವೀ ನೋಡಾಕ.

ಚಂಪಿ : ನಾ ನಿನ್ನ ಮದಿವೀ ನೋಡಿಧಾಂಗ

(ದುರ್ಗಿ ಬರುವಳು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ)

ದುರ್ಗಿ : ಎಪಾ ಹುಲಿಗೊಂಡಾ, ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗಿ ಬೀಳತೀನಿ. ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯ ನಡದೈತಿ, ಅಲ್ಲದ್ದ ಅಡಬ್ಯಾಡ. ಹೋಗಿ ಬೀಗರನ್ನ ವಿಚಾರಿಸೋ ಹೋಗು.

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ನಾ ಏನೂ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ ತಡೀಬೆ. ತುಸು ಮಾತಾಡ್ತೀನಿ.

ದುರ್ಗಿ : ಅದೇನ ಮಾತು ? ಈಗ್ಗ ಅಡಬೇಕ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ನನ್ನಿಂದೇನ ಅಡಚಣೆ ಆಗೇತೀಗ ?

ದುರ್ಗಿ : ಆಗದೇನು ? ಹಳೇ ಅಂಗೀ ಧೋತ್ರ ಉಟ್ಟು ಹೊರಗಿನವ ರ್ಥಾಂಗ ನಿಂತೀದಿ, ಬೀಗರೇನಂದಕೊಂಡಾರಂತ ತಿಳೀಬಾರದ ? ಹಂತ್ಯಾಕ ಬೆಂಕಿ ಐತೆಂತ ಸಿಕ್ಕುಸಿಕ್ಕುವರ ಮನೀಗಿ ಬೆಂಕೀ ಹಚ್ಚ ಬಾರದೋ ಮಗನಸ್, ಬಾಳ್ವೇಕ ಬೆಳಕ ಕೊಡಬೇಕ.

(ಸೆರ್ರನೇ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವನು. ದುರ್ಗಿಗೆ ಬಹಳ ಚಿಂತೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಹೋದ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾಪವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೇ ನಿಂತಿರುವಾಗ ಚಂಪಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಳೆ.)

ಚಂಪಿ : ದುರ್ಗೀ,

ದುರ್ಗಿ : ಅಂ ?

ಚಂಪಿ : ಕನಸಿನಾಗ ಮದಿವಿ ಆದರ ಚೆಲೋನೋ ? ಕೆಟ್ಟೋ ?

ದುರ್ಗಿ : (ಕೂರುತ್ತ) ಮದಿವಿ ? ಏನೇನ ಕನಸ ಕಂಡೇ ಎವ್ವಾ ?

ಚಂಪಿ : ನಿಬ್ಬಣ ಬಂದಿತ್ತು. ಹೊಸಾ ಸೀರೀ ಉಟಕೊಂಡ ಸಿಂಗಾರಾ ನಾ ಕುದರೀ ಮ್ಯಾಲ ಕೂತಿದ್ದೆ, ಅಷ್ಟರಾಗ ಕುದರಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡದ ಆಗಿ, ... ಅಯ್ಯ ಶಿವನ ಹಿಂಗ್ಯಾಕಂತ ನೋಡಿದರ- ಕುದರಿ ಮುಗಿಲತನಕ ಬೆಳದಿತ್ತು ; ಇದೇನೆಂಬೋ ಕುದರಿ ಅಂತ ನೋಡತೀನಿ : ಮಾವನ ಕುದರಿ ಆಗಿದ್ದ ! ಇನ್ನೆಂ ಮಾಡಲಿ ಮಾವಾ ಅಂತ ಅವನ್ನ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡೆ. ತಡಿ ಅಂದವನ ಒಮ್ಮಿ ಮೈ ಝಾಡಿಸಿದ ಝಾಡಿಸಿದಾ, ... ಆಕಾಸ ಗಡಗ ನಡಗಿ ತಾರಕ್ಕಿ ಬುಳು ಬುಳು ಉದರಿ ಬಿದ್ದಾಂಗಾದುವು ! ನ ಜೀವ ತಡೀಲಾರದ ಮುತ್ತಿನ್ಹಾಂಗ ಬಿದ ಚಿಕ್ಕೀನೆಲ್ಲಾ ಆರಿ ಉಡಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಾ ಇದ್ದೆ !

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶೀಲಕ್ಕ ಅವಸರದಿಂದ ಬರು...

ಶೀಲಕ್ಕ : ದುರ್ಗೀ, ದೇವರ ಮನೀ ಟ್ರಂಕಿಸಾಗ ಆಯೀ ಸೀರಿ ತಾಯಿ ಸೀರಿ ಅದಾವಂತ, ಲಗು ಕೊಡಂದಾಳ ಅಪ್ಪ.

ದುರ್ಗಿ : ಬರತೀನಿ ತಡಿ ಚಂಪಕ್ಕ ...

(ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಶೀಲಕ್ಕ ಶೃಂಗಾರಗೊಂಡ ಚಂ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮುಂದಿನ ಆಭರಣ, ಕೈ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಆಸೆಬುರು ತನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ.)

ಶೀಲಕ್ಕ : ಕೈತುಂಬ ಬಳಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ ಎಷ್ಟು ಚಂದ ಕಾಣ್ತೀಯೆ ಚಂಪಿ ! ನಿನ್ನ ನೋಡಿದರ ನಾ ಯಾವಾಗ ಮದಿವ್ಯಾದೇನೋ ಅನಸತ್ಯೆತಿ. ಅಷ್ಟೊಂದ ಬಳಿ ಅದಾವ ನನಗೊಂದ ಕೊಡಗ

ಚಂಪಿ : ಬೇಕ ?

ದುರ್ಗಿ : (ಒಳಗಿನಿಂದ) ಏನದು ಅಮಂಗಳ ? ಮದುವೆಗಳ ಒ ಕೇಳತಾರೇನು—ಶೀಲಕ್ಕ ?

ಶೀಲಕ್ಕ : ಆಹಾ ! ಈ ದಾಗೀನ ಎಷ್ಟು ಚಂದ ಅದಾವ !

(ಎನ್ನುತ್ತ ಆಭರಣಗಳಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕುವಳು. ಚಂಪಿ ಹಟ ಅವಳ ಕೈಗೆ ಎಟು ಹಾಕುವಳು.)

ಚಂಪಿ : ಮುಟ್ಟಿದರ ಕೈ ಕೀಳತೀನಿ.

(ಶೀಲಕ್ಕ ಎದ್ದು ಮಸಲತ್ತಿನಿಂದ ಚಂಪಿಯ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ಆಭರಣಗಳಲ್ಲಿಯ ಸರಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವಳು. ಚಂಪಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ತಡೆಯುವಳು.)

ಶೀಲಕ್ಕ : ಆ ಸರಾನಾದರೂ ತೋರಿಸ್ಸ

ಚಂಪಿ : ಹೇಳಲಿಲ್ಲಾ ಕೈ ಕೀಳತೀನಂತ

ದುರ್ಗಿ : (ಒಳಗಿನಿಂದ) ನೋಡತಾಳಂತ ತೋರಿಸ್ಸ ಚಂಪಕ್ಕಾ

ಚಂಪಿ : (ಕಿರುಚುತ್ತ) ನಾ ತೋರಸಾಣಿಲ್ಲಾ.

ಶೀಲಕ್ಕ : ತೋರಿಸ್ಸ ..

(ಎಂದು ಸರಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವಳು. ಚಂಪಿ ತಕ್ಷಣ ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದಳೆಂದು ಕಚ್ಚುವಳು. ಶೀಲಕ್ಕ ಹಾ ಎಂದು ಕಿರುಚಿದೊಡನೆ ಕೈಬಿಡುವಳು. ಕೈಗೆ ನೋವಾಗಿದೆ. “ಹುಚ್ಚ ರಂಡೇ” ಎನ್ನುತ್ತ ಶೀಲಕ್ಕ ಚಂಪಿಗೆ ಏಟು ಹಾಕುವಳು. ಅದು ಅವಳ ಕೈ ಬಳಿಗೆ ತಾಕಿ ಬಳೆ ಒಡೆದು ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಚಂಪಿಯ ಕೋಪ ನೆತ್ತಿ ಗೇರುತ್ತದೆ. ಕನಸಿನ ಭಯ, ಹುಲಿಗೊಂಡನ ಮಾತಿನಿಂದಾದ ಆತಂಕ, ಬಳೆ ಒಡೆದ ಅವುಗಳ— ಮೂರೂ ಸೇರಿ ಹುಚ್ಚಿಯಂತಾಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಚಂಪಿ : ನಿನಗೆ ಈ ಬಳಿ ಬೇಕಲ್ಲ ? ತಗೊ, ತಗೊ ! ತಗೊ !

(ಎಂದು ಕಿರುಚುತ್ತ ಎರಡೂ ಕೈ ಕೈ ಕುಟ್ಟಿ ಬಳೆ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಳು. ಶೀಲಕ್ಕ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಓಡಿಹೋಗುವಳು. ದುರ್ಗಿ ಒಳಗಿನಿಂದ “ಚಂಪಕ್ಕಾ ಏನಿದೆಲ್ಲಾ ?” ಎನ್ನುತ್ತ ಓಡಿ ಬರುವಳು. ಬಳೆ ಒಡೆದು ಚಂಪಿಯ ಎರಡೂ ಕೈಗೆ ರಕ್ತ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಚಂಪಿ ಆವೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಕೈಕೈ ಕುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ದುರ್ಗಿ ತಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬ ಆರಿವಿಲ್ಲದೆ ಚಂಪಿಯನ್ನೆಳೆದು “ಬಳಿ ಒಡಕೊಂಡೇನ್ಸ ರಂಡೆ ?” ಎನ್ನುತ್ತ ಚಂಪಿಯ ಕೆನ್ನೆ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಬಾರಿಸುವಳು. ಚಂಪಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು—)

ಚಂಪಿ : ನಿನಗೇನ ಬೇಕು ?

(ಎಂದು ಕಿರುಚುವಳು. ದುರ್ಗಿಯ ಕೋಪ ಈಗ ದುಃಖವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ)

ದುರ್ಗಿ : ನೀವೆಲ್ಲಾ ಬದಕಬೇಕು ಎವ್ವಾ !

(ಚಂಪಿಯ ದುಃಖ ಒತ್ತರಿಸಿ ಬಂದು ತಾಯಿಯನ್ನು ತಬ್ಬುವಂತೆ ದುರ್ಗಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.)

ದುರ್ಗಿ : ಈ ಮನ್ಯಾಗ ಒಂದ ಸಿಡ್ಲ ಐತಿ. ಯಾವತ್ತೂ ಒಳಗೊಳಗಡ ಗುಡಗಾಡತೈತಿ. ಯಾವಾಗ ಯಾರ ಮ್ಯಾಲ ಬಿದ್ದೀತಂತ ಹೇಳಾಕ ಆಗವೊಲ್ಲ. ಬಾಳೇವಂದರ ಬರೀ ಬೆಂಕಿ ಅಲ್ಲವ ಮಗಳ, ಬೆಳಕೂ ಇರತೈತಿ. ನಿನ್ನ ತಾಯೀ ಸಮ ಅಂತ ತಿಳಕೊ, ಕರಳ ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಹೇಳತೀನಿ, ನನ್ನ ಮಾತ ಕೇಳು : ಮದಿವ್ಯಾಗು.

ಚಂಪಿ : ಏನ ಮಾಡಲಿ ? ದಿನಾ ಹೋಧಾಂಗ ಹುಣ್ಣು ಹೋದೀತಂದರ ಹೆಚ್ಚಿಚ್ಚ ಉರುಪ ಬಿಡತೈತಿ. ಯಾರೆಲ್ಲಾ ಬಂದ ಅದರಾಗ್ನಿ ಚೂರೀ ಆಡಸ್ತಾರ ..

ದುರ್ಗಿ : ತಾಳಿಕೊ ಮಗಳ. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಬರೋಬರಿ ಆಗತೈತಿ. ನನ್ನ ಮಾತ ಕೇಳು : ಹೋಗಿ ಮುಖ ತೊಳಕೊಂಡ ಬ್ಯಾರೀ ಬಳಿ ಹಾಕೊ. ಒಳಗ ನಡಿ, ನಾ ಹೋಗಿ ಸೀರೀ ಕೊಟ್ಟ ಬರತೀನಿ.

(ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವಳ ರೂಮಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಹೋಗುವಳು. ಚಂಪಿ ತನ್ನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂರುವಳು. ಹುಲಿಗೊಂಡ ರಭಸದಿಂದ ಬರುವನು.)

ಚಂಪಿ : ಮತ್ತೇನ ಗಾಳೀ ತಂದಿ

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ನಾ ಹೊಂಟೇನಿ.

ಚಂಪಿ : ಹೋಗು— ಅದರ ಇಲ್ಲಿಗ್ಯಾಕ ಬಂದಿ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ನಿನ್ನ ನೋಡಾಕ.

ಚಂಪಿ : ನೋಡಿ ನಗಾಕ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ನಾ ನಕ್ಕರ ಇಡೀ ಊರಿಗೇ ಹುಚ್ಚ ಹತ.ತ.ತಿ.

ಚಂಪಿ : ನೋಡಿದ್ದಾಯ್ತಲ್ಲ, ಇನ್ನ ಹೋಗು

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ಮದಿವಾಗಿ ನೀ ಹೋಗ್ತಿ. ಮನೀಬಿಟ್ಟ ನಾ ಹೊಂಟೇನಿ. ಅಗಲೋ ಮುನ್ನ ನಾಕ ಮಾತ ಮಾತಾಡಬಾರದೇನು ?

(ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕೂತು ಬೀಡಿ ಹೊತ್ತಿಸುವನು.)

ಚಂಪಿ ಮಾತಿನಿಂದ ಏನೂ ಆಗೋದಿಲ್ಲ.

ಹುಲಿಗೊಂಡ ನನಗಿನ್ನೇನ ಮಾಡಂದಿ ?

ಚಂಪಿ ಕುದರೇ ಸವಾರ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕುದರೇ ಹತ್ತಿದಿವಿ. ನೋಡಬಾರದ, ಎಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಾಗ ಚೆಲ್ಲತೈತೋ, ಕೊಳ್ಳದಾಗ ಚೆಲ್ಲತೈತೋ ! ನಾ ಬಸರಾಗೀನಿ ಗೊತ್ತಾ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ (ಆನಂದದಿಂದ)

ಏನ ಮಾಡಲೇ ನನ್ನ ಗೊಂಬೆ ? ಇಲ್ಲಿತನಕ ಏನೇನೋ ಕನಸ ಕಾಣತಿದ್ದೆ : ನಾ ನೀ ಇಬ್ಬರೂ ಕುದರೇ ಹತ್ತತೀವಿ. ಓಡಿಸಿ ಕೊಂಡ ಈ ಮಂದೀನ ಮೀರಿ, ಊರ ಮೀರಿ, ಹೊಳೆ ಹಾರಿ, ಸೀಮೆ ದಾಟಿ ಕಾಡಿಗಿ ಹೋಗತೀವಿ. ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಂಥ ಹುಚ್ಚರು ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಹುಚ್ಚರೂ ಇರತಾರ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ—ಗೌಡಿಕಿಲ್ಲ, ಹಳಬಿಲ್ಲ, ಆಳಾವಿಲ್ಲ, ಆಳಿಸಿಕೊಂಬಾವಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ ಸಮನಾಗಿ ಸಂಜೀತನಕ ದುಡೀತೀವಿ ತಿಂತೀವಿ—ಕಾಡಿನಾಗ ಹಾಡಿಕೊಂಡ ಅಡ್ಡಾಡತೀವಿ ! ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡತಾವ, ಮರ ತೂಗತಾವ, ಗವಿ ಸಿಳ್ಳ ಹಾಕತಾವ, ಕಲ್ಲಬಂಡಿ ತಪ್ಪು ಎದ್ದಾಗಿನ ನೀರ ಸುರೀ ತಾವ, ಕಾಡಿನ ಮಾತ ನಮಗ ತಿಳೀತಾವ. ನಮ್ಮ ಮಾತ ಕಾಡಿಗ ತಿಳೀತಾವ !

ಚಂಪಿ ನಮ್ಮಂಥಾ ಹುಚ್ಚರು ಅಲ್ಲಿ ಇರದಿದ್ದರ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ ಬ್ಯಾಡ. ನಮ್ಮ ಜೋಡಿ ಕಾಡ ಇರತೈತಿ ! ನಿನಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಕಾಡು ನರಮನಿಶ್ಯಾನಷ್ಟ ದುಷ್ಟ ಅಲ್ಲ.

ಚಂಪಿ ಇದೆಲ್ಲ ಕನಸ ಹೌಂದಲ್ಲೋ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ ಮದಿವಾಗಿ ಹೊಂಟೇಯಲ್ಲ. ಇನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕನಸು ಖರೆ.

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಿ ಅವಸರದಿಂದ ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಅಧಿಕ ಮೊನೆ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಾ)

ದುರ್ಗಿ : ಚಂಪಕ್ಕಾ ತಯಾರಾದೀ ? ಶೀಲಕ್ಕ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ್ಲು ?

(ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಹುಲಿಗೊಂಡ ಎದ್ದು ನಿಂತು)

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ನಾ ಹೋಗತೀನಿ.

ಚಂಪಿ : ಎಲ್ಲಿಗೆ ?

ಹುಲಿಗೊಂಡ : ಕಾಡಿಗೆ.

ಚಂಪಿ : ನಾನೂ ಬರತೀನಿ.

(ಹುಲಿಗೊಂಡ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗುವನು)

ರಾತ್ರಿ ಕುದರೀ ತಯ್ಯಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೊಟ್ಟಿಗ್ಗಾಗ ಕಾದಿರು.
ಬರತೀನಿ.

ಗುರಿ ತಪ್ಪಿತು

(ಅದೇ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲರೂ ಉಂಡು ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ. ಚಂಪಿ ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಕಾಡುಕುದುರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಳವಾಗಿ ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದು ಅದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ತುಸುಹೊತ್ತು ತಡೆದು ಚಂಪಿ ತನ್ನ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕಳಚಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ.)

ದುರ್ಗಿ ತಗೀಬ್ಯಾಡ ತಡೀಯೇ ಎವ್ವಾ ! ಈ ಸೀರಿ, ಈ ದಾಗೀನದಾಗ ನೀ ಎಷ್ಟು ಚಂದ ಕಾಣ್ಪಿ ಗೊತ್ತೈತಿ ? ನೀ ಏನ್ಯ ಅನ್ನು, ನಾ ಅಂತೂ ಆ ಹುಡುಗನ ನಶೀಬಂತೀನಿ. ನೀ ಏನಂತಿ ?

ಚಂಪಿ ನೀ ಹೋಗಿ ಮಲಕೊಳ್ಳು ಅಂತೀನಿ.

ದುರ್ಗಿ ಛೀ ಇನ್ಯ ನಿನ್ನ ಸಿಟ್ಟು ಹೋಗೇ ಇಲ್ಲ. ನನಗಂತೂ ಬಿಡೋವಷ್ಟು ಆನಂದ ಆಗೇತಿ. ನಶೀಬಂತೀಯೋ ಅಲ್ಲಂತೀಯೋ ಹೇಳಲ್ಲ,—ನಿನಗಿಂತ ಶೀಲಕ್ಕು ದೊಡ್ಡಾಕಿ, ಆಕೀದ್ಸ ಮದಿವಿಲ್ಲ, ನಿಂದ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಂತಂದರ.... !....

ಚಂಪಿ ದುರ್ಗಿ, ಸಂಜೀತನಕ ಓಡ್ಯಾಡಿ ದಣದೀದಿ, ಮಲಕೊಳ್ಳುಬಾರದ ?

ಹುಡುಗರ

ಹಾಡು

ಕಾಡು ಕುದರಿ ಓಡಿ ಬಂದಿತ್ತು ||

ಊರಿನಾಚೆ ದೂರದಾರಿ

ಸುರುವಾಗೊ ಜಾಗದಲ್ಲಿ |

ಮೂಡಬೆಟ್ಟ ಸೂರ್ಯಹುಟ್ಟಿ

ಹಸರಿನ ಗುಟ್ಟು ಒಡವಲ್ಲಿ |

ಮುಗಿವೇ ಇಲ್ಲದ

ಮುಗಿಲಿನಿಂದ |

ಜಾರಿಬಿದ್ದ ಉಲ್ಕೀಹಾಂಗ |

ಕಾಡಿನಿಂದ ಚಂಗನೆ ನೆಗೆದಿತ್ತು ||

ದುರ್ಗಿ : ಅದೂ ಖರೆ. ಇದಂತೂ ಖರೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ ಚಂಪಕ್ಕಾ, ಕಣ್ಣುಂಬ ನಿಂದಿ ಬರತೈತಿ ನನಗ. ಶೀಲಕ್ಕನ ನಶೀಬ ಆಕೀ ಹಲ್ಲಿನ್ನಾಂಗ್ಸ, ಭಾಳ ಖೊಟ್ಟಿ. ಮನಿಶಾನ ಮನಸ ಹಸನ ಇರಬೇಕು ಮಗಳ್ಸ, ಹೊಟ್ಟೀಕಿಚ್ಚ ಮಾಡಿದರ ಏನ ಬಂತು ? ನಶೀಬ ಕಸಕೊಳ್ಳಾಕ ಬರತೈತಿ ? ನಾಳಿ ಯಾವಾಗ ಬೆಳಕ ಹರದೀತೋ, ಯಾವಾಗ ನೀ ಧಾರೀ ಎರಕೊಂಡೀಯೋ ಅಂತ ಮನಸ ಹರದಾಡಾಕ ಹತ್ತೀತಿ.

ಚಂಪಿ : ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗ್ಯಾರ, ನೀನೂ ಹೋಗಲ್ಲ.

ದುರ್ಗಿ : ಯಾಕ ಹಿಂಗ ಅವಸರ ಮಾಡ್ತಿ ? ನಾಳಿ ಹಿಂಗ ಒಬ್ಬಾಕೇನಸ್ ಸಿಗತಿ ?

ಚಂಪಿ : ನಾ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗತೀನಿ ?

ದುರ್ಗಿ : ಎಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ? ನಾಳಿ ಇಷ್ಟೊತ್ತಿನಾಗ ಗಂಡನ ತಕ್ಕಾಳಿಗ ಇರತಿ !

ಚಂಪಿ : ಥೂ....

(ದುರ್ಗಿ ನಗುವಳು. ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹಾಡು ಕೇಳಿಸುವುದು.)

ಮೈಯಿ ಬೆಂಕಿ ಮಿರಗತಿತ್ತ
ಬ್ಯಾಸ್ಕಿ ಬಿಸಿಲ ಉಸಿರಾಡಿತ್ತ. |
ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯೊ ಕೇಶರಾಶಿ
ಕತ್ತಿನಾಗ ಕುಣೀತಿತ್ತ. |
ಧೂಮಕೇತು
ಹಿಂಬಾಲಿತ್ತ
ಹೊಹಾರಿತ್ತ ಹರಿದಾಡಿತ್ತ
ಹೈ ಹೈ ಅಂತ ಹಾರಿ ಬಂದಿತ್ತ. ||

ದುರ್ಗಿ : ಮದುವೆಂದರ ಏನಂತ ತಿಳಿಕೊಂಡೇ ಮಗಳ ? ಒಂದ ಗಂಡಸು, ಒಂದ ಹೆಂಗಸು, ಒಂದು ಘಮಘಮಾ ನಾರೋ ಹಾಸಿಗಿ ! ಮಲಗಿ ಬೆಳಗ್ಗೆದ್ದರ ಮೈ ಎಷ್ಟ ಹಗರ ಆಗಿರತೈತಿ ಗೊತ್ತಾ ?

ಚಂಪಿ : ನಾ ಮಲಗತೀನಿ.

ದುರ್ಗಿ : ಮಲಗು ಮಲಗು. ನಿನಗ ನಿನ್ನ ಬರಾಣಿಲ್ಲಂತ ನನಗೂ
ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಮಲಗು. ಕನಸ ಬಿದ್ದರ ನಾಳೆ ನನಗೂ
ಹೇಳಬೇಕು ಮತ್ತೆ !

(ನಗುತ್ತ ಹೊರಡುವಳು. ಏನೋ ನೆನಪಾಗಿ ಮತ್ತೆ ನಿಲ್ಲುವಳು.)
ಅಂಥಾಂಗ ಹುಲಿಗೊಂಡ ಹರಕ ಅಂಗೀ ಹಾಕಿದ್ದಲ್ಲ, ಯಾಕಂತ ?

ಚಂಪಿ : ನನಗೇನ ಗೊತ್ತು ?

ದುರ್ಗಿ : (ತಂತಾನೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಡುವಳು.)

ವಿಚಿತ್ರ ಹುಡುಗ, ಬರೀ ತನ್ನ ಹಟಾನ್ಯ ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದರ ಹೆಂಗ ?
ಆಯ್ತು, ಇದೊಂದ ಮದಿವ್ಯಾದರ ತಾನ್ಯ ಹಾದೀ ಹಿಡೀತಾನ.
ಆ ಹುಡುಗೋರ ಜೋಡೀ ಹಾಡಿಕೊಂಡ ಕುಣಾಕ ಹತ್ಯಾನೋ
ಏನೋ. ಈ ಹಾಡಂದರ ಭಲೇ ಖುಶಿ ಅವಗ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ
ಯಾರ ಜೋಡೀ ಮಾತಾಡಿಲ್ಲ, ಹಿಂಗಾದರೂ ಖುಶಿ ಆಗಲಿ
ಮಾರಾಯಗ.

(ಹೋಗಿ ದುರ್ಗಿ ಮಲಗುವಳು. ಹಾಡು ಈಗ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರ
ವಾಗುತ್ತದೆ.)

ಕಣ್ಣೆ ನಾಗ ಸಣ್ಣ ಖಡ್ಗ
ಆಸುಪಾಸು ರುಳಿಪಿಸಿತ್ತು !
ಬೆನ್ನ ಹುರಿ ಬಿಗಿದಿತ್ತಣ್ಣ
ಸೊಂಟದ ಬುಗುರಿ ತಿರಗತಿತ್ತು !
ಬಿಗಿದ ಕಾಡ
ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ !
ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಧಾಂಗ ಚಿಮ್ಮಿ !
ಹದ್ದ ಮೀರಿ ಹಾರಿ ಬಂದಿತ್ತು ||

ನೆಲ ಒದ್ದು ಗುದ್ದ ತೋಡಿ
ಗುದ್ದಿನ ಬದ್ದಿ ಒದ್ದಿಯಾಗಿ !
ಒರತೀ ನೀರು ಭರ್ತಿಯಾಗಿ
ಹರಿಯೋ ಹಾಂಗ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ !
ಹತ್ತಿದವರ
ಎತ್ತಿಕೊಂಡು

ಏಳಕೊಳ್ಳ ತಿಳ್ಳಿ ಆಡಿ |
ಕಳ್ಳಮಳ್ಳ ಆಡಿಸಿ ಕಡಿವಿತ್ತ ||

(ಮೇಲಿನ ಹಾಡು ಮುಗಿಯುವತನಕ ಚಂಪಿ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಹೊರಡಲು ತಯಾರಾಗುವುದು, ಬೇರೆಯವರು ಮಲಗಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನಗೊಳ್ಳುವುದು, ನೋಡಿ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು—ನಡೆದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಲ ಪಾರೋತಿ, ಶೀಲಿಯರ ರೂಮುಗಳಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಲಗಿದ್ದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಮುಗಿದು ಕುದುರೆಯ ಹೇಷಾರವ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದೆ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಇನ್ನೇನು ಹೊರಡಬೇಕು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ನಿಂದ 'ಚಂಪಿ' ಎಂದದ್ದು ಕೇಳಿಸಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ, ಹಿಂದಿನಿಂದ ಶೀಲಕ್ಕ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.)

- ಶೀಲಕ್ಕ : ನೀ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಂಟೀಯಂತ ನನಗೊತ್ತು.
- ಚಂಪಿ : ಗೊತ್ತಿದ್ದರ ಆಯ್ತಲ್ಲ, ನಾಳೆ ಎಲ್ಲಾ ರಿಗು ಹೇಳು.
- ಶೀಲಕ್ಕ : ಮಾವನ ಜೋಡಿ ಹೋಗಬ್ಯಾಡ.
- ಚಂಪಿ : ಯಾಕ ? ನೀ ಹೋಗಬೇಕಂತೀಯೇನು ?
- ಶೀಲಕ್ಕ : ಅವ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡ.
- ಚಂಪಿ : ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಾವನ ಹಂತ್ಯಾಕ ಹೋಗಿದ್ದೆಲ್ಲ, ಅಕ್ಕನ ಗಂಡಂತ ತಿಳಿಲಿಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ? ಯಾಕ ಹೋಗಿದ್ದಿ ಹೇಳಲಿ? —ನಿನಗೂ ಮಾವ ಬೇಕು. ಅಕ್ಕಾ, ಶೀಲಕ್ಕಾ, —ಅದರೇನ ಮಾಡ್ಲಿ, ಕುದರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕಂಡರ ಆಗಿ ಬರಾಣೆಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಂಡರ ಬೆನ್ನ ಹುರಿ ಬಿಗಿ ಮಾಡಿ ಕರೀತ್ಯೆತಿ. ಅದಕ್ಕೂ ಹೊಸಾ ಸೀರಿ ಉಟಕೊಂಡ ಮಾವನ ಮನೀಗಿ ಹೊಂಟೀನಿ. ಅವ್ವಾ ಮಲಗ್ಯಾಳಲ್ಲಾ, ನೀನ್ಯ ಅವ್ವಂತ ತಿಳಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಾ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ಕಳಿಸಿಕೊಡು.
- ಶೀಲಕ್ಕ : ಬೀಗರ ಬುದಾರ, ತಿಳಿಬಾರದ ? ಹಿಂದ ಆದದ್ದಾಯ್ತು, ಫಾರೋತಿ ಮುಖಾನಾದರೂ ನೋಡು. ಪಾರೋತಿ ನಮ್ಮಕ್ಕ!

ಚಂಪಿ : ಔಪದಿ ಬಾಟ್ಟೇಹಾಂಗ ನಾರತಾಳೆ, ಮಾವ ಆಕೀ ಸಲುವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾನಂತೆ ತಿಳಿದೀಯೇನು ? ಮಾವ ನನ್ನ ಹಕ್ಕು— ಅವ ಕುದುರೇ ಪಳಗಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ. ಇಪ್ಪದಿನ ಅಕ್ಕ ತಂಗೀ ಅಂತ ಅಂಜತಿದ್ದೆ. ಇಂದ ನನಗೆ ಬಲ ಬಂದೈತಿ. ನನ್ನ ಹಕ್ಕಿಂದೇನೈತೋ ಅದನ್ನ ಪಡದ್ ಪಡೀತೀನಿ. ನನ್ನ ತಡ್ಕಾಕೆ ಾರಿಗೂ ಶಕ್ತಿಲ್ಲ.

ಶೀಲಕ್ಕ : ನಾ ನಿನ್ನ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ, ಅಧಂಗ ಹೋಗ್ತೀಯೋ ನೋಡೇ ಬಿಡ್ತೀನಿ.

(ಅಡ್ಡ ಗಟ್ಟುವಳು.)

ಚಂಪಿ : ಮಾವ ಕಾಡಕುದುರೆ ಪಳಗಿಸ್ತಾನ. ನಾ ಅವನ್ನ ಪಳಗಿಸೀನಿ— ತಿಳಕೋ.

(ಎನ್ನುತ್ತ ಶೀಲಕ್ಕನನ್ನು ದಬ್ಬಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಹೋಗಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಚಿಲಕ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಶೀಲಕ್ಕ ಓಡಿಬಂದಂ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ)

ಶೀಲಕ್ಕ : ಎವ್ವಾ, ಎವ್ವಾ, ಚಂಪಿ ಮಾವನ ಜೋಡೀ ಓಡಿ ಹೊಂಟಾಳ ! ಎವ್ವಾ ! ಎವ್ವಾ !

(ಗೌಡ್ತಿ ಎಚ್ಚರಾಗಿ ಏಳುತ್ತಾಳೆ. ಶೀಲಕ್ಕ ಗೌಡ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಗೌಡ್ತಿ : ಏನೇ ಅದು ?

ಶೀಲಕ್ಕ : ಎವ್ವಾ, ಎವ್ವಾ, ಚಂಪಿ ಮಾವನ ಜೋಡೀ ಓಡಿಹೊಂಟಾಳ ! (ಗೌಡ್ತಿ ತಕ್ಷಣ ಬಂದೂಕು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವಸರದಿಂದ ಓಡಿ ಬರುವಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಜೋರಿನಿಂದ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲೆತ್ತಿ ಸುಪರು. ಅದು ತೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ತಕ್ಷಣ ಗೌಡ್ತಿ ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತಿ ಶೀಲಕ್ಕನ ರೂಮಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಗನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವಳು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ದುರ್ಗಿಗೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಅವಳೂ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವಳು.)

ಗೌಡ್ತಿ : ಏ ಹುಲಿಗೊಂಡಾ...

ಹುಲಿಗೊಂಡ : (ಹೊರಗಿನಿಂದ)

ಎವ್ವಾ ಗೌಡ್ತಿ, ನಿನ್ನ ಹಿರೀಮಗಳೂ ಬ್ಯಾಡ. ನಿನ್ನ ಅಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತೀನೂ ಬ್ಯಾಡ, ಮ್ಯಾಲ ನಿನ್ನ ಗೌಡ್ತೀನೂ ಬ್ಯಾಡ. ನನಗ ನನ್ನ ಹೇಂತಿ ಸಿಕ್ಕಾಳ, ಹೊಂಟೀವ್ರೀ ಎವ್ವಾ ! ...

ಗೌಡ್ತಿ ಬದ್ಮಾಸ್ ಭಾಡ್ಯಾ, ಕೈಯಾಗೇನೈತಿ ನೋಡ್ಲಿ. ಚಂಪೀನ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ನೀ ಅದೆಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗ್ತಿ ಹೋಗು. ಏ ಚಂಪೀ, ಇಳಿದ ಬಾರೇ ...

ದುರ್ಗಿ ಎವ್ವಾ ಚಂಪಕ್ಕಾ, ಹಾಂಗ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ ಇಳಿದ ಬಾ ಮಗಳ್ತ

ಚಂಪಿ (ಹೊರಗಿನಿಂದ) ನಾ ಬರಾಣಲ್ಲಾ.

ಗೌಡ್ತಿ ಇಷ್ಟ ಧೈರ್ಯ ಬಂತೇನು ನಿನಗ ? ಏ ಹುಲಿಗೊಂಡಾ (ಬಂದೂಕು ಗುರಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತ)

ಗುಂಡಿಗಿ ಬಲಿ ಆಗಬ್ಯಾಡ, ಹೇಳಿರತೀನಿ.

ದುರ್ಗಿ ಎವ್ವಾ ಚಂಪಕ್ಕಾ, ಅಪ್ಪಾ ಹುಲಿಗೊಂಡಾ ನನ್ನ ಮಾತ ಕೇಳ್ ...

ಹುಲಿಗೊಂಡ (ಹೊರಗಿನಿಂದ) ಬರ್ತೀವಿ, ಶರಣ್ರೇಯೆವ್ವ

ಗೌಡ್ತಿ ಏ ಹುಲಿಗೊಂಡಾ ...

ದುರ್ಗಿ ಚಂಪಕ್ಕಾ ...

(ಗೌಡ್ತಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವಳು. ತಕ್ಷಣ ಕುದುರೆ ದೌಡಾಯಿಸಿದ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಗುಂಡಿನ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ದುರ್ಗಿ ಕುಸಿಯುವಳು. ಶೀಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಪಾರೋತಿ 'ಎವ್ವಾಸ್' ಎಂದು ಕಿಟಾರನೆ ಕಿರಿಚಿ ಬೆದರಿದ ಎಳೆಗರುವಿನಂತೆ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿ ಎದ್ದು ನೋಡಾಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು. ತುಸು ಹೊತ್ತು ನೀರವ. ಪಾರೋತಿ ಆಘಾತದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಶೀಲೀ, ದುರ್ಗೀ, ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತ 'ಎವ್ವಾಸ್' ಎಂದು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಆಘಾತದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಅಲಗಿಸುತ್ತ ಮಾತಾಡಿಸುವಳು)

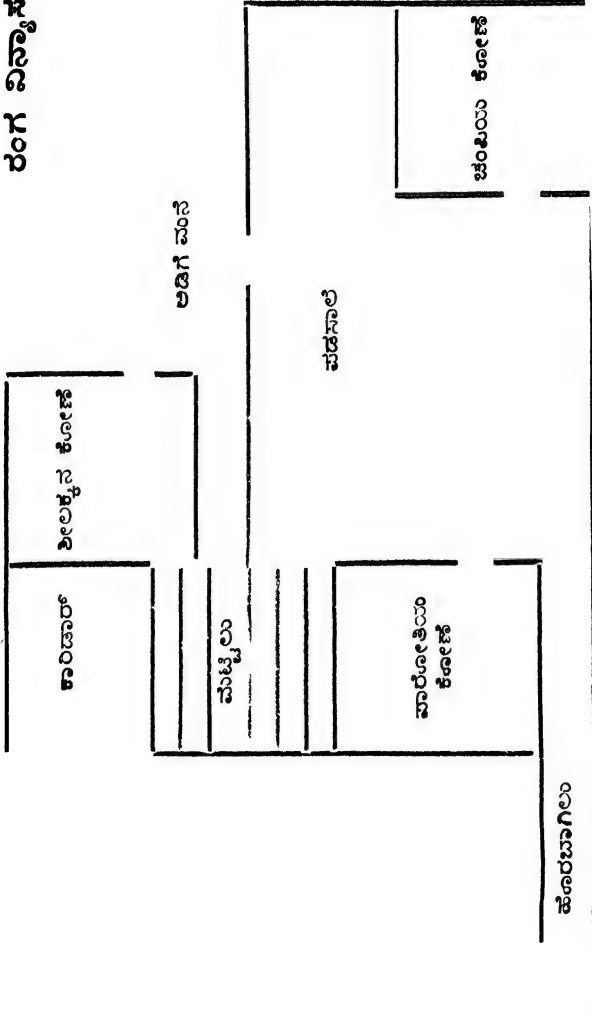
ಪಾರೋತಿ : ಎವ್ವಾ, ಎವ್ವಾ ! ಏನಾಯ್ತು ? ಯಾಕ ಯಾರೂ ಬಾಯಿ
ಬಿಡವೊಲ್ಲಿರಿ ? ಎವ್ವಾ ಏನಾಯ್ತುಬೇಳ್?

ಗೌಡ್ತಿ : ಗುರಿ ತಪ್ಪಿತು ಮಗಳ್ಳು !....

(ಎನ್ನುತ್ತ ಗೌಡ್ತಿ ಕುಸಿಯುವಳು. ಆಸೆಯಿಂದ ದುರ್ಗಿ ಗೌಡ್ತಿ
ಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ)

ತೆರೆ

ರಂಗ ವಿನ್ಯಾಸ

ಕಂಬಾರ ಬರೆಯುವಂಥ ನಾಟಕವಾಗಲಿ, ಪದ್ಯಗಳಾಗಲಿ ಖಂಡಿತ
ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ.

-ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

.....ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಬಾರರಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ
ನೆಲದ ವಾಸನೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನವ್ಯತೆ-ಆಧುನಿಕತೆಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿ
ಕೊಂಡಿರುವ ಸೃಜನಶೀಲ ನಾಟಕಕಾರ ಸಿಗುವುದು ದುರ್ಲಭ.

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಟಕಕಾರರ ನಡುವೆ
ಕಂಬಾರರು ಅದ್ವಿತೀಯರು. ಅವರ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಯೋಚಿಸುವುದು
ನನಗಂತೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

—ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತ

ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಥ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾದ
ಕ್ರಿಯೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಕೂಡ
ಅವುಗಳ ಅಂತರಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ.

—ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ

ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವವರು ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಲೇಖಕರಿಗೆ 50 ರೂ.
ಗೌರವಧನ ಕೊಟ್ಟು ಲಿಖಿತ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

